

Vaado Sarapuu.

KUUSED LÖUNAST

See taies ei ole mitte dramaatiline romaan, bestseller, armastuseromaan, filmromaan, seepromaan vaid lihtsalt lugu imelikest juhtumistest ettearvamatu vabaduse ootamatu saabumise ajajärgul.

NB! Kiiresti unustajad võiks kasutada seda taiest ka teatmeteosena.

Suurim sõdadest, milline iialgi ajalugu vapustanud oli, raputas ka merelahte ja tema kauneid kaldaid, kus juba iidsest minevikust elasid kaks vennalikku rahvast. Läbi aastatuhandete, hea purjetuulega, võis päevaga isegi kosjas käia. Sugulussuhted ühendasid inimesi nii, et hümni viiski sama. Ainult siis kui pikad pakased ja kõvad tormid, ei leidunud merelt hingelistki. Ümber lahenurga reis võis kalliks maksma minna, sest alati ennast sõbraks pakkunud ühiste naaberhordide käes olid kurvelised ja ohtlikud metsateed. Nendel suurustajatel oli kujunenud tavaks kiidelda mõlemal pool merd oma mehelike võimetega, kuni ükskord põhjakaldalt nii armetult tappa saanud, otsustasid kättemaksuks jääda igaveseks lõunakalda peremeesteks. Võitjate tahtel suleti umbselt lahepiir ja isegi silguparved olid arvel, kes lubamatult viisavabalt rändasid oma soovide järgi.

Aeg ruttas oma imedega appi. Mööda hanede lennuteed, üle võimsa kaitsevalli, läbi pimeduse tsensuuri said pildimasina abil Põhjaveljed minna vähekene toeks ja ergutada üha kangestunumaid Lõunamaalasi. Ja nagu otsides lepitust, pakkusid Suurhõimlaste liidrid iseseisvunud Põhjalastele võimalust astuda laeva. Hea kalli raha eest toodi külakostiks Vaba Maa maailma salauudiseid, milliseid siis tuliveega lahustati. Veljede lohutuseks räägiti tasahiljukesi, et küll saabub kord aeg ka *valgetele toonekurgedele lennuks üle lainete*.

Aastakümnete kaupa oli lõunakaldal lootusetult tormatud mööda päevaringe, jättes igasse läbikäidud punkti oma märgid. Ikka ja jälle jõuti samasse kohta tagasi. Kuhjunud rumaluste raskuste all hakkas painduma ka raudkindlana näiv pind. Ega *“Suure Lõpu”* alguseks rohkemat vaja ei olnuks ja et segadus täielik välja näeks, siis järsu allasõidu kurve liiklusemärgiks saabuski lõunapoole merelahte enneolematu meeltelahutus, mida ülemaailmselt kutsuti *“PERESTROIKAKS.”*

Mis siin ikka naiivitseda. See, kes vähegi minevikku mäletab, oluliselt vastu vaielda ei saakski ja midagi muud tõestada oleks ju suurim enesepett. Tõe leidmiseks peaks ühinema teotahelise olevikuga või astuma sammu hetkeks tagasi, et meenutada kõige meelepärasemat, mis siiski väärtuslik või väär.

* * *

Valgete toonekurgede lend üle lainete ----- Siiani ei ole veel need zooloogilised olendid (Cioconia Cioconia lad.k.) suutnud ületada Soome Lahte ja kaunistada põhjakalda soiset pinnast oma valge rüü ja pikkade punaste plagisevate nokkadega. Läbi aastatuhandete on see linnukene hoolitsenud lõunakalda järelkasvu eest. Põhjakalda asukatel selline lisavõimalus senini lihtsalt puudub.

“Suur Lõpp” ----- Juba teine “Lõpp” aastatuhande viimasel sajandil Euroopa kontinendil õitselepuhkenud “Tuhandaastastele Impeeriumitele”.

PERESTROIKA ----- Sajandialguse revolutsiooni taassünd, kuid ilma originaal juhtideta. Kõik endised suurjuhid vastutahtmist surnud. Järeltulijad lihtsalt nõrga närvisüsteemiga.

Uduvines tume rannajoon lõikas pooleks helevalge taeva ja mere kokkusulanud ilmaruumi. Hommikupäikeses valendavad jääväljad ja nende sees mustavad sügavikusinised vabavee lahvandused, koos äsja lahkunud laevade kiiluvee lahtiste ribadega, moodustasid harvanähtavalt kauni loodusemaalingu. Seda imelist pilti nautisid laevadekilt üksikute reisijate uudishimulikud silmapaarid. Mida lähemale suur reisilaev horisondil kasvavale maamüürile jääpankade raginal trügis, seda rohkem kogunes inimesi merehiiglase kõrguse vööriakende klaasseina turvalisse varju. Pidevalt voogas baariruumi hommikusi reisijaid, kes asustasid tühje, pehmelt mugavaid ja kiikuvaid pöörtoolide ridasid. Lettide ees trügivale rahvahulgale ei jõutud nii kiiresti kui vaja valada pokaalidesse uimastavaid taxfree segusid, koos kõlisevate jäätükkidega ja kollaste sidruniviiludega kristallsuhkrusel klaasiserval. Kuid siiski oli see tühisem hulk reisijatest. Suuremad seltskonnad olid vallutanud merehiiglase sisemuse hulgalised joogikohad ja kauplused. Alumiste korruste väikestest illuminaatoritest oli näha fosforroheliste servadega jäälahmakaid, millised mürinal purunesid valgeks pudruks vastu laeva metallkere, rahustades kiiluvees tekkinuid ahtrilaineid. Koos kutsutud ja kutsumata külalistega ragises ja kõmises lumivalge punasetriibuline merehiiglane, musta suitsujutti tuuletusse taevasse jättes, otse lõunakursil maamüüri sisse jäetud ahta värava suunas, kuldkollaste käsitööriistadega punalipul ahtrivardas.

Kolm härrasmeest tiirlesid aeglaselt pöörtoolides ja jälgisid vaikiva huviga valju muusika taustal suures salongis siblivaid inimesi. Sõnatult vaatasid nad üksteisele otsa kui mõni tavareisija komistas vaibaserva taha ja ta odavahinnaline klaasisisu valgus kas baari pörandale või reisikaaslaste nailonriietusele. Sellele erilist tähelepanu pööramata, mindi siis uue karastava joogi järjekorda. Kõikjal vedeles igatsorti lõtsivajunud matkakotte, millised lisasid ohtu anumatega ringitiirlejate liikumissuundades.

Taamal selgines linnasiluett. Merest väljakasvavate kirikute ja muistse kindlusevalli tornidega maastikukuplit piiras sadamate kraanaderida. Laugjalt langevast hoonetemassist eraldusid paar kõrgemat ehitist, meenutades püstiupitatud tikutopse. Lahepõhja silmafrondil helendas müürina city moodne karprägastik, piirdudes all merekalda liiklustrassil putukalikult kiirustavate sõidukitega. Oma kodusadamasse saabuva merekaunitari otsekursi kaldasihil helkis metallkaar, mille taga mäerinnatisel vilkus veel tervituseks majaka märgutuli. Rannale lähemal, laevade poolt lahtiküntud jääsulbis, tumendasid laialipaisatult sõjalaevade hambulised figuurid, jälgides tummalt ainukest liikuvat eset siin merepinnal. Järsu kurvega käändus alus otse sihvaka kirikutorni suunas ja möödunud paarist valvsast musthallist sõjakaatrist, läbis kitsa sadamamuulipilu ja randus otse ühekordse klaaskarbi kõrvale betoonikail.

“Esmajärjekorras lahkuvad laevalt turismigrupid ja selle järgi üksikreisijad,” kostus raadioteade.

Kuulekalt asus liikvele mereriista liikumisvõimeline elavtäide, otsides piletitele märgitud ruumi ja kohta, kus ühineda oma turismigrupiga. Kiiresti paisusid inimkogumid ja kui reelingupääsud avati, lahkuti eelkäija kandadele tallates korratutes puntides läbi kujuteldava vabadusemüüri raudkindlalt valvatavasse maailma. Sadamahallist läbivoolav turistidekogum paigutati ainult neid ootavatesse autobussidesse. Rattarummud sügavalt lumesulaves, ujus rongi meenutav kolonn mööda kitsast tänavapaela vanalinna tornide suunas, uputades ahta kõnnitee farfaatri lainetemõllu.

Viimaste hulgas väljusid laevalt ka kolm korrektset härrasmeest. Läbinud püssimeeste spaleerid ja täitnud kõik nõutavad formaalsused, seiskusid nad üksiku ajalehekioski vahetusläheduses.

Näis, et selles umbses hallis ei tundnud kutsutud külaliste vastu mitte keegi mingisugust huvi. Uudistanud vähe ringi, otsustasid nad tegutseda omapäi. Vahetusraha vastu saadi peotäis kahekopikalisi vaskmünte, millised ainukestena pidid sobima telefonimasinatesse. Kusagil nurgatagant leitigi need riistad. Katsetuseks toppisid nad ühe mündi aparaadi kitsasse avasse, kust kadus see kolinal kuhugile sidevahendi plekisesse sisikonda. Vaikus valitses kuuldetorus. Nad vahetasid seinal rippuvaid masinaid, kuid ikka ja jälle kordus sama lugu kuni viimase riistani välja, milline asus pärani ukse kõrval, kus ilutsesid suurelt tähed **“MT”**. Nõutult vaatasid härrased pikka aparaatide rida, tunnistades oma rumalust tehnikaga ringikäimisel. Nagu kiuste ei liikunud ühtki teadamat kodaniku kellelt vähemalt nõugi küsida. Äkitselt marssis avatud ukse suunas ühtlases rivis kümnekond sõdurimundrit, mürkroheline ratas-vormimüsidega, automaadid seljal, kirsadega kraapides kivipõrandat. Raidkujudena liibusid ärimehed vastu koridori seina, hoides kaitseks niuetekõrgusel diplomaadi käsikohvreid. Vänge kusihaape lõhn täitis kitsast koridori.. Pärast möödamarssi püüdis ärev seltskond veelkord katsetada sidevahendeid. Alles numbrit valides ilmus kui maa alt nahkjopes mustavuntsiline kohalik kodanik. Hoopelt pöörutas ta rusikaga kõva matsu otse keset numbriketast, samas kärealt sõnudes: **“ Govori!”** ja kadus lahtise uksega üldkasutatavasse ruumi.

“Büroo kuuleb!” kostus senini tummast torust.

“Kas esimeest tohib.....?”

“Ei. Praegu on istung. Tulge kahe tunni pärast,” kõlas sekretäri konkreetne teade. Ja siis jäi elutu riist uuesti vait.

Umbmääraselt said külalised ajalehekioskist teada Büroo asukoha ja selgitatud, et takso tellimisel peab pandiks andma koduse aadressi, rühkisid nad lahkunud bussikolonnile järele. Salajased valvsad silmapaariid saatsid võõraid ja kui nende figuurid hakkasid nähtavuspiirkonnas hajuma, suunduti tasahilju samale marshruudile.

Esimese takistusriba lõpus avastasid härrased, et alates põlvede kõrguselt olid nad veel läbiligunemata. Maapinnas mustendava augu serval töötas närviliselt mootorpump milline pidevalt lisas lõhnavat vedelikku lainetes teepinnale. Ahastusega jälgisid jalakäijad iga liikuri roolis istuvat tegelast. Veekihi õhenemisega kaasnes ka sõidukite kiiruse kasv ja lootuse kahanemine maanduda korrektse välimusega Büroo esimehe isiklikule vastuvõtule. Tasapisi hakkasid püksisääred jäätuma.

Raudtee rööbastel ukerdasid mehed vast esimest korda oma teadliku elu jooksul. Eemalt paistiski mootorveduri siluett ja kostus pikki huilgavaid vilesid, et arusaamatud võõrliiklejad vabastaksid ainult temale kuuluva roopapaari. Samas asus ka teise raudse sõiduriista vahepeatuse platvorm, millel tungles rahvahulk. Mõistes, et kolmele reisijale enam trammivaguneis ruumi ei jätku, suundusid märjajalgsed tulnukad taamal vanalinnamüüri kaunite väravate suunas. Joostes ja hüpates ja oodates ületati ka jalakäijatele märgistatud liiklustihte tänavariba.

“ P-e-r-k-e-l-e !” sõnus viimane tänaväiletaja.

“MT” ---- Mushkoi tualet (vene keeles) Meeste Tualet. Siin peldik.

Govori ! (vene keeles ja käskivas kõneviisis) ----- Räägi! (e.k.)

P-e-r-k-e-l-e! (soome keel.) ----- Kurat! Siin lõpetav hüüatus.

Korraks vaatasid maailmaavastajad tulnud teesuunas tagasi. Kuni mereni välja kihises ja kees trammidest, veduritest, inimestest, hiigelveokitest ja mõnest üksikust sõiduautost kogu see kaldapealne. Tehaste tossavad korstnad, sadamakraanade spaleerid, taamal laevade mastid ergavas jaanuari päikeses olid nagu peopeal siit rinnatiselt nähtavad. Paksude pildiraamidena piirasid liiklusteid tahmased jäävallide kuhilad. Hallikail lumelagendikel sirgusid üksikud pargipuud ja sakilised põõsashekid vaevlesid kuhjatud jääkooriku külmas embuses. Sekka veel kraanade kääksumised ja vedurite huilged täiendasid tööstusliku turismilinna imelist maastikut.

“Pozaaaalusta!” väanas esimene diplomaadikotikesega tänaväiletaja härrasmees võõrkeelt. Nagu tsirkuse konferansjee palus ta artiste jätkata maneezhil oma etteastet.. Uhke käshestiga, ise üliviiisakalt kummardusi tehes, suunas ta kaaslasi higihalli paekivimüüri valvetornide vahele, kus ees sirgus pikalt jääkünklik – ajalootolmust hullunud päikesevarjuline vanalinnatänav.

“ M-E-R-E-M-U-U-S-E-U-M ” luges konferansjee vaskelt sildilt madala ukse kõrval. Rõõmsalt edasirühkides vedas ta nagu nähtamatu nõoriga oma vastupunnivaid kaaslasi pikki tänavat järgmise sildini, kust ta veeris: “S-U-U-R-E-O-K-T-O-O-B-R-I-R-E-V-O-L-U-T-S-I-O-O-N-I-N-I-M-E-L-I-N-E-T-R-Ü-K-I-K-O-D-A.”

Samas vaateaknal valendasid kaks ümarapäiset kuldtähelist naeratavat trükiportreed. Äsja möödunud aastavahetuse tähistamiseks oli nende piltide vahele kunstiliselt paigutatud käbidega kuuseoksad ja mõned elavahõbedalised suured klaasmunad. Keskkel kohal oli rasvaste kirillitsa kirjatähedega maalitud “ PERESTROIKA!”

Teisel tänavapoolel, madala raudaia taga, kõrgus sihvakas kirikutorn, mida härrased pead kuklas koos imetlesid. Massiivsed mitmekorruselised hooned jätkusid ebavõrdses arhitektuurirütmihetluses südalinna suunas ja sinneriiki kulges ka külaliste tee. Arvatavasti esimesest lumetulekust saati ei oldud puhastatud järgnevat jalgurite eeslebat takistusriba. Nahksed kingatallad ei tahtnud kuidagi haakuda maapinnaga kui ületati tänavat. Kahte hoonet ühendava kaare all tehti väikene puhkepaus. Kitsas põiktee, milline kulges paksumüüriliste majade vahel, oli umbes täidetud mustade sõidumasinatega. Startivate ja peatuvate autode uste paukumine, kuskile nurga taha – ja sealt väljakargavate meeskodanike siblimine jättis vaatlejatele enneolematu mulje.

“ Nagu Kuu tagakülg!” imestas konferansjee..

Hoone fassaadipoolsed sissepääsud olid jäigalt lukkus. Massiivsele paekivist parraadtrepile, milline oli ainukene kuiv aluspind selles lõrtsises ümbruses, panid kutsutud külalised oma kandilised kotikesed ühtsesse ritta, et siis vabakäeliselt läita sigaretid. Korraga kostus kolksatus. Silmade ees, nikerdatud – ajast halli ukse sees oli avanenud väikene luugikene. Üllatunult vaatas konferansjee seda avavust. Ta astus paar sammu kõrgemale ja surus silma vastu neljakandilist auku. Seal läikis kellegi tundmatu tegelase üksik elav silm. Hetke jõllitasid võõrad silmad teineteist. Siis kostus uuesti kolksatus, ja luugikest nagu poleks seal kunagi olnudki. Kaks ülejäänud kaaslast vehklesid meeletult. Nad püüdsid ehmatuses kurdistunud tummadena tõmmata piiluja tähelepanu endile ja loopisid oma päid ärevalt majanurgal sirava läikiva kuldsildi suunas, kus kumas neli ülisuurt musta rasvast tähte **CCCP**.

Pozaaaalusta (v.k.).----- Palun. Olge hea!

CCCP. ----- Lühend Suurriigi põhinimest. Siin hooned, kus asusid Impeeriumi kõige salajasemad ja varjatamad siseorganid.

Vaevu süttinud sigaretid lendasid kaarega tänavarentslisse. Kiiruga haarasid härrased puhkeasendis leavad diplomaadikotikesed kaenlasse ja tormasid tagasiavaatamata sinna, kus oli näha liikumas jalakäijaid. Keset sõiduteed kappasid neist kiirustades mööda kolm nahktägis ja vuntsidega figuuri. Käed küünarnukkideni taskus imetlesid nad katuste kuldloikeid, samas kahtlustavaid pilke sissetungijatele kinkides. Midagi aimates peatusid härrased ja arutasid millestki isekeskis. Saanud aru, et nad olid sulgenud kitsa kõnnitee, tagurdas konferansjee otse pealetormava jalakäija eest. Õnnetuseks sattus libe kingapõhi rentslis lebavale jääkamakale. Diplomaadikott tegi õhus suure kaare ja üheaegselt koos oma peremehega maandus nurgeti kivisele tänavasillutisele. Kotisisu lumivalged paberilehed lendasid kui valged kajakaparved igasse ilmakaarde laiali. Ei verd, ei valu.

* * *

Komisjonikaupluse müügielt oli laotud täis läbimärgi paberilehti. Küünarnukkideni sügaval mantlitaskuis püüdis õnnetu kukkuja leida vahendit millega määrduvad nägu liivast puhastada. Kaaslased nühkisid nahkkinnastega avaristi mantliselga. Leti teisel kaldal seisis kahe käega jõuliselt klaasipinnale muljudes kaupluse tugevatõuline, sellvillases kampsunis ümar müüjatar. Vihaselt jälgis ta kolme tegelast, kes vaid hapult naeratades püüdsid vabandada sissetungi pärast.

“Excuse me. I’m very sorry!” sõnus avarist paluvalt.

Automaatselt valgus lai naeratus üle müüjatar vihase näo. *“Nataaashaaaa!”* hüüdis ta kuhugi kopitava ruumi sügavustesse.

Tumeda lae alt paistsid sarvedega elukate pead, siis terve hulk erinevaid metallist anumaid ja tolmuseid õlimaale. Allpool asusid kinnised klaaskapid, kus eksponeeriti valulisi aastaid lugenud ajamasinaid. Müüjatar selja taga lahtisel riiulil oli näha üks pasun, rida unikaalseid raadioaparaate ja tumedasilmalisi fotomasinaid. Eraldi riiulil, laiali rebitud lõõtsaga, uhkeldas purpurpunane akordeon, klahvid kui kolhoosipõllu kõverad kartulivaod harali irtakil. Registrite kohale oli kuldsete tähtedega kirjutatud: *“Krasnõi Partizan.”* Tänavapoolse kõrge vaateakna parkettpõrandal lebasid sätendavad daamide paksukontsalised kingapaarid, mõned rohekalt vasksed küünlalühtrid ja nõõridega lengshtange sarvedest tagarattale tiritud jalgratas “RIGA”. Teisel vaateaknal, mis asetses tänavalt sissepääsu ukse kõrval, olid eksponeeritud kaks *maailma kunstiajaloo shedöövri kooptiat*. Ühel neist püüdsid reisijad hiigelsuurel merelainel randuda läbi paksude kipsraamide varjulise metsa alla, kus murdunud kännul ukerdasid kolm karujõmmi. Selle kompositsiooni lõpetas trükitud punavalge plakat avatud paksukõitelise kirjandusteosega millelt võis lugeda : *“ Kunst kuulub rahvale!”* Kõik esemed olid märgistatud paberilipakatega eseme omaniku nime, isanime, sünniaasta, sünnikoha, eseme omaniku Suurriigi passn numbri ja müügihinnaga.

Excuse me. I’m very sorry!(i.k.) ----- Vabandage mind! Ma olen väga õnnetu.

Krasnõi Partizan. ----- Punane Partisan – Vaenlase seljataga võitlev kangelaslik seltsimees. Pärast Teist Ilmasõda kasutatud nimena. Näit: Muusikainstrumentide tehas; kolhooside ja ettevõtete nimed; ooperite, balletide j.m. tegelaskujud jne.

Maailma kunstiajaloo shedöövrid. ----- Ülemöödunud sajandi kuntsnik realistide teosed, milliste ülisuurendatud ja ülivähendatud kooptiaid kohtas kõikjal üle Suurriigi territooriumi. Arvatavasti alusepanijad kunstivoolule nimetusega “ Sotsialistlik Realism?” Vaata ise kuskilt Sots. R -i-m.

Muinasjuturipsmeline imekaunis Natasha, oma pikka kulliküünelist sõrme konksutades, palus seltskonnal siit rahvahulgast järgneda talle ruumisügavustesse. Reisimehed vaatasid üllatunult seda ilmutist ja allusid hüpnosile.

“ Pood on suletud. Kõigil väljuda. **Ponjali!**” põrutas leti tagant kaupluseülem pikkade kõrvaripatsite kolina saatel.

Mõned üksikud arglikud uudistajad lahkusidki kuulekalt müügiruumist ja nende järel pandi lukku ka väljapääsu klaasuks.

Kitsastes antiikmööblit täistopitud tagaruumides palus kaunitar reisimeestel vabaneda talvemantlitest ja istuda sügavalt mugavatesse nahktugitoolidesse ümara diivanilaua äärde. Mugavusesemete massiivsed käetoed ulatusid istujate kõrvade kõrguseni. Emalikult naeratades ühines seltskonnaga ka perenaine.

“ Vabandage et nii juhtus. Kohe – kohe popraavime need asjad jutti,” kiirustas ta kõiki kohalikke keeli segades. “ **Nu inostrantsõ? Nu izvinite!**” lisas ta kavalalt.

Kõrvaltoas triikimislauda ääres askeldas rinnakas ja sihvakas Natasha, löigates lahti leivaviile ja plekist konservipurke. Suures sangaga nõus mulises vesi, mida kuumendas jämeda juhtme otsas kõver keeduspiraal. Ülikiirelt kattus diivanilaud. Teetasside sisse turgati alumiiniumlusikad. Personaalsed serveertaldrikud ja kristall viinapitsid moodustasid kaare ümber vähe tolmuste tehis-maikellukestega lillevaasi. Ja kui võileibade kuhilale lisati veel avatud musta kaaviari sakiline plekkpurk, siis ilmus lauale ka esimene **pasunaga rahvariides murumütsiline igihaljas klaastorn**.

“ Näin kut ravintolassa,” pobisesid külalised.

Kuum hiinatee rahustas külmunud ja pettunud külalisi. Leivaviiludele kuhjatud hinnaline kaaviar sulas suus, lahustades halja vedeliku kibedat järelmaitset. Tasapisi kadus hüljatuse tunne ja taastus tahtmine trügida edasi lõpuni välja. Kummardunud järgmisele teenendusringile märkas perenaine konferansjee märgunud püksisääri. Ta pani pudeli laua keskele ja käskis meestel tõusta.

“ **Razdevat!** “ kamandas emand lõbusalt.

Arusaamatuses vehkisid mehed kätega ja püüdsid teha kõik, et nende keha katvad ülikonnad säilitaksid oma kompleksuse. Kõrvaluksel seisis kuuma triikrauaga suuresilmne kaunitar ja palus magusa naeratusega usaldada teda härraste väljanägemise taastamisel. Vastu tahtmist nõõpised mehed lahti pükstevööd. Pere-emand palus vabastada veel jalapöiad läbiligunenud sokipaaridest ja nii nad jäid istuma pintsaklipslastena sügavalt mugavais nahktugitoolides, peanupud imestuses tiirlemas ja punasiniseid külmunuid varbaid laua all üksteise vastu hõõrudes.

Sisinal kihutas triikraud kaunitari käes mööda lauapinda. Vahepeal täitusid pokaalid ja kahanes leivakuhil. Peagi naases pere-emand uhiute sokipaaridega ja asetask need õrnalt konferansjee paljastele põlvedele. Tema vesihelkivatest silmadest võisid härrased lugeda välja veel mitutuhat salasoovi. Ja kui teisest pasunaga

Ponjali? (v.k.) ----- Kas said; –te aru?

Popraavime (v.k.) ----- Korraldame; parandame?

Nu inostrantsõ? Nu izvinite! (v.k.) ----- Nu välismaalased? Nu vabandage!

Pasunaga rahvariides ..... ----- Selles Suurriigi regioonis rahvastevaheliselt tuntud ja tsensuuride poolt rangelt kontrollitud ja katsetatud kange karastusjoogi sisu ja tema hoidmise nõu apoliitiline kujundus!

Razdevat! (v.k.) ----- Lahti riietuda! (käskiv kõneviis.)

pudelist valati viimane tilk, olid püksid korralikult omanikele tagastatud. Metallradiaatoril soojenenud kingapaaridest käis kaunitar veel nobedalt lapiga üle ja härrased nägid jälle välja kui shurnaali esikaanel. Raadiost kostusid tuttavad kellad, millised kuulutasid üle Suurriigi, et saabunud oli keskpäev.

“How...howww..... howwwwww much?” küsis pehmekeelne konferansjee.

“Da, da . Vsjõ õkei. Tshulki desjat, vodka desjat, tsai desjat, ikra desjat, razdevat desjat, hleb desjat, mõ desjat..” vuristas ärevalt kauplusejuhataja.

Mehed noogutasid mõistvalt. Kõige hallikam soliidne külaline võttis põuest oma rahatasku ja viisakalt ulatas teenindajale uhiuue ja pruuni Põhjala viiesajalise rahatahe. Nagu välgust kadus see krõbisev hinnaline väärtus vastuvõtja lopsaka rinnpartii sügavustesse. Upitanud selga inglisevillased talvemantlid, jätsid külalised viisakalt jumalaga ja tänasid galantse kummardusega võõrustajaid. Keegi ei jätnud kasutamata võimalust õrnalt huultega puudutada kaunitari teravaid põsenukke, kes häbematuult julgelt vahtis otse suudleja südamesse. Veel tänavalgi lehvitasid lahkujad kaupluse uksele seisvale emandale, kes vesiste silmadega saatis äkitselt saabunud ja nüüd lahkuvaid ilmutisi.

Korraga tormasid kolm nahktagis vuntsidega kaupluseküllastajat läbi klaasukse ja jõuliselt nügisid jahmunud kauplusejuhataja ruumisügavusse. Viimane siseneja virutas ukse hooga takka kätt kinni. Aeglaselt liugles klaasipinnalt vabanenud paberileht, kuhu oli käsitsi kiiruga kriitseldatud **“Zakrõto.”** ja maandus ründajate poristele jalajälgedele. Kolm lahkuvat ilmutist ei osanud aimatagi, mis kõik võis järgneda seal imelises kaupluses. Kaunitari õhkõrn figuur hõljumas kujutlustes, rühisti edasi, leidmaks suuresuulist aastatagust küllakutsujat.

Järjekordselt oli vaja teha sundpeatus. Kitsa kõnnitee äärde pargitud akendeta kongiga veoki ja majaseina vahele jäi vaevu läbitav jalgrada. Tääkpüssiga seljal sulges madrusemundris sõjamees liiklejate tee. Pärani valla müüripaksusest rauast ja tammest hooneuksest konvoeeriti raudus paguniteta vahialuseid, kes suleti veoki sees tiheda trellseina taha. Selle ette hüppas püssiga vangivalvur ja jäi vahakujuna vahtima vabadusse. Konferansjee luges uksestilt:

“V-O-E-N-N-A-J-A-P-R-O-K-U-R-A-T-U-R-A.”

Teisel tänavapoolel helendas silt ” M-I-I-L-I-T-S-A-(P-E-A)-V-A-L-I-T-S-U-S” ja siis järgmisel paraaduksel ” A-J-A-L-O-O-M-U-U-S-E-U-M.”

* * *

How.... howw ....howww much? (i.k.) ----- Kui...kuii.... Kuuuu palju? –maksab; võlgu.
Da, da. Vsjõ okõi. ---- Ja, ja. Kõik on okõi. Sukad kümme, viin kümme, tee kümme, kalamari kümme, riidest lahti kümme, leib kümme, meie kümme.

VOENNAJA PROKURATUURA ..... Sõjaväeprokuratuur. Seletus; seda seadusestruktuuri hoiti meelega keset Vanalinna keskust kaitsmaks avalikku korda südalinnas.

Zakrõto (v.k.) ----- Suletud.

Veel paarkümmend meetrit ja siis sattusid pehmepõlvelised härrased vabamasse keskkonda. Siit oli silmapiir avaram. Seljataha jäänud umbsele vanalinna tänavale ei tahtnud keegi neist kinkida isegi hüvastijätku pilku. Kolmkümmend surisevat varvast kuivades sokipaarides levitasid mõnusat äraolemise tunnet kui mehed imetlesid europiidse linna ajaloolist Raeplatsi.

Keset kivisillutist lamas maas pikk jämedaoksaline kuusepuu. Nagu siplejad askeldasid kiivrites lärmavate mootorsaagidega metsamehed selle laanekaunitari kallal, lahutades halastamatult tükkideks tema imelist figuuri. Jooksu pealt hooguvõttes viskasid metsaraidurid lühikesi tüvejuppe kõrgele veokasti, ise kõvasti kedagi kirudes. Käbidega okstekuhilad piirasid sisse ülisuure, mitme rattapaarilise metsaveoki, milline rohkem meenutas sõjamasinat. Pidevalt töötavate mootorite mürin ja musta tossu väljapuhuv hiigelmonstrum justkui tahtsid selgitada tuimalt mööduvatele linnakodanikele, et pühad on möödas ja aeg jällegi asuda ühiselt ja rõõmsalt oma tööpostidele.

“No on *teurastajad*,” sõnas üllatunult konferansjee.

Vastuvõtu alguseni oli veel mõni minut ja külalised, hoogsalt kottidega veheldes, suundusid oletatavasse suunda, kus peitis ennast kostitaja.

* * *

Overtüüri lõpp

“Büroo” esimees istus uhkelt küünarnukkide najal suure kirjutuslaua ääres. Eemalt vaadatuna tundus, nagu terav laualipuvarras oleks toeks odavast odekolonnist lõhnava, vähe paistelisele lõuaalussele. Tähtsust täistuubitud ruumis viibis eriti mõjukaid tegelasi. Pooled neist olid osalenud alles eelmisel õhtul ülemusega ühise banketilaua ääres ja nautinud opereti esietenduse järgset meeleolukat enesekiitust, kuni pea et büroostungi alguseni välja.

“Ainult et viisakalt. Kui saaks lonks õlut, siis elaks ka selle jama siin üle,” mõtles esimees ja avas istungi. “Ma näen, et peale rektori on kõik kohal. Alustame täielikult uutest seisukohtadest. Meie riigis edasiviiva parteipoliitika tõlgendustest jälgime kindlat kursi meie kultuuri laulvas poliitikas.”

Mõte kippus käest. Kohalolijad noogutasid arusaavalt. Õnnetult libisenud küünarvars viis lõua järsu languse ohtlikult mööda tühjast lipuvardast. Paksukulmuline pasunakooride üldjuht jälgis professionaalse tähelepanuga situatsiooni ning dirigendi osavusega haaras liputa varda.

“Oleme alustanud uut etappi ja et mitte liigselt tseremoonitseda, peame kiires korras panema paika *Perestroeeritud Uue MajandusSüsteemi*. Ja range kontrolli alla!” jätkas Bürooesimees ülikindlalt, lootes kõigi heakskiitu. Ja nii ka sündis.

“Eile käisin Keskkomitees, kus seltsimees Petroff soovitas seda kiiresti teha, muidu ta enam ei anna luba meile ja kunstikollektiividele sõitudeks üle kogu maailma,” ja lisas veel nõudvalt, “Kes ei taha?”

Tahtsid kõik. Suurem hulk kohalolijaist ei osanudki aimata, et nad võiks elus kasvõi kordki viibida õndsas Veneetsia päikese all või jalutada *läänelike imperialistlike riikide* linnades. Kindlasti leiab sealt nii mõnegi uue tuttava. Teadlikumad ei unistanud ja jälgisid hoolega, mis pauk Petroffilt veel võis saabuda. Neile oli ammu selge esimehe suuvoodriroll ja paha eelaimduseoht valitses mõtetes, kuid keegi ei mõistnud, mida tähendab Perestroeeritud Uus MajandusSüsteem.

“Minule kui parteibüroo esimehele on pandud ülesandeks moodustada kiiresti kooperatiivseid väikeettevõtteid ja leida võimekaid inimesi, kes hakkaksid meile raha sisse tooma. Niisuguseid seltsimehed, igale käsin kohustuseks otsida vähemalt üks kandidaat ja juba selle nädala jooksul! Edasi!” Sügavalt kõigile kohalolijatele tõsiselt silmapuurides ja mõtteid kogudes, jätkas esimees nüüd juba ähvardavalt: “Suveks peab neilt laekuma vähemalt miljon või poolteist. Enne kui käisime kultuurisõprusel Pealinnast Siberini või kus tahes üle meie suure kodumaa, siis nüüd avaneb meile kogu lai maailm. Nii helistati mulle ka isegi hulga kõrgemalt kui Petroff seda on. Aga raha enam ei saa. Punkt! Peale selle,” tõmbas Boss sügavalt ja kaastunnet ootavalt hinge, “*Komitee* usaldab kogu riiklikult salajase tegevuse vastutuse ainult mulle isiklikult.”

Kuuldud ja nähtud oma pika elu jooksul oli mõndagi, kuid selline uudis rabas kõiki kui

Perestroeeritud Uus MjandusSüsteem (PUMS) ----- Seni tundmatu IMESüsteem.

Läänelikud Imperialistlikud Riigid. ----- Vastand Ida Imperialistlikele Riikidele.

Komitee ----- Siin ja edaspidi mõeldud kõige salajasemat Idasüsteemi hiidorganisatsiooni, milline oli kursis kõigi ja kõige kogu Maailma territooriumil.

viimane viinahinnatõus. Sõnatu vaikuse katkesktas huilgav kiirabiauto, milline tõi järjekordse ohvri üle tänava asuvasse kontidelappimise haiglasse. Lipuvarras dirigendi käes värises nagu oodates uut peremeest, osutades oma teravikuga tumedasse tulevikku.

“Oleme ausad. Iga asja alguseks saame siiski natukene ka asutamiskapitali lubada. Sina Maara kontrollid kogu rahalist tegevust ja iga nädala lõpuks kannad mulle ette,” ise sõrmega sihtides pearaamatupidajale, kes niigi truult jälgis ülemuse iga sõna ja tänutäheks usalduse eest kiigutas kentsakat puhvlokki soengut. “Minupärast müügu siin või kanasõnnikut, aga kogu kasumit jagame ainult meie ja kõik reisid paneme paika ka ainult meie!” hõiskas esimees võimuka loosungi.

Kill, kes tegeles noorsookasvatusega, otsustas siiski ka pärida. “Seltsimees ülemus. Kuidas teie arvate? Kas võib esitada kandidaate ka väljaspoolt partei ja noorsooühingut?”

“Ainult läbi minu isikliku kontrolli! Ja mina juba tean, kuidas seda teha,” oli kättenäidatud ka *mitteorganiseerunud elemendi* tegevus uue perestroikaliku kultuuri arendamise põhisuundades.

Vaikselt avanes bürooruumiuks. Käsi ristihoides, kaugelt üle keskea kunagisest lavakaunitarist sekretär, püüdis ärevalt tõmmata kõige tähtsama tähelepanu endale, kuid siiski sai ta oma igapäevaseks tavaks kujunenud märkuse.

“Meil on bürooistung ja kõrvalistele on sissetulek keelatud,” kostus lauatagant.

“Ega ma omast peast. Teie isiklikult olete kellegile lubanud täna sadamas olla vastus delegatsioonile, kes saabus siia juba hommikuse laevaga. Neid on kolm lipsudega üliviiisakat inimest ja küsivad, kas härra juhataja on tervisejuures?”

Sellel hetkel lendas infarkt otse Bossi suu juurest mööda. Ta nägi seinal ainult vanaaegse kella seierite näitu. Juba paar tundi tagasi oli ta pidanud olema otse sadamakail. Petroff oli isiklikult andnud korralduse tervitada seda ülitähtsat delegatsiooni, näitama neile morni vanalinna ja siis alustama läbirääkimistega.

“Plats puhtaks!” ahmis Boss õhku. “Oodake! Pidage meeles, et kõik mis me siin arutasime, jääb ainult meie teada. Hoiatan!” ise kiiresti toole nügima asudes.

Kõik kargasid kui valgust ja tegid mis suutsid. Kill avas lennult klaaskapi ukse ja kunagine kingitus, idamaine portselanist teeserviis, sai esimest korda läbi aegade kasutuselevõtmist. Olnud Bossiga koos ülelahe päeval kohtumisel, pakuti neile seal kõikjal kohvi. Mis sest et teeserviis. Samas haaras ta telefoni ja ärevalt nõudis keldripuhvetist viis kannu kiiret kohvi. “Kurat - suhkrut ka. Muidugi suhkrut ka!”

Pasunakooride üldjuht seisis nagu halvatu keset suurt valguseküllast ruumi ja ei osanud midagi peale hakata tühja lipuvaradaga. Oma tuhmide silmadega avastas ta, et kaunid

---

Viinahinnatõus. ----- Kogu Teise Ilmasõja järgsetel aastatel Impeeriumi pinnal juhtunud ainult paaril korral, keskmiselt paar kopikat ämbrit.

Mitte organiseerunud element. ----- Suurriigi põhikodanikud, kes ei kuulunud ainukese kuulsusrikka ajalooa Parteid ridadesse.

poolkaares, enne sõda ehitatud akende rida näitas kõike seda, mida viimase viie aasta jooksul oli elava liiklusega tänavale maha puistatud. Eriti ärritas teda hõlmikpalm, looduseime, milline nukralt laiutas oma hallrohekaid paksu tolmukorruga mõõkteravaid lehti otse keset päikeseküllast kabinetti. Otsustava liigutusega astus dirigent ja rebis täie jõuga akendele ette paksud purpurpunased katted. Õnnetuseks oli üks siil kuhugi kaduma läinud ja ainukene hele päikesekiir jäi otsejoones paitama kõigile ja kõikjal tuntud *Maailmamuutja* laia naertavat nägu vastasseinal.

Pinge oli saavutanud oma haripunkti kui laual helises üks viiest telefonist. Õnnetuseks just seesama, milline asetses teistest natukene eemal ja kus keset numbriketast hiilgas kuldne *Suurriigivapp*.

“See veel puudus,” mõmises Boss ja aeglaselt venisid ta käed aparadi poole.

“Kuulen,” jäi tema ainukeseks sõnaks selle lühikese kõne jooksul. Ja ainult Vana ise seal kõrgel teab, mis Bossile öeldi, sest selle riistaga võis bürooesimees ainult ise ja isiklikult rääkida. Kõik toasolijad teadsid, et tol aparadil puuduvad tagavarajuhtmed.

Meeletut viisakust teeseldes käskis Boss kõigil ruumist lahkuda. Rohmaka käeliigutusega andis ta märku külaliste vastuvõtuks ja kui esimene nägu paistis uksevahel, siis palus ta sekretäri: *“Hetken päästa please kafe.”*

Kohtumiseks oligi kõik valmis nii, nagu pidigi olema. Ülemuse peas vasardas ainult üks mõte: “Kuradi Perestroika, kellele seda vaja on? Temale küll mitte!”

* * *

Sama päeva hommikul istus Ott suures ja soojas inimtühjas kontserdiväljaku lavataguses esinejate kogunemisruumis ja nautis läbi hiigelhoone klaasseina kaunist päikesepaistelise linnasiluetti. Ta lihtsalt mõnules ja unistas, et siin võiks ju isegi jalgpalli mängida või suur sümfooniorkester koos kooridega harjutada. Aeglaselt liugles lähel jääsulbi sees suur reisiaurik. Mida lähemale rannale see riist ujus, seda fatamorgaanilisemalt tahtis ta justkui randuda otse väljaku tagaruumidesse, millised oleks täiesti reaalsed mahutama tema suurt kõhutäit. Ja ainult hetk veel - kuid siis toimus järsk pööre. Terve hulk mundris mehi ootas oma kabiinides kannatamatult tavareisijate seas üksikuid kahtlasi tegelasi kaugematest riikidest, kes kasutasid seda ainukest õhkõrna niidikest pääsemaks Suurriigi territooriumile. Koos uute tuultega oli ülemaailmselt kasvanud enneolematu huvi ka väikese Osariigi ja tema värskete laulude vastu. Salapäraseid tulnukaid oli igapäevase turistidemassi seest võimatu eraldada. Kontrolli tõhustamiseks täiendati mundris ja mundrituid abijõude, kes olid laialipaisatud ettenähtud vabaliikumise ruutkilomeetritele. Võimuritele olid saanud rasked ajad.

Kõik linnlased teadsid, et see laev oli aastakümnete jooksul kiigutanud hellalt sadutuhandeid põhjanaabreid nende endi ehitatud magamistuppa keset lõunakalda pealinna elavamat keskväljakut. See imeline hotell nägi välja kui pahempidi pööratud vannituba ja kogu Osariigis oli ta ainukeselt asendamatu. Kaugemale, kui paar kilomeetrit sellest

---

Maailmamuutja. ----- Inimene, kes tahtis muuta maailma.

Suurriigi Vapiga telefon.----- “Eriti” salajaste sõnumite edastamise aparatuur “Eriti” tähtsatele tegelastele.

“Hetken pärast please kafe.” ----- Otsene kõneviis mitmes kohalikus ja ühes aimatavas tuleviku keeles.

punavalge laeva vastu ei olnud sooja ega külma. Tema meelest asus vastaskalda sadam tuhande miili kaugusel. Ainult mõni üksik tuttav, kes oli sellel kaunitaril reisinud, teadis rääkida uimastavast banaanidega rootsilauast.

“Ooooo...ttt !” kaikus jäme hää luskilt koridoride labürindist.

Egas midagi, laevad rannas, unistused pakituna põue ja tegelikkusse tagasi. Aeglaselt loivates, käed taskus, astus ta sisse päikesest valgesse, sigaretingusesse direktrissi eestuppa, kus seinteääred täis lagedaid kirjutuslaudu koos kaunitaridest kasutajatega.

“Tõesti, need plikad on täitsa kenad,” mõtles Ott ja sõbralikult kätt lehvitates, kui tõeline professionaal lavale astudes, hüüdis kuumakõlalise tervituse: **“Priveet!”**

Kõik ruumisõljud teadsid, et välk oli tabanud gigantse kontserdiväljaku direktrissi otse tema hinnalise mööbliga töökabinetis. Vastu valgust, suitsukiirte sees istuv sekretär, oli nagu nõelast püsti ja sõrm suul. Täna tundus juhtuma midagi ähvardavat ja ennekuulmatut, sest keegi ei teinud märkamagi Oti tavapäratut head meeleolu. Pannood meenutava akna tagant paistis üleriigiliselt tuntud tippjuhtide läikiv must limusiin. Külmast sädelevas higipilves nühhis oma ratsu mudaseid silmi Otile juba tuttav, tema kõrguse isiklik kaarikujuht. Pilt oli selge ja otsus, milline võidi väljakäsitada lähima tunni jooksul, ei kuulunud mitte kunagi ja mitte kellelegi edasikaebamisele. Haudvaikuse katkestas sekretäri laual asuv kummaline sidekeskus. Kõva ragina saatel tundsid kõik ruumisviibijad oma lemmikdirektrissi mehhist häält.

“Alustame lahtise parteikoosolekuga! Kõigil kiiresti kohal olla! Puudujaid vabandab ainult **tööluus!**”

Eesruumi suubuvatest ustest kogunes hulgaliselt igatsorti figuure. Habetunuid ja silutuid, soengutes ja sasipäid, kuid pea et kõik parteitud. Direktrissile oli tehtud mõne aasta eest just samasugusel ootamatul lahtisel koosolekul nii tõsiseid etteheiteid, et on vaja organiseeruda ja tõsta kollektiivi teadlikust. Nii suure kontserdiväljaku kohta ainult kolm parteilast näitab madalat kultuuritaset. Meie Suurriigis on ju ainult üks ja võimas partei ja valikut on ju nii lihtne teha - ilma teadlikuseta juba masse ei juhi. Aga kui leitigi mõni sundkandidaat, siis kohalikus parteirajoonikomiteest tuli range vastus, et iga intellegendist liikme kohta pidi leiduma vähemalt kümme kolhoosnikku ja samapalju töölisklassi esindajaid. Siin varjupaiga leidnud kahtlaste kunstnike, näitlejate, muusikute ja kunst-ringijuhtide peale ei olnud mõtet raisata tublisid töölis- talupoegklassi paremaid poegi ja tütreid. Kaupa kauba vastu ei olnudki nii lihtne vahetada.

Ja nagu viisakas ühiskonnas ikka, sisenesid kabinetti esimestena õrnema soo esindajad. Tugevam pool haaras kaasa lahtiseid toole ja nendega vaikselt kolistades, püüdsid suruda endid kaugemale võimalikust esiletõstmisest. Tema kõrgus armastas esitada eriti tobedaid küsimusi kui vastasistuja näo omaniku nimi talle juhuslikult kuskilt teatri- või televisioonilavastustest meenus. Ja muidugi, kultuuris oli ta kodus, sest ta oli Petroffi isiklik esimene asetäitja massisündmuste alal.

“Tore seltsimehed!” Terav tõmmu pilk libisemas üle publiku, kes ise võiks vabalt laval olla. “Nii harva kui me kohtume, on mul ikka suur rõõm teid näha.” Ta väänas ja murdis oma sõrmi nii hullusti, nagu rahvusvahelise tasemega bajanist, kes hetke pärast on astumas **kolhoosikeskuse kontserdilavale** lõunavahe täiteks esitama põllutöö eesrindlastele Bachi “Toccaatat ja fuugat”.

Priveet. ----- Otsetõlkes “Terviist”. Parasiitsõna iseregureelivas keeltesegunemise protsessis **Tööluus** ----- vaata edaspidi **“Progull.”**

Kolhoosi kontserdilava ----- Suurparteilises ülitähtsas arenguplaanis ettenähtud koht kus toimus linna ja maa ühinemine ühtseks tervikuks. Kõik lavad olid dekoreeritud äravahetamiseni sarnaselt veripunaste tonaalsustega ja kipsskulptuuridega

Kogu sissejuhatust häiris vänge äratuskella sarnane telefonihelin ja nii mõnigi soeng pehmes tugitoolis võpatas. Direktrissi välkkiire liigutus katkestas häirija. Midagi vastamata teatas ta sisinal asetäitjale, et nad on randunud ja samas libistas kõnetoru tagasi numbrikettavapi kindla kaitse alla.

“Kuulsite, nad on saabunud! Siit algab meie uus elu. Perestroika - see on meie tulevik! Nüüd on meie ees seisvad ülesanded arendada kõrgel kunstilis ja kultuurilis-ideoloogilis tasemel sõprust meie naaberriikidega, meie vendadega ka läänest. Mis te arvate?” otse oma ees istuvale, juba elunäinud massitegelasele ligiastudes ja silma puurides, vastust nõutama.

“Ma, ma ei mõista,” kogeles õnnetult üle keskea seltsimees ja et mitte väga püüsinisse siplena jääda küsis ise: “Miks läänest?”

“Kallis Afred. Kogu elu oled sa rahvaga töötanud, aga sai ei võtnud vaevaks, et organiseeruda meie parteiga ja nüüd sa ei mõista. Otse loomulikult. Ainult läbi meie armastatud *Keskkomitee* saab minna uude ja helgesse tulevikku ja meie oleme otsustanud, laiade rahvahulkade toetusel, alustada perestroerimist ja seda võimsat uut minekut.”

Ülikogenud ja pea et eluaegse *disklahvi* saanud vaikselt vinditaja lõuapoolikust näitlejal vajus suu aeglaselt lahti nii, et pea ülemine pool kangestunult paigale jäi.

“Issand Jumal. Jura on lolliks läinud?” sosistas liikumiste üldjuhi naisassistent ja vaatas ehmunult ringi, kas ta on ikkagi õiges ruumis ja ajas. Kuid kõik jändasid oma mõtetega ja ei avaldanud vähematki tähelepanu, mida orator püüdis edasi anda. Ainult Ott taganurgas näris küüsi ja jälgis hoolega, mida Kultuurikindrali asemetäitja püüdis selgeks teha ja ta nägi välja just nii, nagu *imperialismispioon* Suurriigi kinolinal.

“Tänane tegemine toob meile rikkuse majja ja me alustame otsekohe. Seltsimees Voldemar Petroff on kokku leppinud tõsise tööalase kohtumise ülelahe väga tähtsate tegelastega ja pärast lõunat on nende programmis ettenähtud külaskäik siia. Vaatamata kõigele, mis on olnud. Kordan - mis on olnud, peate teie neile esitama küsimusi ja hankima igasuguseid kogemusi. Tulevikus on üle kogu Suurriigi ülitähtsa kontserdiväljaku majanda- mine teie teha ja meie kontrollime seda pidevalt. Tugev majandus peab saama aluseks, et sooritada võimas hüpe

Keskkomitee ----- Koht kus töötasid eriti võrdsed ja igakülgsest haritud tippjuhid. Nad olid saanud ettevalmistuse kõikidel tähtsamatel elualadel alates neurokirurgiast kuni lüpsja kõrgeima kvaliteedini välja. Nad olid võimelised asendama vajaduse korral iga inimest Suurriigi territooriumil.

Disklahv ----- Teatud ajaline esinemisekeeld näitlejale, lauljale, muusikule, kunstnikule või muule artistile, kes on esitanud oma peast teksti või muusikat või mõnda muud teost.

Imperialismispioon ----- Kodanik, kes tundis huvi Lääneimperialismi vastu või vastupidi.

edasi kaugele helgesse tulevikku meie *sisult sotsialistlikul, vormilt perestroeeritud kultuuril!*” kõlas lõpetav loosung bajanisti suust.

Viimaste aastate jooksul toimusid pidevalt, ka keset kuuma suve, keldrikorruse ilma akendeta ruumis kinoetendused suurest rahvapeost, kus kohalikus kakskeeles lõpetas ekraanile salvestatud Volli Petroff paatosega kiidukõne rahvasõbrast parteile. Mornidele nägudele nii kinolinal kui ka umbses saalis piinlevatele välituristidele jättis see seanss vapustava mulje, mille nad eelnevalt olid muidugi sundkorras kinnimaksnud. Igasugune *külastuste kõnetamine ja häirimine* väljaku töötajate poolt oli kategooriliselt keelatud. Ja ega need turistid pärast seda etendust eriti midagi soovinudki. Kui ainult - kus on väljapääs ja järsku on siin majas ka tualett? Kuid see silditu uks oli nagu nõidusliku võtmeaga etenduse ajaks lukku pandud.

Lahtine parteikoosolek lõppes sama järsku, nagu oli alanudki. Naeratav asemik tõmbas selga oma aasiamaise pruunkollasse nahast kasuka ja enne kui keegi toibus, oli ta toast väljas.

“Toimetajad Ott, Jaak ja näiteringijuht jäävad läbirääkimistele. Teised töötavad igapäevase graafiku alusel edasi. Kui vaja, siis kutsun,” teatati päevakäsk.

Toolide kolinal ja sigarete süüdates, lõpetas kollektiiv informatiivse istumise. Arutelu võis alata juba omade ringis sauna eesruumis, kuhu ei ulatunud sideliinid.

“Tulevad, tulevad!” kommenteeris Ott esimesena kogu situatsiooni.

“Kui peale lõunat, siis peale lõunat. Sinna on mõni tund aega,” sõnas Jaak oma sõbrast näitlejale ja Bussijuht oli kohe nõus ka *ärakäima*.

* * *

Normaalne elu äärelinnas toimus kohaliku kella järgi. Vastavalt teravale Suurriigi seadusele perestroeerimisele alusepanekuks, oli paljudest poodidest käinud üle *kuivseaduse taifuun*. Ainult neile kaupluste juhatajatele, kellel kallis sugulane või suur parteiseltsimees tuttavaks osutus, jäeti mingitel aegadel õigus tegeleda töörahva kasvatamisega vedela kultuuri sihipärasel tarvitamisel. Ületee kaupluse Valentina aga ei olnud sugugi saamatute killast ja et turvalisus oleks täielik, varustas ta direktrissi isiklikult viinerite ja mõne muu defitsiitse kaubaga. Bussijuht oli ainukene, kellele usaldati peajuhtkonna poolt tunda kohalikku kella ja tavasid. Hea sõprus sohvriga päästis nii mõnigi kord *progulli* seletustest, kes direktrissi sõidutades advokatuuris süüdistatu patuse tegevuse.

Bussijuhil oli oma graafik täpselt teada ja juba vuraski ta riist ületeepoe tagaõue kaubalattu. Just teiselt ringilt naasnuna, pidurdasid kaks puhtaküüritud taksoplafoonidega eritellimus sõidumasinat ja otse bussi ukse ette, kust juht kohmerdades, tagaots ees, paberikottides sisuga väljapääsu otsis. Libe lumekate ja kõik muud ehmatavad tegurid

---

Perestroeeritud kultuur. ----- Sama mis Sots. Realism või Perestr.Uus MajandusSüsteem. Siin arvatavasti mongoliidse majanduse ja neoliitilise kultuuri ja süntees. (Vt. palun uuesti kuskilt Sots. Real. Või P.U.M.S.)

Välituristide kõnetamine ja ....----- Kogu Suurriigi aladel kehtiv ülisalajane Ringkiri Nr.?

Kuivseaduse taifuun. ----- Alates 1. Apr. 1985.a. toimus Suurriigi Parteikeskkomiteebüroo kuivseaduse üliavalik määrus Nr.1.(enne ega pärast sellised määrused puudusid) Enne määruse jõustumist hävitati suurem osa viinamarja põldudest ja tarbiti tilgatumaks suurimad strateegiliste varude tähtsusega kangemate karastusjookide hoidlad.

Ärakäima. ----- Kiire, etteplaneerimata, programmilise nimetu kauba hankimine.

Progull. ----- Parema ajutise tegevuse kui töölkäimine ärakasutamine.

hakkasid korraga toimima. Õnnetus ei hüüa ju kunagi, otse Bossile sülle ja kogu saak lumele laiali - osa neist veel tellitud autode ratastevahele.

“No - Noo. Kas nii võetakse külalisi vastu?” kõlas Bossi mehine bass.

“Ootasime teid siin juba pool päeva.” Kartmata vahelejäämist ja pudeleid auto alt kokkukorjates, jätkas Bussijuht naeruselt: “Näe kuradeid! Külмага jääs ja maru libedad.”

“**Hyvä tavara. Meillä ei tämmösta saa,**” abistas juurderutanud tuttavakeelne härrasmees.

“Jessas, nagu televiisoris. Sa puhud nagu me naaberküla poiss Põhjarannikult,” haakis Bussijuht.

“**Midä hän hän sanosi?**” küsis nüüd juba teine samasoliidne härrasmees.

“**Hyvää tavara,**” kordas Boss ja pilgutas härradele silma. “Kuidas siin seis on? Kas Jura on varvast lasknud?” päris ta sõbramehlikult.

“Enne kukke ja koitu,” kõlas uljas vastus.

“Aga Mammi ise?” jätkus keskustelu.

“Ootab teid ja kolmas kann kohvi on tulel.”

“**Kiitos kahvista. Emme tullut tänne kahville. Bisnesta vaan,**” ja nüüd kõik härrad, aimates olukorra normaalsust, hõikasid nagu ühest suust: “**Edenpäin ja heti!**”

“Kuule, kuidas saunaga on ja seal ka rahulik. Või mis sa arvad?” lisis Boss.

“Ott, Jaak ja Näitejuht on valmis alustama otsekohe igasuguste läbirääkimistega ja Mammi päevakäsk ka selline,” tuldi õnnelikult ratastevahelt välja.

“**Mennän nyt!**” kamandas Boss. Ja roolimees, sületäie paberikottidega kõige ees, ise jalaga klaasuksi lahti lüües, suunas hanereas seltskonna sauna eesruumi, kus Perestroika programmid juba päevakorral.

“**Smirna!**” kamandas tüürimees elektrivalgusesse sisenedes.

Näitleja, kellel parasjagu kõva jutuhoog sees ja instiktiivselt suurt lavastaja hirmukompleksi meisterlikult valitsedes, kargas hooga püsti. Seda hetke saatis puruneva teeklaasi klirin, kust põrandale valgunud veripunane *peedivein* jättis mulje suurest mõrvatööst.

“**Tak totsno tovarists natsalnik,**” ise vasaku käega paremale, pika pruunise tolkunud habeme kõrgusel ohvitserlikult tervitades.

“Need poisid seda keelt veel ei valda,” vastas raportile kavalalt hanerea liider ja kohe külalistele uues kohalikus keeles.

“**Vaated pois!**”

Ei mingeid pärimisi ja seletusi olid mantlid, talvemütsid ja diplomaadikotikesed nagidel korralikult rivis.

Hyvä tavara (s.k.).....----- Hea kaup. Meil sellist ei saa.

Hei Boss ..... ----- Hei Boss, mida ta ütles.

Kiitos kahvista ..... ----- Täname kohvist. Meie ei tulnud siia kohvile.

Edenpäin ja ..... ----- Edasi ja kohe.

Mennän nyt..... ----- Eesti keeles ka rahvaliku laulu põhimotiiv:” Lähme nüüd, lähme nüüd, lähme laulugaaaa!”

Smirna (v.k.) ----- Valvel! (kv.)

Peedivein. ----- Mahla ja piiritusega segatud karastusjook. Vene keeles “Barmatuhha”. Ülipopulaarne alates mitukümmend aastat enne Perestroika saabumist.

Tak totsno tovarists natsalnik! (v.k.) ----- Just nii seltsimees ülemus!

Vaated pois !(s k.) ----- Riided ära!

“Kun Jatkosodassa,” naersid külalised sõbralikult.

Nüüd otsustas ka bürooesimees ennast jälle nähtavaks teha ja ohjad vähemalt alguseks enda kätte võtta. Lõunasöök “Glorias” oli juba tunda andma hakanud ja ega eelmiseigi õhtu operetiteatri esietenduse järgsed jääknähud kuhugi kadunud olnud.

“Diplomaatilise reglemendi kohaselt toimub tutvustamine, siis sõnavõttud, siis **pyötäkirja allekirjoitus.**”

Toimetajad Ott ja Jaak olid tummalt jälginud seda sissemarssi. Bossile tundus, et kõik ootajad olid otsekohe valmis vastama igale tema küsimusele.

“Kuule Ott, mis su liignimi nüüd oligi?”

“Massiürituste toimetaja Ott Veel.”

“Massan yritajad Ott Veel ja Jaak Veeeee.....” Äkitselt jäi pärija pikalt e.e.e.e.ed venitama ja teise nime omanikule vihaselt silma puurima, ning sisises: “Miks just sina, see suur nuhtlus, siia punkti sattunud oled?”

Viimasel suvel oli Jaak saanud hakkama enneolematu rahvareetmisega osariigi ühes kaunimas väikelinnas rock pidustuste organiseerimisel. Seal esitati laulukesi igatsorti **kipspeadest** ja kus poisikesed kräunutasid oma kitreid nii hullusti, et naabruses asuva kolhoosilauda piimaand kahanes katastroofiliselt. Isegi sõbrast Volli ei olnud võimeline päästma oma alluvat. Vali parteiline noomitus jäi igaveseks kaunistama bürooesimehe ülipuhast **teenistusankeeti.**

“Vielä yksi toveri, näytelijä Näts,” sest muud kommentaarid sõjaväelisel tervitajale olid Bossile lihtsalt vastukäivad. Näts, kes muidugi sügavalt solvus ja seda ülihästi varjas, asus paberikottidega askeldama.

Võitu saanud siseheitlusest, jätkas Boss meeldivalt laulva naeratusena külaliste tutvustamist.

“Täällä on herra Urkuri, toine herra on Yritäjä ja kolmas herra Johtaja.” Igasuguseid ebameeldivusi ette parreerides ja konspiratiivreegleid jälgides, jättis ta teadlikult nimetamata härrade **ees-, isa- ja perekonnanimed.**

Pikad pingid madalate laudade ümber ja tasakaalutud tummad pudelid olid ohtlikus kauguses shikkülikondadega härrade põlvedest. Seda mõistes, leidis Näts oma kohustuseks, kunagi valge olnud vahvelrätikuga esitada korraliku kelneri rolli, mis tal ka hästi välja tuli. Bossi kiitev paar käteplaksu avas laomehest Bussijuhi tegevusliini. Ahviusinususega olid lahtikorgitud esimesed **“BILE MITSNE”** nimelised karastusjookide pudelid. Teeklaasid viisakalt pooleni täis, võis asuda päevakorra teise punkti käsitlemisele.

Jatkosodassa. ---- Kui jätkuvas sõjas. Põhjakaldal toimunud sõja vallutajatega idast nimi.

Pöytäkirja .---- Otsetõlkes – Lauale kirjutatud kiri.

Massan yritajad.----- Otsetõlkes- Masside üritajad.

Kipspead.----- Ettekujutus eriti võrdsetest tegelastest.

Teenistusankeet. ----- Eriti võrdsete tegelaste eriti varjatud dokument, kuhu kanti nende särav elulugu.

Vielä yksi toveri ....----- Veel üks seltsimees, näitleja Näts.

Täällä on ....----- Siin on härra Urkuri (orelilmängija), teine härra on Yritaja (üritaja) ja kolmas härra on Johtaja (juhataja).

Ees- isa- ja perekonnanimed ----- Suurriigis oli siis nimi kehtetu kui isikul puudus isadust kuuluv tõestus.

“Bile Mitsne.” ---- Kusagil kauges Osariigis ametlikult valmistatud karastusjook Barmatuhha. Otsetõlkes **“Valge Kange.”**

“Meil on vanaks kombeks enne tõsist juttu öelda toost tuleviku terviseks, kuid paremad neist on teises keeles, mida kahjuks meie külalised veel ei mõista? Siis ütleme otsekohelel TERVISEKS ...seks ...seks ...seks ...seks!”

Omameelest head nalja tehes, kadus “Bile Mitsne” nimeline karastusjook lõpmatusse pimedusse. Nii toimisid ka kõik ülejäänud. Kuid Ott, kasutades Jaagu hirmukompleksi, suutis imekiirelt vahetada oma, Jaagu tühjaks joodud klaasi vastu.

“Kuule toimetaja, kas sa ei austagi meie külalisi,” puuris Boss Jaagu silmadesse.

“*Why not!*” Ja teine sisu järgnes esimesele, millest kallaja vaid rõõmu tundis.

“*Puhut sa ko Englanti,*” tundis Jaagu vastu huvi Yritaja.

“*Yes,*” Jaak ise käega suud hõõrudes.

“*Lets start about business.*”

Boss katkestas hetkeliselt oma mõtetegevuse ja jäi ammuli sui vahtima tema meelest kõige harimatuma ja ebaintelligentsema inimese kõrget otsaesist. Aktiivselt kätega lahmides kriiskas Bussijuht, et ta peab vähekene kontrollima, kas keegi järsku ei taha bussisõitu ja lahkus kikkivarvul sauna eesruumist.

“Kuule toimetaja,” alustas kangelt segakeelt kõnelev Urkuri oma etteaastet. “Nagu *mä ymmärsin, olete teie kahheksesi massan omistajat? Onko see kogu kentä teie omastamisel?*”

Nüüd ärkasid Oti varjatud kired ja seda hetke oli ta oodanud pikkisilmi.

“*Meie võime täällä organisoida kaikea, vaan mida itse haluamme,*” oli Bossil ülikiire poliitiline vastus valmis, “*Mida nyt,*” väänas ta vennasrahva keelt, “*see on meidän keskuskomi..... Ei, vaan meiden kansan omistamissa.*”

“*Aga kenen maalla see kentä asu,*” jätkas tüütu Urkuri.

“*Mä sanoisin, että meidän kansan maa ja meie voime täällä teha, mida vaan,*” naeris suure häälega poliitiliselt üliteadlik inimene, ise Otile silma pilgutades.

Why not. ---- Miks ei.

Yes. ---- Ja.

Speak you English? ----- Räägid sa Inglise?

Lets start.....----- Siin mõistetud - Lööme stardi lahti ümber bisnessi.

Nagu ma Ymmärsin..... ---- Nagu ma mõistan olete teie kahekesi masside omanikud. Kas see väljak on teie omastamisel?.

Meie võime.....---- Meie võime siin organiseerida kõike, mida me ise tahame. Mida nüüd? See on meie Keskkoo..... ei, vaid meie rahva oma.

Aga kenen maalla ..... ---- Aga kelle maal see väljak asub?

Ma sanoisin .. ----- Ma ütlesin, et see on meie rahva maa ja meie võime siin teha, mida iganes! Nb! Võimatu täpselt mõista.(Autor.)

“Me peaks juba suveks midagi, kasvõi siinsamas väljakul... Kuule Ott! Sa terane! Paku midagi välja, mida koostöös teha võiks? Avaldan teile suure saladuse. Pealinnast tuli tõsine kiri, et võiks avada piiriäärse kaubanduse ja enam meie inimesed suure kontrolli alt läbi ei käi. Piisab kogu süsteemis vaid minu allkirjast, et saada väljasõiduluba. Pass tasku ja minek. Kui ainult oleks see kasulik mõte, mida müüa? Osta oskame juba ise!,” avas Boss pisitasa oma võimupiire.” Ainult on vaja ka viisat, ehk partnerit, et ametlikult üle piiri saada. Arutagem nüüd siis! Homme hommikul ma pean Petroffile midagi ette kandma.”

Otil käisid judinad üle selja. Kummituslik pilt kaunist banaanidega rootsilauast hõljus vaikselt ta silme ees. Kõik momendid tegelikkuses tuleb kohe kasutusele võtta. Kas või enneolematud! “Fantaasia, fantaasia - ära peta mind,” mõtles ta kui surmamõistetud, kellel teoreetiline võimalus kuuli eest ärahüppamiseks oli viimseks pääseteeks. Suurde ellu sisenemise hetk oli ju nii lähedal, kui Nätsu lõhnaline tumm habe, milline rahutult võnkus otse Oti nina ees sel ajalooliselt ülitähtsal algushetkel. “Suitsust ja vedelikest neil seal puudust ei ole. Jumal aita. Seda kraami on sinna kokku tassitud üle kogu maailma. Mida siit? Mida - mida siit?” oli Otil vasar kahe kõrvavahele kinni jäänud.

“Ma ymmäran sinua,” päästis Urkuri Oti surmamõtetest, **“Katsomme, onko sauna kuuma.”**

Ja enne, kui keegi jõudis taibata, tõusis härrasmees pingilt ning marssis otse leiliruumi. Ott astus talle järele. Nurgatagune kontakt võib päästa kogu operatsiooni. Esimesel pilgul tundus, et sauna oli kasutatud enne eelmist talve. Pesuruumi ja saunalavale oli loobitud kõikvõimalikke panne ja potte, millised suurte pidustuste ühistoitlustamise ajast olid lihtsalt ülejäänud. Kogu selle püramiidi tippus ilutses okasteta pruuniks tõmbunud näärikuuse vrakk, milline oli äsja kaunistanud direktriksi enese kabinetti.

“Oooi! Joulukuusi,” astus Urkuri imestusega tagasi seltskonda.

“Noh, kas idee käes?” haistis Boss mingit tulemust.

“No Joulukuusi voi osta! Paljonko yksi kappale maksa?” astus pehmekeelne Yritäjä tegevusse.

“Mis ta sitt ikka maksab. **Ota mukana,**” pakkus Näts Yritäjale võimalust.

“Hyvä tavara maksa kohon aiga hyvät hinnat,” jorras Yritäjä.

“Meil seda võsa kõik sooääred täis. Nii et anna menna,” andis Boss ükskõikse garantii.

“Sovitu. Seuravan Jouluksi ostan kaksikümmenda tuhata kappaletta,” tõusis Yritäjä ja sõnas veel Urkurile. **“Vielä! Kun Otti aloita sinun kansa täältä puolelta yhteistyötä, sitten sina järjestad hänelle viisumi ja heti.”**

Mä ymmäran sinuä. ... ----- Ma mõistan sind. Vaatame kas saun on kuum?

Ooooo Joulukuusi! ----- Oooo Jõulupuu!

No jolukuusi ....----- No Jõulukuuski võiks osta. Palju üks tükk maksab?

Ota mukana.----- Võta kaasa.

Hyvä tavara...---- Hea kaup maksab kogu aeg head hinda.

Sovitu. Seuravaaksi ... ---- Kokkulepitud. Järgmiseks Jõuluks ostan kaksikümmend tuhat tükki.

Vielä..... -----Veel. Kui Ott alustab sinuga koostööd, siis sina korraldad temale viisa. Ja kohe!

Bussijuht oli midagi mahamaganud. Tal oli väga tähtis saada selgeks kõik, kuidas see nii läks. Õnnetult seisis ta keset sauna eesruumi ja kuuma kohvikannu käes väristades, kilkas hädiselt, “Kahvileeee.....!” Kuid see ei pääsenud enam mõjule.

“*Ei ikina ena kahvi,*” tõusis aeglaselt Johtaja, kes siiani oli esindanud tummade vapraid ridu. “*Pari tundia ja sitten varietee. Pidas vähen mietia,*” ja kogu rongkäik liikus tagasi kannatlikult ootavatesse kaarikutesse.

* * *

Suurriigi territooriumil juhtus iga päev midagi uut ja huvitavat. Alles oli lõppenud ülitihed *leinamarsside periood*, kuid saatus teeb ise oma korrekture ja ei arvesta sugugi tähtsaid poliitilisi traditsioone. Keset Rahvusvahelise Naistepäeva ettevalmistavat saginat, üks järjekordsetest ülemjuhatajatest otsustas jälle luba küsimata minna igaveseks oma sõprade juurde, et sealt graniidi seest jälgida hakkrohelisti mundreid marssimas punasel foonil ja seda igavesest ajast igavesti.

Paraku, kõige pisaraterohkemal päeval, kuid õnnetult kokkulangenud riigipühaga, oli üle võimsa maa joogiladudest ära peidetud kõik varud, et austada õrnamat sugu. Organiseeriti salajasi ühisüritusi. Nädalapäevad hiljem kirjutati täis *miljonid leheküljed seletusi* kes-, kus-, miks-, milleks? Otil oli see kõik värskelt meeles. Lisaks veel kompleksidest rikas minevik, tegi ta põlve hetkeks nõrgaks, kui ta sisenes “Büroo” püha nõukoja ette.

“Jaanuaris andsid sa lubaduse ja nüüd on tulemused käes,” alustas Boss karmilt. “Aga mis juhtus Naistepäeval, selle eest tuleb sul vastust anda!”

Lugu oli ülimalt lihtne. Mitte kunagi ei olnud soengukandjad päri, et ei pühitsetud nendele kuuluvat au, olla kindlalt võrdne kõigiga ja võtta vastu kalleid kauneid kingitusi, olgu või Vanakurja enese matusepäev. Pidu organiseeriti, lilli jätkus iga kriitutuslaua nurgale ja rock möllas südaööni. Kedagi ei huvitanud ülipidulikult kireva matuserongikäigu kulg TV ekraanil ja *Beethooweni Kuupaistesonaadi* maailmatasemeline esitus ega ka uue võimukandja ilmumine. Ükskõikne rahu muutis külmalt ettevaatamatuks, kuid see oli ainult näilik. Ega eriti ei piinatud, aga kõik teadsid, et iga sõna pandi kuskil tallele ja kindlasti kasutati seda esimesel ettejuhtuval võimalusel. Nii ka nüüd!

“Meie ei hakkagi täna analüüsima, kes ja miks selle orgia teil seal korraldas. Tulemused on ilmselged, kuid...?” Nüüd jäi Boss vähekene mõttesse. “Mõni aeg tagasi sa vennikene ei oleks enam oma peakest tõstnud, kuid tänu uuele süsteemile, võtsin kogu asja uurimise enda peale. Teades sinu tegusid, paneme sulle mõningad kohustused. Nõukogude inimese tuleviku nimel on vaja arendada tema enda võimeid. Ma loodan, et sa mõistad meid?”

Kahvileeee...! --- Kohvileeee.....!

Ei ikina ..... ---- Ei iialgi enam kohvi. Paar tundi veel ja siis varietee. Pean vähe mõtlema.

Leinamarsside periood.----- Vana revolutsioonikaadri pidev liikumine igavikku.

Miljonid leheküljed seletusi.----- Analüüside esitamine mitteorganiseerunud indiviidide tegevuse kohta.

Beethooweni Kuupaiste Sonaat.----- Kunagi Maailmamuutjale eriti meeldinud heliteos, mida kasutati pidulike Gaalamatuste transleerimisel TV-s, Raadios ja Ajakirjanduses taustmuusikana.

Kogemusi sul äritsemiseks paistab ka olema. Muide! Ma tutvusin alles sinu “**DEELOGA**” ja sa sobid ülimalt hästi meie ideede elluviimisel.”

Toas olid ainult Pearaamat ja Noorsootööspsialist. Üliametlikult vaikides jälgisid nad Oti igat väiksematki reageeringut.

“Kuhu ta nüüd tüürib?” mõtles äsja avalikustatu.

“Nii,” tõusis Boss laua tagant ja istus justkui sõbramehelikult teistele lähemale.

“Põhjanaanabrid ütlevad, et pikk jutt ei kõlba kuhugile, siis teeme lühidalt. Kiiresti on vaja asutada kooperatiiv ja panna see kohe tööle. Kõvasti on vaja igatsorti jazzi ja rockki ja muud jama, peaasi et raha tuleks jaaa ..... siis see jõulukuuse jant.....?”

Nüüd seilas mööda kabinetti ringi pikem paus seni kuni esimene viiul tõstis sügava kurva pilgu oma kaaslastele, et jätkata finaali ettevalmistust.

“Saad alguseks paraja portsu **rahapaberit**. Otsid tegijad ja paari kuu pärast maksad kõik ilusasti tagasi ja vähemalt topelt. Seltsimees pearaamatupidajale annad aru iga kopika eest isiklikult ja palgad maksab ka tema meie riigis kehtiva korra kohaselt. Aga? - Aga kuused ajad metsast välja, see tähendab et.....?” Siin lõppes mõttelõng täielikult.

“Ott, palun oota natukene,” sõnas Boss mesimagusalt kui teised sõnatult ruumist lahkusid. “Väga tahaks, et sa võtad seda pakkumist tõsiselt. Vaata neid lolle, nad ei oska ju midagi. Loodan sinule ja su jõmmidele väga. Me ju omad poisid. Kurat teab, kuhu kõik see värk läheb. Võib olla, et kapitalismi tagasi. Mis siis saab?”

* * *

Paari järgneva nädala jooksul arenensid sündmused Oti jaoks tormiliselt. Meeskond kujunes justkui iseenesest. Intelligentse orkestridirektori võimsad sidemed kulusid marjaks ära, sest tema taskus peituvad punased võlukaaned avasid isegi **Valge Maja** klaasüksed. Kõik paberid kooperatiivi asutamiseks kontrolliti hoolega ja allkirju kogunes sama hulgaliselt kui lubadusi. Boss ainult mõnimes kui järjekordne pataks kooskõlastusi maandus ta uhkel büroolaual. Pitsatid all, sai ka lõpuks asuda põhitööle. Raha pidi tulema kui raba ja reisihiimulised koorilauljad pakkisid mõnuga kohvreid ja täiendasid lubamatuid kõva valuuta varusid. Kontoriruumide leidmisega raskusi ei tekkinud ja telefoninumber sai enne teatavaks kui asunikud teda kasutama hakkasid. Nädala jooksul olid **gastrollid** paigas, millised haarasid kõiki elanikonna kihte kogu Osariigi territooriumil. Otti ennast huvitasid kõige metsasemad rahvamajad ja sinna sai saadetud mitte enam eriti moodsaid artiste, kuid see eest igavesti populaarseid, kes olid suutelised pugema metsarahva ka kõige sügavamatesse hingesoppidesse.

“ **DEELO** ” –ga. “**DELO**.” (v.k.) ----- Dokumentide ja ettekannete kogumik kodaniku kohta, mille sisust ei olnud Suurriigi alamal aimugi. Ülimalt salajane ja pidevalt täienev iseloomustus.

rahapaber .....Paber, mille eest võis teinekord omastada mõningaid toiduaineid, vedelikke ja tarbeesemeid kui neid oli parajasti kuskil müügil.Suurriigi siseseaduste järgi maksis tema avalikult suletud territooriumil ainult oma panga noteering. Kõik muud maailma rahad olid rangelt keelatud või ülimalt salastatud kui peod matuste ajal.

Valge Maja. ----- Rahvamõistes Punane Maja. Vt. Keskkomitee.

Esimese kuu jooksul olid võlad makstud. Ühel järjekordsel bürooistungil loeti ette: “Vaadake! Väike aga tubli.”

Alustas segakoor, kes juba keset külma kevadet lendas esimese linnukesena, karge põhjala repertuaariga sooja Vahemere äärde. Kohaliku provintsi külakoorida festivalil võideti ülekaalukalt esikoht. Päikeselised naeratused saatsid esinejaid kui uudiste ekraanil nähti kangelasi lehmasarve sarnaste moodustistega kaelas lennukitrepil koju naasmas. Asjad edenesid kui muinasjutus. Bürooesimees naeratas ainult Otti nähes ja Pearsamat oli alati kokkulepitud ajal oma töölaua taga ja mõnuga klõbistas arvelaua puunuppe. Pooleks suveks said kõik Büroo lihtliikmed käinuks korraks suurtollektiividega Euroopa unistuste riikides loomas sõprussidemeid kohalike kaubandusettevõtetele. Pikaripsmelistemaks, aromaatselõhnaliseks ja võluvaiks muutunud *naiskultuurnikud* ajasid üliagaralt igasuguseid viisade ja passide asju, milliseid mõni kuu tagasi võis ainult unes näha. Kõik muud siseriigilised toimetamised jäid ainult Oti ja tema alles kujuneva uue kooperatiivi ajada. Üldarvestusel eelnevate uuringute põhjal kohalike kolhoosiesimeeste ja metsavahtidega võis lubada ülelahe äripartneritele kusagil paarsada tuhat jõulukuuske, mis tegi ärimehe meele üleolevaks. Ühel kuunal kesksuvisel päeval kutsuti Ott järjekordsele bürooistungile, millest võttis osa ainult Boss.

“Nii, siin on sulle kutse, mille alusel saad sa viisa ja välispassi kui täidad selle ankeedi.”

Ankeet oli vähemalt kolme masinakirjalehekülje ulatusega täis tihedaid küsimusi alates vanaisa sünnikohast ja laste lasteaiade aadressist. Iga lehekülje algusesse pidi liimima erimõeldulise näopildi ja kinnitama oma isikliku ja Bossi signatuuriga.

“Täidad selle paberi. Seda kontrollib ja kinnitab “Büroo” ja kolme nädala pärast saad Passilauast välispassi. Sellega lähed Ametiühingusse, Siseministeeriumi ja sealt otse Välisministeeriumi. Siis võtad minu kaaskirjaga Passilauast väljasõiduloo ja registreerid selle uuesti Välisministeeriumis ja siis lähed konsulaati, kust saad sissesõiduviiha sinna riiki, kust kutse saadud. Ja siis näitad selle mulle kõik ette ja veel Büroole ka. Muide, sõidate koos *noorsootööinstruktor* Killiga. Tema aitab sul kohapeal asju ajada ja annab nõu, kuidas välismaal käituda.” Ülepärada oleks olnud vägagi ebaviisakas ning Ott otsustas lahendada sisse- ja väljaajamise asjad iseseisvalt. Selleks kulus tal mitmekordselt rohkem energiat kui teenida värske kooperatiiviga mõnedsajad tuhanded, et kindlustada äripartneritele antud lubadusi kauba hankimisel ja garanteerida majanduslikult “Büroo” suurtollektiivide Maailmagastrolle. Midagi polnud parata - asi tuli ajada. Ainukeseks ametiasutuseks, kust ei esitatud mingit lisaosovi huulepulkade, kalalantide, mänguasjade ja kõigi muu pudipadi tellimustes, osutus naaberriigi konsulaat. Sinna jutulepääsemiseks pidi ta tänavapoolsetele kohalikele valvuritele loovutama mitu kaunist assortiikarpi. Suuresilmaline saatkonnaäitsik ulatas viisakalt punase Impeeriumi välispassi, soovides head reisi, kuid solvus sügavalt Oti suuremeelsuse üle ja keeras vihaselt selja parimatest parimale shokolaadile.

Kogu seda janti kuulates manitses Kill usaldusalust hoiatava näpuviipega. Nähes värskelt lõhnavas passis, et kõik on nii nagu peab, küsis ta muiates.

“Kas nõutud lubadusi täidad? Ma lihsalt soovitan seda teha. Iga järgmine kord käib sama uus tants ja hoidku sind kurat teab kes, kui sa unustad kellegi oma pisimuredega - nädal tuleb kohe otsa. Siis ma võtan asjaajamised isiklikult üle. Sinu õnneks on mul sel aastal ees palju välissõite. Sul lihsalt vedas.”

Gastrollid.----- Pidevalt rändavate kodutute kunstnike eluaegsed programmid. Keskmiselt paari päheõpitud luuletusega või mõne muu teosega võis terve elu esineda poolemirjaldilise kinnise publiku ees kartmata loomingulisi kordusi.

Naiskultuurnikud. ----- Kultuuritöö eesrindlased.

Noorsootööinstruktor. ----- Partei noorliikme ja *personaalpensionäri* süntees.

Sügaval südamesopis tundus Otile see kõik käkerdamisega millegi ülitähtsa nimel. Kuid mille - seda ta ei olnud suuteline enesele selgeks tegema. Mõeldes tegelikkusele ja minevikule, siis ei tahtnud ta näha enam olevikku. Pidev õnnelikule tulevikule elamine hävitas tasapisi optimismi ja hetkelised päikesekiired tuhmusid uduste ilmade ja meeleolude vahele. Siis nüüd, kui suure Maailmariigi ideoloogiakriis ja sõjavõitjate kaotused olid muutumas agooniaks, kestis ikka tuima järjepidevusega kisamine sõprusest ja vendlusest. Igapäevaselt teadsid kõik, et see sisaldab reeglipäraselt üldist lõpppunktita bluffi. Esimesteks **kumminärijateks**, milline olevat lääneimperialistide suurimaid meelelahutusi, osutusid just selle tegevuse põlised idavaenlased. **Jõulukuused!** Need samad, milliseid ei tohtinud näidata enne Vana-Aasta viimast päeva - millised olid nädalase vahega varem kodudes ainult **rahvavaenlastel**, on nüüd elu ja surma küsimuseks, päästmaks õiglaste tulevikku ja personaalseid pensione. **Aateid**, mida oli studeeritud kõikvõimalikes ülikoolides, instituutides, õhtu- või päevakursustel, kinnistes ja avalikes majades - Aateid - milliseid oli pähe taotud koos emapiimaga või isegi varem, sülitati nende levitajate poolt hirmuga prügikasti, et kohe visata kõhuli uue käsuandja ette. Kõik see, mis oli eile vaenulikult põlastusväärne, on täna au sees. Oh imet! Selle nimel oligi kogu elu mängitud kameelione, et nüüd rusikaga lauale põrutada ja ropendades huilata õnnetust lapsepõlvest. Kirikukontserditele trügitati esiridadesse, tõestamaks oma lojaalsust Kõige Vägevama ees lootes, et altari salajastesse silmadesse peidetud piilimise kaamerad näitavad ka nüüd otseülekandes nende alandlikke ja pühalikke füsionoomiaid. Nende raskete mõtetega sammus Ott oma isisliku, otseselt eikellegile kuuluva ja vaat et kuristiku kohal rippuva kooperatiivi kontoriuksest sisse.

Juba hommikust saati oli kollektiiv oodanud intstruktsioone, kuid nähes Oti tujutut ja haput nägu, ei teinud keegi väljagi esimehe saabumisest. Rein röökis telefoni, selgitades kaelamääritava kontserdi erakordsest headusest. Samas ootasid daamid kannatlikult järjekorras, et valida ühe ainsa aparadi kaudu kümneid tähtsaid kõnesid oma sõbrannadele, uurimaks viimaseid linnaudiseid kus ja miks kuskil välisreisil juhtunud oli.

“Anni! Ole nii hea ja hangi palun kuskilt Tollieeskirjad. Imekiiresti on vaja selgitada kahe inimese maksuvus koos muude kulutustega ja tellida piletid “Valgele Laevale”. Ja mida veel? Bossi kabinetist tuleb helistada. Mitu päeva on **kõne ettetellimine naabritele** - kaks vist?,” arutas Ott kõigile kuuldavalt. Naised olid juba ukssel tormamas täitma rahvusvahelist ülesannet kui toimetaja Rein lõpetas kõne ja püsti kargas.

“Asi on juttis. Kõne saan kohe. Ott! Too neile palun paar huulepulka?”

“Juttis siis juttis,” istus Ott murelikult seinäärsele vineertoolile.

“Mis sa tukud,” kõlas rõõmsameelne tervitus ja käsi pikalt ees, tormas noorsootööorganisaator Kill nukrutseja poole. “Püksid jalga ja marss! Hotellis tead, **neljateistkümnendal** saab täna tead -? Ja üldse on vaja arutada seda purjetamist.”

Personaalpensionär. ----- Püramiidi tippu pääsenud indiviid.

Kumminärijad. ----- Inimesed, kes ainult Läänelikes Imperialistlikes riikides närisid närimiskummi. Idas kumminärimine oli aastakümneid kui ebamoraalne tegevus keelatud.

Jõulukuusk. ----- Valitseva religioonisümbolite vihatuim konkurent.

Aated. ----- Pidulikult ettekirjutatud sundideed.

Kõne ettetellimine. ----- Informatsiooni leviku kontroll.

Hotelli neljateistkümnnes. ----- Üks vähestest kohtadest, kus said tavakodanikud alkoholi vastuvõitlemise kulminatsiooni ajal vabalt tarbida meelelahutuslikke vedelikke Suurriigi paber(puu)raha eest.

Julmalt oli sisenetud Oti intiimmaailma. Vastu igasugust tahtmist puudutas ärimees salakesi sõrmeotstega töötegemises õhukeseks kokkukuivanud rahakotti. Sõnatult järgnes ta ülemvõimule. Ja nagu ikka ja alati sellistel juhtudel, jäid tummad tunnistajad istuma raidkujudena kahe üksiku töölaua taha. Ja nagu tavaliselt, vaikis ka alati lär mav telefon.

“Oh seda õnnetut pessimismi. Mis sa kurat tõnnid,” sosistas vaikselt Orkestridirektor Otile kõrva. “Tee mida see noor tatikas pakub, ja sa näed, et ka meie ellu saabub *rataste aeg*,” lisas ta elutargalt. Samas tõusis ta rõõmsalt lõhnavat lõunamaist täis pokaaliga ja üliviiakalt kõigile tähelepandavalt noogutades, esitas oma igivana, kuid alati lööva *toosti*. Väikese täistossatud lärmaka baari tagumisse nurka oli sisse-murdunud värske tuulepuhang. Oti uduloori portreede ritta lisandus veel ka Bossi siluett, kes kiitis üliintelligentse orkestridirektori viimaseid sõnu. Ta ühines hoogsalt imetillukese lauapinnaga ja haarates esimese kättejuhtuva pokaali, põrutas rõõmsalt: “Homse reisi terviseks!”

Seltskond jagunes seksioonidesse, kust pooled portreedest olid Otile võõrad. Vastastiv Kill jälgis teravapilguliselt sündmuste kulgu ja õrna käeviipega märkuandes, suunas väikeettevõtja järjekordsele buhvetiringile. Õnneks oli veel kulunud rahapaberit. Neid siludes, maksis Ott tungleval letiesisel baarimehele, kui äkitselt märkas enda kõrval Killi pikka kuju, kes haaras oma kätte pokaale täis kandiku.

“Boss tõi piletid hommeõhtusele laevale. Said aru? Sellega on kõik öeldud.”

Nagu suur heategija jagas kandikukandja rõõmsalt oma saaki ja kõigi heameele tipuks ulatas Boss talle üle laua kaks värsket laevapiletit.

“Ühes neist on ka sinu nimi,” teadustas Boss silmanurgast Oti poole põrnitsedes. “Reisiarve kuulub tasumisele enne kümnet hommikul ja otse pangaülekan-des.”

“Muidugi - muidugi? Hommikul - ja kohe! Nagu ta kurat ei teaks, et see on täiesti võimatu. Madaam pearaamat ei jõua ise enne kümnetki ja pangas kulub veel nädal. Kurat ! Kogu see jant tuleks saata kuupeale ja juua oma rahanatukesed ise siin maha ja sülitada esmajoones intelligendile rinnatasku. Punkt!” raevutses Ott sisimas.

“Kohtumiseni hommikul” lahkus ärimees ootamatult tugevalt hooguvõtvast seltskonnast.

Noorsootöölise vihane pilk kuklas ei ennustanud midagi rõõmustavat lähitulevikku. Ott teadis, et järgnev, mis ka kõik veel õhtu jooksul ei juhtuks, tuleb mahakanda *kooperatiivi* hoogsalt kahanevast *büdzhetist*.

* * *

Ebamugavalt tülikas oli trügida raske spordikotiga täiskiilutud luksus reisilaeva koridorides ja treppidel. Kõik iste ja lamamiskohad olid ammu hõivatud. Ettevaatlikult, et mitte *reisijate kätele astuda*, püüdis Ott täiesti uudes maailmas leida kasvõi toetamiseks paika, et siis külmi higipiiske kuivatada. Eestpoolt tundus tulevat jahedamat õhku. Selle järgi kurssivõttes, oli ta peagi läbipressinud paksust suitsetajate barjäärist, kes puntras kõrgeima laevateki lahtisel uksele vastumeelselt trügija teelt taganesid. Uduvihmasegune tuul justkui ootaski teda, et rahustada ja võtta maha pingeid. Ta tundis ennast ratsahobusena, kes pidevalt teravat piitsa saades, on kogu oma elu koperdanud tõketel. Alles täielikult täiskasvanuna ja järeltulijaid omavana, oli ta sooritanud puhtalt oma esimesed barjäärid. Üksinda ja ilma ratsanikuta tajus ta siiski esimest imelikku vabanemistunnet, olgugi et veel alateadvuses.

Rataste aeg. ----- Lootus tulevikku.

Toost.----- Näiliku truuduse vandumine ülemusele.

Kooperatiivi büdzhet. ----- Väljaspool Partei kontrolli liikuv rahamass.

Kätele astuda. ---- Vältida kehavigastuste tekitamist lojaalsetele välisturistidele, kes aitasid kaasa lõunakaldal toimuvale kuivseaduse protsessile lõpetamiseks ladude tühjendamist nende isikliku valuuta arvelt.

Silmates kaunilt kaugenevat linnasiluetti koos tuttava hiigelakendega kaarealust, tahtis ta ennast justkui terava asjaga torkida ja teadvustada, et kõik siiski, mis juhtus alles hetk tagasi, oli ikkagi ilmsi.

* * *

Täpselt kokkulepitud ajal oli Ott reisisadamas täies valmisolekus asuma täitma kõiki kohustusi, millised riigist väljajale ettekirjutatud. Rahvamõllu kujundasid ja püüdsid vaos hoida ühe ja *ainukese turismifirma* giidid, kuid see oli lootusetu tegevus. Ott võrdles imestusega, kui viisakalt käituvad Suurriigi kodanikud igasugustel organiseeritud sündmustel - olgu töölisrahva demonstratsioonidel või sügiskülmas marssides kõige võrdsemate ees tribüünil või organiseeritult osaleda igasugustel massisündmustel. Eriti ei mahtunud talle pähe, kuidas riigipiirile võis minna täis kaosega. Kellelgi ei näinud olevat kartust ei tolliametniku või piirikontrolli ees. Suuri virnu turismigruppide passe laiali jagades lobisesid giidid isekeski hoopis millesti muust ja vaatamata isegi fotot, leidsid nad dokumendi omaniku. Mõnele vennikesele suruti kaaned lihtsalt rinnatasku ja näidati suund Oti meelest otse lõvikoopa ustevahele.

Selles mõllus kadus ka elementaarne ajataju. Pidev pöörlemine ainult ühes suunas pakkide, kohvrite ja igasuguste kastide vahel oli ülimalt koomiline. Näis, et kohe - kohe saabuvad valgetes kitlites kandraamidega sanitarid esimestele õnnetuse ohvritele abi jagama. Kuid vaatamata tegelikkusele, midagi taolist ei juhtunud. Muidugi varem oli see viisakam, kuid viimase aja vabamad võimalused on tekitanud ka uuemad olukorrad ja olukordi tuleb ka kohe kasutada. Tegelikul tegijal on risk alati väiksem. Olukorra peremees näib alati targem. Ott muidugi sinna kategooriasse ei kuulunud ja püha lihtsameelsena allus ta situatsioonile, milline ka kohe end ilmutas.

Üldise massi foonil kaks ülikonnas vestlejat paistsid kindlasti kellegile silma, kuid Killile avaldas see vast vastupidist mõju, mille ta ka kohe ära märkis.

“Su ülikond on küll väheke tead nii vanamoodne ja särk ja lips ka nirakad, kuid pole midagi. Saame hakkama,” sõnus Kill tervituse asemel.

Esmakordselt nägi Kill hea välja. Helepunane särk, lai kuldne lips, milline ulatus fosforroheliste pükste hargnemiskohani, valge pintsak laialt lohakalt rippu, käed küünarnukini taskus tegi noorsookasvatava vastsele ärimehel kiiruga selgeks, kuidas ta peab käituma ja tegutsema, et ilma suuremate kahjumiteta sattuda õnnelaevale. Sellise kirju vaimuna ei oleks Ott iial osanud ette kujutada tõelist ideoloogiarindetöötajat.

“Said aru?” rõhutas instruktor.

Vastuseks noogutas Ott ainult märkamatu peaga ja nii oli ta üksi oma barjääri ees, kuid ratsanik oli kusagil siinsamas silmaringi raadiuses.

Koopauksest läbitrügina pidi leidma veel koha, kus täita järjekordne paber riigist väljajale, millist oli lausa vaja lunida mõne uut tüüpi mundris näitsiku käest. Enne, kui astuda kohtulaua ette, tuli hoolega kontrollida kaasavõetud kotisisu, taskute ja dokumentide korrasolekut. Lisaks veel Killi õpetussõnad:

Ainukene turismifirma.----- Turismi ja turistide kontrolliga tegelev eelpool mainitud Komitee mitteametlik filiaal.

“Jälgi ainult situatsiooni. Vasakult esimese tollimehe juurde pead sattuma juhuslikult.

Kotti lükka jalaga mööda põrandat. Naerata viisakalt ja punast passi lehvita juba eemalt.” Rabedalt täidetud dokumentidega, rasket kotti järele vedades, suundus Ott libedalt sujuvasse siniste passide ritta oma punase ja kuldse vapiga dokumenti kõrgel nähtaval hoides. Just leti ette jõudes, lähenes Otile kurjema ilmega vormis näitsik. Ta käskis vahetada järjekordi ja lohiseda kõrvalasuva tolliametniku tähelepanutsooni. Passi ja ankeeti uuriti nii suure huviga, nagu metsainimesed nägid kunagi esimest peeglikildu. Edasi-tagasi lehitseti oma riigis trükitud raamatukest. Võrreldi kirjutatuga paberilipakal ja alles siis läks lahti põhjalik sorteering pesu sokkide, särkide, pudelite ja suitsupakkide seas. Hetk ja kogu koti sisu oli ametimehe lauale kõigile nähtavaks toodud.

“Mis siin sees on?” küsis vormimütsis, tärnidega päevasärgis, musta lipsuga tähelepanelik tollur. Ta osutas nimetissõrmega sinivalgevärvilisele sigaretiplokile, millele oli kaunilt mustalt trükitud pealinna siluett.

“Nähtavasti sigaretid?” vastas kahtlustatav.

“Meie sellest mahhorkat juba ammu ei tõmba,” algas noriv vestlus.

Niigi palavas hallis tundis Ott ennast täiesti lollina ja küsis isegi enesele ootamatult sulaselges *suurriigi keeles*.

“Missugust siis?”

“Astuge palun kõrvale! Meil läheb veidikene aega,” lisis kõrvalseisev karmiilmeline näitsik. Ja kahtlusalune suunati tagasi seinäärde üksikute ankeeditäitjate ritta. Pass, ankeet ja sigaretiplokk lahkusid iluduse käitel kiirelt kuhugi kabiinide uste taha.

Hirmunud pilguga ja sõnagi vahetamata, astus järgmine punapassiline viimsepäeva kohtu ette, kus toimus sama stseremoonia. Nüüd juba seltsilise leides, võis mõne sõnagi vahetada.

“Mis saab edasi?” küsis Ott seinanaabrilt.

“Mind on juba kord tagasi saadetud. Alles eile õhtul. Kuid ülemus käskis täna uuesti tulla! Ma ise olevat rumalalt käitunud.”

“Ah või nii !!!” imestas Ott ja aimas sisimas kõige halvemat. “Ujun või üle. Kurat! Kuid Bossiga ma homme ei kohtu?”

Järjekorrad saalis olid hõredamaks jäänud. Kuni hilinejateni välja koheldi sinisepassilisi naeratavalt. Ainult mõnel üksikul lasti kotisuukest avada või tuletati *kanges ülelahe puukeeles meelde*, et olge ettevaatlikud, sest nende sadama toll võib käituda oi - oi kui pahasti. Meie oleme alati teie poolt ja nemad on alati.....?

Viimaks paluti kannatlik ootaja oma kraami juurde ja silmagi pilgutamata löödi imepisike pitsat kuhugi punapassi lehenurgale. Lahtikougitud sigaretipakk keset kotisuud tuletas meelde, et sellist suitsu nad ei tõmba. Kui veel kord kinnise plokiga tuled, siis sõitu lihsalt ei toimu.

Suurriigi keel.----- Suurriigi põhikeel ja tema mittekirjanduslik abikeel.

Ülelahe puukeel. ----- Soome keel. Näited sõnapaaridest: “ Anna purukummi.”- “Anna Marka.” – “ Osta viina.” Jne.

Seistes peeglitega kuklas ja näoga rinnuli leti ees, sulges edasipääsu terasest värav, milline suure plaksuga lendas oma kulunud pessa.

“Pasport!” kõlas käsk.

Läbilõikavapilguline **lõunamaalasest noorsõdur** jätkas Suurriigi raamatukese põhjalikku uurimist. Aegajalt silmapuurides, siis kukla lõiget mõõtes ja jälle raamatukese kallale. Järsku viskus ta püsti ja koos heleda metallikõlksuga lahkus oma kongi tagauksest. Ott seisis kahe terasvärava vahel ja nüüd tundus, et hapnikku hakati tasakesi sellest suurest hallist väljapumpama. Pilku tagasi heites, nägi ta oma vestluskaaslase lahkumist kodulinna suunas. Silme ees kangastusid matused koos lillepärgadega, sõpradest puhkpillibändi ja omastega, kus peaosaline selili taevasse jõllab ja austuse saatel pimedusse rullub.

“Bossi viha ja kogu rikutud tulevik. Rahu, ainult rahu,” meenus talle ühest **elumuinasjutust peakangelase deviis** ja siis tuli ka lahendus.

“Seltsimees Veel,” kõlas otse kuklast.

Hästireageeriv uusärimees keeras rahulikult ringi ja otse hingeõhu kauguselt samakõrgelt silme ees leti tagant vaatas vastu Suurriigi piiriohvitseri punalilla ümarik nägu tumerohelise ratas vormimütsi alt.

“Kuhu sõidame?”

“Järgmisse sadamasse,” vastas seltsimees Veel.

“Passport ei ole korras!” jätkati riigikeeles.

“Mina ei ole seda trükkinud,” jätkas kodanik Veel.

“Pravilnõi vastus. Mahhorkat tõmbad. Horosho! Järgmine kord peab õige pilt passis olema. Näed, selle võib kohe ära rebida ja teine pilt siia asetada. Paha sekretär teil seal ministeeriumis.”

“Palun sügavalt vabandust.”

“Meie **graniitsad** alati vabad saavad olema headele inimestele.”

Nende sõnade saatel tõmbus eest terasvärav ja tee tundmatusse oli avatud. Mõned korrad veel enne luksusalusele jõudmist käis pass püssimeeste käes ja koos laeva trapi lahkumisega, suleti viimase saabuja järel reelingu raudluuk.!

Pasport! (v.k.) (k-k- viisis) ----- Pass!.

Lõunamaalasest noorsõdur.----- Piirikontrollis võisid teenida ainult kaugele kõrbesariikide segarahvuste ustavad sõdurid.

elumuinasjutt.----- Siin mõeldud A. Lindgreni laste ulmejutu peakangelast “Karlsson Katuselt.” Salajaste unistustega piinelnud lõunakalda rahva ideaal. Karlssoni fenomeeni olemasolul ei oleks kasutatud meresõidukeid, vaid ligikaudselt miljon lõunakalda elanikku oleks lubamatult ja otsekohe ületanud merelahe.

Pravilnõi vastus...... ----- Väga õige vastus..... Hästi. Selgitus – **mahhorka** on kodusel teel kasvatatud tubakas. Suurriigi tarkade teadlaste poolt oli ülimalt täpsusega kindlaks tehtud, et pakk sellist suitsetamistappi hobuse.

Graniitsad.(v.k.) ----- Riigipiirid.

* * *

Sooja suvisesse uttu vajuvat kodulinna vaadates viskas Ott niiske sigareti üle parda ja astus otsustavalt uusi kogemusi pakkuvasse keskkonda laevasisemuses. Leidnud koha, kuhu oma väärtuslik kandam maha poetada, siirdus ta ringkäigule lõpututesse baaridesse ja restoranidesse. Ülikuulsa laulja portreesid täistopitud seinad ja tema hardad austajad moodustasid ühtse selstkonna helilindilt tuhandeid kordi kuulnud lemmiklaulu saatel. Kuskil on saar ja mitte ühelgi üliõnnelikul põhjakalda vennal ei ole olnud seni võimalust võrrelda laulu sisu ja tegelikkust. Kaarti vaadates asus see imekaunis maalapike Läänerannikul *militarisliku maailmapiiri* läheduses. Kuna *saladusi täistopitud saarelt* osutusid aga äraujumise võimalused liigagi suureks, siis kindluse mõttes suleti kogu ala hermeetiliselt kaitset pakkunud peremeeste poolt. Isegi Otil polnud õnnestunud selle laulukese sisu selgituseks sattuda Imedesaarele. Ja nagu üks killukene sellest maalapist, on see mereriist suur luksusbaaride, restoranide ja kaupluste rägastik, millest Imedesaarel nähti veel ainult und.

“Kill peaks siiski asuma kusagil siin möllus,” arutas ärimees. Trüginud purjekatrümme meenutavasse joogikohta, oligi näha noosootöötajat uues rollis. Uhketes dziinides teenindas ta lõbusat reisijateseltskonda, viies neile sõrmedevahele osavalt pakitud kümmetkonda õllekannu. Ta ei teinud Otti nägevatki. Jootraha sissekasseerinud, hüples ta juba järgneva selstkonna piirkonda, kes täiehäälselt laulis kaasa lemmiklaulu. Otile jättis see situatsioon tohmaka mulje. Ja et mitte sattuda tõe sügavustesse, käitus ta nagu midagi ei oleks näinud ega kuulnud. Pelgalt juhuslik teadmine võib osutuda saatuslikuks ja laevapardal nähtu põhjal võib sattuda tahtmatult situatsiooni, et varbad kodusadamas juba maapinda ei puutu.

“Siin sa siis logeled,” tonksis Kill jalaga maaslamavat ja tukkuvat, kahe käega kotti kallistavat reisikaaslast. “Laev on viie minuti pärast sadamas. Nüüd peab kohe tegutsema. Tule! Lähme!” kamandas ta. Vähe uimasena suurest palavusest trügis Ott teejuhi järel mööda laevatreppe kuhugi põhjatusse sügavusse vastu näguderivi, kes olid nagu kalad akvaariumis ahmimas värsket vett.

“Need kotid tuleb täna maale toimetada,” sõnus Kill kajuti ust sulgedes. “Siin on kingitused mitmele tegelasele, kellest on suur abi olnud meie Büroole ja hulganisti noote kooridele ja pasunaorkestritele. *Davai* võta otsast kinni ja koos rahvaga peame kohe minema.”

Militaristlik Maailmapiir. ----- Oletatav joon, kus kohtusid Ida ja Lääne Imperialistide maailmavaated.

Saladusi täistopitud Saar. ----- Põldude ja metsade alla peidetud raketid, tankid, suurtükid, lennukid, allveeriistad, madrused, sõdurid jne.

Davai! (v.k.) ----- Anna! Siin : Anna minna. Põhisõna ametlikust segakeelest.

Vähemalt paar korda ründles Ott tihedas maaletrügis rahvamassis lohistades tinaraskeid spordikotte tollipunkti ja kajuti vahel, kuni jõuti kogu selle kandamiga passe kontrolliva ametimehe palge ette.

“Kuhu minek?,” silmitses nooremavõitu tõsisehäälnu vormikandja.

“Muusikafestivalile!” vastas külmalt noorsootöötaja.

“Ah et muusikainimesed. Tore - tore. Meile meeldib väga teie muusika. Eriti koorilaul. Isegi meie hümnid on ühe ja sama viisiga. Nendes kottides on teil.....?” jättes küsimuse pooleli ja Otile otsa vaadates, vastust ootama.

Alustades taldade alt oma teekonda randusid külmad ja kuumad lained Otile otse kuklasse,

“Noodid ja pillid ja muusika ja .....” kogeles ta.

“Selge - selge. Ega meie lauljad teie noote nii lihsalt kätte ei ole saanud, aga nüüd see Perestroika aitab meil õppida selgeks teie laulud. Lõpuks ometi saavad ka üksikreisijad tulla külla meie maale. Siin on meie riigi tolli ja liiklusseadused. Neid tuleb siin maal täita,” manitses muusikaarmastajast ametimees ja templid passi löönud, hüüdis klaasputkast: **“Seurava!”**

Külma rahuga tõukas Kill jalaga maaslebavaid kotte ja ühte käeotsas lohistades, seisvate tollimeeste nina alt läbi. Samaga püüdis hakkama saada Ott kui ootamatult üks tollitöötajatest asus teda aitama. Õrn klirin reetis justkui midagi, kuid see oli käsikotist ja abistav tollur palus tal selle avada. Kergelt uurinud koti sisu, sõnus ametnik teisele, et kui nende riigi kodanikud oleksid nii korralikud kui lõunakalda muusikud, siis nad võiks oma leivast ilma jääda.

Kaunilt kumavas suveöös, läbi higisena ja õrna värinaga, seisis Kuusekaupmees kotivirna keskel põhjakalda pealinna merevärava ees. Heleda taevafooniga kaljuküngastel kõrguvad ehitised mõjusid imposantselt all sagiva värvilise reklaami ja liikluse kooskõlal, nagu keelpillide õrnal taustal puupillide soolo. Lääkivad taksod veeresid hääletult klientide juurde ja vormis sohvrid paigutasid pagasiruumidesse hoolikalt tollimeeste poolt kontrollitud sisuga kandameid. Kõik laabus ilma trügimiseta ja sõnatult. Ees ootas kodumaale saabujaid kindel tulevik ja turvatunne. Tasapisi tühjenes taksopeatus. Tuledesäras sadamahoones liikus üksikuid inimesi ja paar tuigerdavat laevalt saabujat palusid viisakalt kaaslast ootajalt suitsule süüdet.

“Nähtavasti! Kas peab võtma takso või vastutulijatega on midagi juhtunud?” rahustas Ott ennast. “Ja see meeletu virn? Huvitav? Miks Kill mulle sellest ei öelnud? Bossilt ka sõnakestki kingitustest ja muu justkui sai kooperatiivis ja büroos kõik selgeks räägitud,” arutles ärimees kerge imestusega.

Ja siis saabus noorsootöökorraldaja.

“Ära närvelda midagi. Kõik on okei! Täna öösel magad laevas. Kajut on samas, kus olid meie asjad. Hommikul kell kuus antakse sööklas kohvi ja kell kaheksa läheb rong. Siin on sulle saajane ja kolme päeva pärast, hommikul kell kümme, saame siinsamas kokku. Soovitan meelde jätta, et kottidest Bossile sõnakestki ja läbirääkimistel olime koos. Igaks juhuks annan sulle telefoni, kuhu ainult hädakorral võid helistada.”

Varsti vuraski laoplatsi ette väiksemat sorti kaubaauto ja helisevad kotid tõsteti suurima õrnusega vooderdatud kaarikusse.

Seuravaa (s.k.) ----- Järgmine.

* * *

Sahinal kihutas rong keset looduse sümfoonilist poemi. Ikka uuesti ja uuesti avanesid vaguniaknal pikad järved ja järsud kaljuseinad. Helevõimsalt rippusid tohutu suured suvised pilvemäed tumeviiruliste metsaribade kohal ühinemaks silmapiiril veepinna peegelsileda vaikusega. Dirigendi märguandeks valmisolev, uueks liikumiseks tormavaks kujuteldavaks helidevooks iga järgnev pilt tõi Otile seesmiselt kuuldavaks Põhjarahva võimsa helilooja maalitud emotsionaalsuse tema looduse ja inimese tegelikust olemusest, mida senini võis läbi tunnetuse ainult ettekujutustes tajuda.

Osadest jaamadest tormas rong täis vardiga läbi. Enne peatusi hõikas kõrgehäälnelne vagunisaatja koha nime ja aja kui pikalt on seisak ja lisas, et eelmises vagunis on kuum kohv ja värsked saiad ootamas ostjaid. Mõnus, kuid karm tõde tõi Oti tagasi maapeale kui ta kolistas taskus mõnd suuremõõdulist, kuid vähemväärtuslikku metallmünti. Suurem osa sajasest oli kulunud rongipiletile ja hommikueinele laeva sööklas. Narr kui seisad leti ees ja vesitad suud või mis hullem - viisaka pakkumise korral vastata: "Täna, ma ainult vähekene vaatan."

Tume tulevik ja enneolematu olukord pani proovireisija märkamatuult sigaretti pahvima.

"Oooo! See on kõva tubakas. Lõhn on selline, et vaheta või sokid," kostus seljatagusest istmelt.

"Tahad, pakun sulle ka?" sõnas Ott ringi pöörates.

"Anna tulla."

Labidasuurune kämmal ulatus sigaretipakini ja samas põles juba paar haisutekitajat puhtas kiirrongi vagunis.

"Hea kaup. Sa ei ole mitte siitkandist?," arutles suitsumees.

"Ei mitte küll," vastas suitsupakkuja esimest korda elus kohalikus keeles, mida oli õpitud kogemuse põhjal pildimasinat vaadates, mille udust kujutist sai püütud igatsorti raudjuhtmete abil üle mere pikkade aastakümnete kaupa.

"Virulane?," püüdis ennustada reisikaaslane.

"Eestist. Tallinast. Täna tulin."

"Kas esimest korda?,"

"Esimest."

"No kuidas meeldib."

"Väga ilus loodus,"

"... ja elu ka, ainult et tubakas on hirmus kallis," jätkus keskustelu.

Ott sirutas linnasiluetiga sigaretipaki tagaistujale ja lisas, et tõmba terviseks.

"Kuule noormees, ega ma muidu taha. On sul paar pakki lisada? See on tõesti hea tubakas. Meil siin kõik nende lõhnadega rikutud. Ma mäletan kui pärast sõda sai tõmmatud seda mahhorkat. Vat see oli hea!"

Ott kohmitses natukene kottis ja ulatas veel paar pakki suitsumehele lisa.

"Ma tean et Viru pojad on head mehed. Ega seda muud sul kaasas ei ole?," uuriti nüüd tagantpingilt, "...seda torni ise, mis siin suitsupaki pildil?"

Vastaja mõtles vähe ja noogutas seljataha vaatamata peaga. Tasahiljukesi libises sajane talle sülle ja samas rändas mähtiud torni tagapingile.

Kohv oli kuum ja tugeva koorega. Värsked saiad meenutasid lapsepõlve kui vanaema need pühadehommikuil korvi sees villase rätiku alla peidetuna söögilauale tõstis. Veel paar jaamavahet ja nüüd võis juba kindlama tundega vastu minna tulevikule, sest tagasimineku sõiduraha sadamasse olemas. Tagumine pink oli tühi ja vagunis õhk suitsust puhas. Paar naist jälgisid hirmuga võõramaalast, kas tal suitsutung on sama või siis teha vehkat kuhugi teise vagunisse. Tasahilju sättis Ott oma asjad ühtekokku ja rongi peatudes

lahkus ta mõnusa laulujoru saatel ekspressist, et sirutada käsi juba tuttavatele jaamaperroonil.

---

* * *

Kuusekaubani jõuti alles teise päeva õhtupoolikul kui oli juhtunud kõike, mida Ott ei oleks iialgi osanud ettekujutada ka kõige paremates unenägudes. Risti ja rästi sai läbi sõidetud kogu väikelinna kaunis maastik. Kaljusaarte vahelt väljapüütud paarist haugipurakast valmistatud õhturoog koos kuldse õllega põhjala suvises saunakümbeluses mõnusa muusika saatel kujutas idüllilist, millist nähtud ainult kinolinal. Vastuvõtjad Yritäjä ja Urkuri justkui võistlesid, kumb saaks rokem auväärsse külalisega tegeleda. Päev oli jaotatud tundide ja minutite kaupa ja küsimuste sees sai neile selgeks kogu külalise suguvõsa ja vastloodud kooperatiivi olemus. Näidati kõike, kuni magamistubadeni välja. Yritäjä nõelasilmast tulnud uhkes villas antud pidulikul lõunal tundis Ott ennast väga ebamugavalt, mida ka kohe märgati. Suurem osa tema garderoobist rändas lihtsalt prügikasti ja härda heameelega märkis Urkuri ämm, et need lõunanaabrid võivad välja näha samasugustena kui omadki mehed ja vaata et paremadki. Just enne järjekordset saunaõhtut tutvustati külalist riistaga, milline lähtulevikus osutus äritehingu läbiviimisel suurt kaasabi. Roostese tolmukorraga kaetud tumesinine sõiduk oli alles hiljuti manalasse varisenud Yritäjä äiapapaga käinud kalal ja turul. Süütevõtmed veel rooliküljes rippu, palus võõrustaja panna masin tööle. Veel hetk ja vilkuvad tulukesed teatasid, et vähekene vananenud sõiduriist on ideaalses korras ja täisvalmiduses teenendama uut peremeest. Ott kahtles, et tema arvel tehakse rumalat nalja, kuid hommikul registreeritud ostudokumentides oli selgelt kirjas uus omanik. Kauplemist ei võetud kuuldagi ja kui vastne autoomanik tahab mingit moodi tasuda, siis tulevane koostöö ongi see tasu.

* * *

Läbirääkimised toimusid väikelinna uue ametihoone moodsas büroos. Mugavas eesruumis palus lõhnav ja tagasihoidlikult värvitud sekretär hetke oodata ja siis avanesid lükatavad klaasuksed. Viisakalt kätelduna, palus Johtaja ringikujulise nõupidamislaua äärde istet võtta, millel auravad kohvikannud ja värsked värvikullased lillekaunistused.

“Seda äriideed oleme põhjalikult arutanud koos Maakonna ja Linnavalitsusega. Meile sobivad teie poolt pakutud tingimused. Kõigile on see mõte väga meeldinud. Praegusest hetkest on veel pool aastat ja ettevalmistusaega peaks jätkuma piisavalt,” alustas spiiker peremehelikult.

“Meie riigi territooriumil kehtivate seaduste alusel ajame asjad korda ise valitsuse tasemel. Selle võtan mina oma peale. Hinnad ja kaubalepingud koos müügikohtadega korraldab Yritäjä. Reklaami ja abiprogrammid valmistab ette Urkuri, kel tihe side ühisliikumistega.”

Kõik noogutasid tähtsalt peadega ja nüüd paluti esitleda kust ja kuidas tulevad puud ja missugustena nad kohale jõuavad.

Seniajani oli Ott tegelenud ainult kuuskede hulgaga. Midagi taolist, kunas neid metsast lõigatakse ja missugused nad väljanäevad, ei ole kellelgi tulnud isegi mõttesse. Tavaliselt käis jutt, et teeme kontserdi ja Nääriks on vaja tuhandeid kuuski. Ka kõige kehvema matemaatika arvutustes peaks tasuma vähemalt poole kolhoosi metsaga ühe kuulsa bändi kontserdi eest. Kuuse hind turul ei ületa isegi ühe õllepudeli naturaalhinda. Nüüd veel, kunas neid lõigatakse, kuidas pakitakse, missuguste autodega tuuakse? Kui pikad, kui tugevate okstega ja kõige lõpuks - kas käbid on ka küljes? Kõik kolm vaatasid Otile ootavalt

otsa. Kramp alustas teekonda vasaku jala suurest varbast ja et mitte häbistada kaasmaalastest metsamehi, avas ärimees otsustavalt suu enne täielikku halvatust.

“Kas teil siin kusagil on Eesti kaart?,” alustas ta esimese pähetlunud küsimusega.

Vaikselt avanenud uksele ootas sekretär töökäsku.

“Palun leida Eesti kaart! Seniks joo me kohvi ja palun võtke kukisid. See on esimene kontakt meie veljesrahvaga ja ka teie seadused on meile veel arusaamatud. Boss lubas juba varietees, et ei tehta mingeid takistusi. Tal pidid igal pool olema omad mehed ja Viiburi kaudu saab kõik täpselt kohale toimetatud. Jaaaaaa!?! Jõulukuused ongi see sümbolne märk vabaduse tulekul. Meie kohus on igati aidata vennasrahvast jaluletõusmisel. Kui palju oli Eesti mehi ennastohverdavalt meie vabaduse kaitsel! Meie ei unusta seda iialgi,” jätkas paatosega eestvedaja, julgustades Otti eesmärgi reaalsuses.

Sekretär sisenes paksu Maaailma Atlasega ja kummardununa targa raamtu ette, sai lõpuks leitud ka väike, mõne ruutmillimeetri suurune kujutis lahe lõunakaldal asuva Suurriigi ühe väiksema Osariigiga. Kujutisele oli üldjoontes märgitud kahe suurema linna asukoht, paar järve, lääneranniku kuulust Laulasaar ja mõned kõverad jooned, millede kaudu pidid kulgema hõimurahva liikumisvõimalused. Sellega oli ka kõik, mis oli leida Atlasest väikerahva osalemisel maailmakirjaduses.

Nüüd startis kuusekaupmehe fantaasia. Astunud kirjutusplansheti ette, haaras ta jämedajoonelise mustpliatsimasteri. Ta tõmbas kriitvalgele paberile suurelt kujuteldava kaardi oma kodurahva asukohaga ja pidas värviderikka loengu Jõulukuuse populatsioonist ja tema puhtatõulisest levikualast. Põhjanaanabrid hooplesid oma Jõulumaaga, miks siis mitte tuua lagedale legend Jõulukuuse sünnilinnast Tallinnast, mis salajaselt ja kangekaelselt liikus lõunakalda rahvasuus. Ettekanne lõppes tugeva aplausiga, mida täiendas veel sekretäri ja kellegi kauni daami märkamatu juuresolek.

Juurdetulijaks osutus linnapea proua, kes oli kohaliku heategevuse juht ja kelle sidemed ulatusid kuni presidendiomani välja.

“Väga meeldib teie julgus ja siirus. Rõõm tuttavaks saada. Teie olete juba siin istunud päris hulk aega. Me jõudsime sekretäriaga selle aja sees arutada juba palju - palju. Terve tund on üle läinud härra Spiiker. Kas nüüd oleks aeg tulla meie Heategevusseltsi lõunale, kus meie saaks ka vestelda tulevastest abiprogrammidest ” peenutses kõrgelesündinud esidaam.

“Ja nüüd siis see kõige tähtsam. Kirjutame alla alustamislepingule ja abiprogrammidele ning määrame tegevuse ajastamise,” sõnas tähtsalt Johtaja.

Sekretär tõi kaks lepingut, kus äramääratud, et Jõulukuu algul, teisel nädalal saabuvad

kuused. Kogused tehakse kindalks kaubahanke alusel. Muud tingimused lepitakse kokku juba Tallinnas hiljemalt sügiseku jooksul.

Signatuurid alla, sügavad käepigistused ja edasi heategevuskohtumisele kuskil mitte kaugel asuvas lasteaias.

* * *

Läbirääkimisi toimus veel mitu, millede tulemusel keskmine hinnaskaala tuli nii illusioone loov, et Urkuriga ärituhinas juhtunud arusaamatus oleks organisti kärjäärile ja vast ka kogu lepingule jätnud suure musta varju.

Eelmisel päeval, pärast Yritaja pool pakutud rikkalikku hommikusööki, hilines Urkuri oma põhitööle. Tormanud orelipeale ja sisse lüüdnud kõik registrid, alustas ta **Mendelsohniga**. Seljataha pilku heitmata, esitas ta heatujuliselt põhiteema, kui äkitselt märkas üle orelipuldi kirikuteenri hullunud punast nägu.

“Riita - riita!”, vehkis ümar mehike kui tuuleveski.

“Mitääää?,” jäid järgmiseks võimsaks akordiks organisti käed õhku rippu.

“Katso itseeeeeeeee.....!”

Alles nüüd märkas muusik altari ees kaunite lillede vahel uhkes puusärgis lebavat kadunukest ja üles vahtivaid hästiriidetatud hämmastunult muigel leinajaid. Pärast matusetalitust, kiriku ukstel, palus lahkunu kallis kaasa ja kutsunud kohale ka pastori, avaldada suurimat tänu muusikule. Ta küsis kogu eleva saatjaskonna ees, kust küll võis muusik teada lahkunu salasoovi, et mängitaks just sama lugu, millega alustatud pikka kooseluteed. Kõigi nähes ulatas mustas kindas väike käeke põhjamaise tuhandelise ja kübaraloori alt kahe vallatu silmakese särades, valgete lillekestega kõrvade kohal, veel kingituseks nukra naeratuse.

“Homme on **pulmad**,” sõnas pastor kui läikivad limusiinid sahinallipeenarde vahel lahkusid. Sõnagi lisamata jättis ta teenri ja organisti tummalt jälgima pühaliku kuju liikumist tühjaks jäänud altari suunas.

“Olgu see esimene tuhandeline meie ettevõtmiste alguse heaks märgiks. Arutasime Yritajaga, et võtad selle raha. Talita nii kuidas õigeks pead,” sõnas Urkuri ja Yritäja surus Otile taskusse veel mõned sajalised, lisaks paraja hulga puntras kümnelisi.

Igasugust kaupa täiskiilutud “Tumesinine” rooliti proovireisija osaval juhtimisel pikale ja ettearvamatule teekonnale mööda kaunist loodusest, üle hallikalt kohiseva lahevee.

* * *

Auto oli lastitud viimase võimaluseni ja mida sealt lõplikult leiduda võis, sai ainult oletada. Kõige peal ilutsesid kuldkollased banaanikastid. Nende alt oli näha kilekottidesse pakitud igatsorti riideesemeid, milliseid oli Ott lubanud oma firma kaudu jagada metsameeste lastele ja perekondadele. Pagasiruumist avastas ta kokkupressitult auto talvekumme, kaamelipiltidega sigaretiplokke, paar akut, “Coca” pudeleid ja kohvipakke. Kõige selle kraamivahela oli topitud, et ta lamaks liikumatult kuni koduni välja, igat sorti raamatuid, kalendrid ja suuri värvilisi pildirulle kaunite poolsiivutute fotodega. Selliste hõrgutiste omamine kuulus Suurriigi seaduste järgi kohtulikule karistusele.

Nagu etteaimanud, kulusid marjaks liiklusekorralduse ettekirjutised. Suitsupausidel, head põhjamaist kohvi nautides, sirvis reisimees neid teeäärsetes imeliselt mugavates bensiinijaamades. Taolisi asutusi teiselpool idapiiri ei teadnud ta olevat ühtegi. Parajalt parajal ajal või isegi natukene varem, jõudis uusärimees oma väärtusliku kraamiga reisisadamasse.

“Tulgu mis tuleb,” arutas värske autoomanik. “Ainult peaks helistama Killile ja uurima võimalust, et kuidas pääseda lastiga laeva. Sellele hiigelaarikule pidi mahtuma ainult kaheksa väikesõidukit!”

Mendelsohn. ----- Mees, kes avastas kunagi “Pulmamarsi.”

Riita, riita. ----- Aitab, aitab.

Katso itsee! ----- Vaata iseeeeee!

Pulmad.(s.k.) ----- **Pahandused.(e.k.) Pulmad (e.k.) = häät.(s.k.)**

Kill palus helistada tagasi poole tunni pärast ja tema arvates selle küsimuse lahendab ta vasaku käega. Sisimas kindla tundega, kuid õrna värinaga, läbis tumesinine viprusteta mõned väikelinnad ja siis ka pealinna. Alla randa, laeva juurde jõudnud, palus tolli ja politsei esindaja vormistada sõidupileti. Silmitsenud hetkeks autopabereid, sooviti head reisi. See oli ka kõik. Kail seistes tundus Otile see mereriist hiigelvõimsana. Ühe pisikese avatud luugi kaudu topiti parasjagu sisse musta läikivat luksuslimusiini. Hulk meremehi oli ametis hinnalise kaariku toimetamisel hiiglase kõhutäiteks. Seda vaatemängu jälgides unustas laevalepääseja hetkega kogu reaalsuse. Oma suureks üllatuseks avastas ta **“MERCEDESE”** roolis istumas Noorsootööorganisaatorit isiklikult.

“Kuhu sa selle panniga kavatsed aerutada,?” küsis Kill, kui vaevarikas operatsioon oli õnnelikult sooritatud. “Kas sul lepingud vormistatud, et nii julgelt esined? Boss lööb su pilbasteks. Ja üldse! Mida sa mõtled, et pead meid idiotideks ja pressid oma firmale ei tea veel mida,?” ründas Bossi usaldusalune kooperatiivi esimeest. “Sellele paadile pääsed ilma kolata ja üldse käi pikalt. Tagasisõidupilet on siin, aga seda paska sa kaasa küll ei vea,?” rikkus vasakukäelubaja nii julmalt oma sõnu, et Otil hukkusid kõik arusamad inimlikkusest.

Kassaesisel toimunud ründlemise lõpetuseks sai solvuja teada, et laevaga saab sõiduriista viia üle alles järgmise kuu lõpul. Tema lohutuseks saabus veel paar kaarikut, kel sama udune lootus ja õnn mängida riskiga saada valutult üle lombi, kuid ka neil jäi see lihsalt unistuseks. Paar agaramat koondasid pundi kokku ja läksid nõutama Suurriigi saatkonnalt teavet, kuidas mängib seadus Ida - Läänepiiri tollipunktis? Kas sealt kaudu osutub võimalikuks kihutada ümber lahe idatipu oma koduvabariiki? Üllatuseks kõlas vastus positiivselt. Eilsest päevast pidid kehtima uued verivärsked **“Vabadusemäärused.”** Kuna soovitakse parandada kogu riigi majandust, siis on kõik teretulnud ja ei tehta mingisuguseid takistusi. Head õnnelikku kojujõudmist, sooviti raudväravate tagant.

Üheaegselt laeva lahkumisega, keeras juht tumesinisel nina ida suunda. Segaste tunnetega läks ta katsetama teekonda, mille kaudu pidid saabuma Jõulukused, rõõmustamaks Põhjaveljede kodusid ja vastutasuks päästma Lõunakalda järeلكasvu materiaaletest raskustest.

Nüüd sai kooperatiivi esimees rahulikult mõelda. ***Ühelt poolt on kaup reaalselt olemas - teiselt poolt tundub, et asi päris tõsine. Kuid? Kes on siis lõpuks see omanik? Meie teeme töö ja ostame kuused. Vedu ja kulud ka. Arvatavasti ots – otsaga!. Vast tuleks võtta laenu? Vastu saame rahas ja natuuras. Natuura läheb abiks ja raha Bossile. Kes siis maksab laenu?*** Ja nii ennustades libises pikk mitmekeelne tähtederida suurelt esiklaasi eest märkamatuult mööda. Kui triibuline tõkkepuu takistas liikumist, taipas ärimees, et ***umbes arutada pole mingit mõtet, sest saatus määrab kogu tõe.***

Mercedes. ----- Tuleviku unistus.

Vabadusemäärused. ----- Määrused, millised võivad kesta vaid mõned tunnid.

Terve löik “Peretsroeritud Uue MajandusSüsteemi”(PUMS) analüüsi esimene ja viimane arglik katse selle majandusIME tegeliku olemuse lahtimõtestamisel.

Tõtt selles kuulujutus, mis sadamas teistelt saadud, oli üllatavalt palju. Piiripunktide vahel lõi roolijale justkui küll väheke hirmu nahka, sest tuttavad vormurid kuulipritsidega rinnal jälgisid hoolega, et kodumaale saabuv sõiduk ei pöörduks eikellegi tsoonis kõrvalrajale, mis muidugi oli absoluutselt võimatu. Kūhmulist laia asfaldi piirasid mõlemalt poolt kõrged traattarad. Eemalt paistvad punased loosungid tõid Otile teadvusse, et Boss on käega katsutavas kauguses. Killi hoiatused on nüüd juba tõeks saamas ja kindlasti siia piiripunkti teatatud, et .....

“Ei! Julge hundi rind on rasvane ja käigu see mees kuradile. Ma olen teinud just nii nagu peab ja kui vabadus, siis proovime teda tõelisuses,” arutles kooperatiivi kangelaslik juht.

Hetkeks võbises jalg veel piduripedaalil. Paberite hulk kaasas, suundus Ott püssimeestest passiuurijate palge ette. Samas asuti Suurriigist ekspordiks müüdnud ja nüüd sünnimaale naasnud tumesinise sõiduki päritolu tõestama, mille ninal uhkeldas *burlakkide* purjekat kujutav embleem. Saanud üllatava kiirusega kätte oma dokumendid, paluti ka juhti oma koorma läheduses püssimeeste vahel jälgima operatsiooni läbiviimist. Pool tosinat tollurit ja paar nõõriotsas tõmblevat lahjat koera lootsid leida vist tõsisemat noosi. Otil oli sellest täiesti ükskõik. Ainus, mis tekitas arusaamatust, olid siivutud trükised. Paksu raamatut uuriva karmi kontrollija näole ilmunud naeratus põhjal hingasid kõik ümbritsejad kergendatult, kaasaarvatud ka naisametnikud. Tänutäheks unustas julgelt tunde ärimees teadlikult mõned neist kunstiteostest ukseäärsele pingile. Ilma ja tuju üllataval kokkulangemisel, tänas Ott sisimas ka elus esimese sadama kuulujutu tõesuses. Usus lootis ta juba õhtutundidel kostitada lapsi ja tuttavaid enneolematult hästilõhnavate banaanidega, milliseid ei oldud nähtud sellest ajast kui lehvimas punalipud

* * *

Kerge võbinaga kätes, kihutas Ott järskudel kurvetel paksu metsa sees Suurlinna suunas, kust jäi veel pool teekonda koduvabariigi piirini. Läbinud viimase keelutsooni kontrolli, elavnes liiklus ka maanteel. Esimese mereäärse väikelinna ainukese valgusfoori ees sundpeatust tehes, lausa piirati sisse ta täiskiilunud sõiduk suurriiklaste järelkasvu poolt. Käed pikalt ees pakkusid nad heledalt säravate alumiiniumkorkidega suletud tumepudelites kohalikke standardseid karastusjooke. Banaan ja pudel vaheldusid. Õnneks vilkus juba roheline foorituli ja kontide raginal tormas masin paigalt, tekitades suurema tolmupilve. Esimese tülika kogemuse saanud ärimees tunnistas, et ainult suletud akendega võib jõuda sihile.

* * *

Liiklus tihenes. Ülekäiguradasid ja sõidukiirust kontrollivate militsionäärade hulga kasv teatas sõidukijuhile, et Suurlinn on juba kätte jõudnud. Kogemata jäi Oti pilk peatuma teeäärse liiklusekorraldaja silmis. Triibulise liiklusnuiaga käskis ümar miilitsamees pöörata just möödasõidetava hotelli parkimisalale.

“*Den dobrõi. Inostranets? Zdess možno otdõhat,*” alustas nahkrihmades sinipunane liiklusekorraldaja. Ta palus külalislahkelt juhil parkida oma riist kaunite välismaiste sõidukitega ühte ritta. Ott, teades kodukorda, püüdis näidata ka mõnd dokumenti, kuid lahke

---

Burlakk. --- Mees, kes teiste omasugustega tiris jämedate köite abil mööda laia jõe vastuvoolu suuri purjelaevu.

Den tobrõi (v.k.)..... Hea päev! Välismaalane? Siin võib puhata.

seadusesilm ei olnud üldse huvitatud nende olemasolust. Lukustanud ukсед, suundus ta sõjamehelikult auandvast militsionäärist saadetuna suurhotelli vahepeatust nautima.

Hotell oli tõeliselt võimas. Mitmevärvilisest graniidist sammaste ja heledast marmorist põrandaga jätsid kõikvõimalikud kõrgustesse pürgivad palmid ennenähtamatu kujutuse kivi ja eluslooduse kooskõlast. Hiigelfuajee põrandal sibavad inimesed tõestasid, et kõik siin maises eksistentsis on nii tühine gigantse loomingu ees. Mosaiiksed seinapannood tähistasid, et ainult töölisklassi ja talurahva ühenduses peituvat jõu olemasolul võib mõnusalt aega veeta. Marmorist klaaslettide taga istuvate kaunitaride read palistasid serpentiinina kogu seda universumi allserva. Nende dekoratsioonide vahel liuglevad unised shveitserid jälgisid tähelepanelikult iga siseneja liikumissuunda, nagu tabuks muutunud miljoneid kordi lavastatud **balletistseenides**. Samas olid nad koheselt valmis pakkuma surevale linnukesele tema agoonias kõikvõimalikku abi. Siseneja jahmatuseks meenus Otile kogu elu pähe tambitud loosung, “Kunst kuulub rahvale!”

“Inostranets!,” kõlas Oti kõrvus, kui kõige lähem kuldpannikutes shveitser seilas imetleja ninaalla “Palun! Restoran on meil teisel korrusel. Hotellitube broneerime ja kõik muud teenused portjeede abil,” kõlas arusaadavas keeles.

“Ma palun ainult lõunasööki,” jäi Inostranets enesele kindlaks.

“**Ja - ja,**” ütles **shveitser**, ise kiireid kummardusi tehes ja käega teed suunates juhatas ta kliendi ühe lähima näitsiku graniidist pesapaiga juurde.

“Mida te siit soovite?” küsis nirgisilmne teenendaja.

“Vaid lõunat ja siis tahaks kohe edasi sõita,” vastas Ott.

“**Follow me,**” ilmus imepeenikene hallikas vormiriides **Inturisti** töötaja graniitbarjääri tagant ja sammus salejalgselt puusi hõõritades kauguses paistva trepi suunas.

Ülihoolikast teenindusest jahmatanud proovireisija katsetas käigupealt vahetada mõned sõnad, kuid sai vastuseks vaid lühida magusnaeratuse.

“No vähemalt oma nimegi võiks öelda,” nurus Ott.

“**Nadezda,**” oli vastus ja siis siseneti restorani, milline meenutas tuttavat kaarealust kodulinna lahekaldal.

Ainult mõnes üksikus lauas oli näha lõunatajaid. Juurde loivav kelner käskis kliendil istuda pika laua äärde, kus supi kallal tegutses vaikiv segaseltskond. Saanud selgituse, et menüüs on vaid kaks rooga mida saab kohe, nõustus Ott ja süüdanud välismaise sigareti, jäi mõnuga ootama maailmatasemelise restorani hõrgutisi.

Suurriigi kombekohaselt peeti tähtsaks ka lõunalauas istuda kollektiivselt, rääkimata teatrikülastustest või sundkorras põllumajanduse abistamisest. Puhkuseid vedeti koos sanatooriumides või oma asutuse suvemajades. Perekondlikke ja riiklikke tähtpäevi tähistati ikka ühiselt oma rõõmsas ja koduses **töökollektiivis**. Nii mõnedki väiksemad ettevõtted olid

---

Balletistseenid. ----- Teatrilavalt tavaellu ülekandunud elulähedased situatsioonid.

Surev linnukene. ----- Originaalballetiga sarnanevad tegelastüübid.

Ja – ja ütles shveitser. ----- Selle etenduse episoodi saatemuusikaks võiks kõlada “Adagio” just samast balletist.

Inturist. ----- Turismifirma täiskasvanud Impeeriumi kodanikele. Vastand firma “Sputnik” mitte täiskasvanud Impeeriumi kodanikele kuni 30 eluaastat.

Nadezda. ----- Nimi. Tõlkes Lootus.

Töökollektiiv. ----- Iga kodaniku varjupaik kui ta ei kuulunud ainukese Partei ridadesse.

muutunud juba suguharudeks, kus kõigil selged komblus ja tavad. Iga vähegi võõrama sattumisest seltskonda tekitas liikmetele kartusi. Tavaliselt vaikiti või uuriti maad - kes - kus - mis - miks? Nii ka selle lõunalaua ääres toimis ettevaatlik kompamise protsess - seda teadis Ott väga hästi. Silmitsedes vaikivaid, supiga omaette tegelevaid isiksusi, püüdis tahtmatult juurdeistutatute oletada kaaskondlaste päritolu ja tegevusala. Jässakam kräsupealine sööja kaugemal lauatsas oli arvatavasti koos oma tüsedast abikaasaga, kes vaatamata kuumale suvele kandis sellvillast kampsunit. Pikad kassikuldsed kõrvakolinad puutusid vastu supianumat kui ta ohkas mõnust raske toimingu sooritamisel. Oma lauanaabrile ta mingitki tähelepanu ei osutanud. Vast et isegi vastumeelselt tajus ta kaaslase kohalolekut. Ta hajameelne tühi pilk jäi tummalt kaameliga sigaretipaki külge kinni.

“Nähtavasti kaubandusosakonna juhataja koos oma peapöörajaga,” arutles Ott irooniliselt.

Mustad ülikonnad, valge särk, pikkpeened lipsud iseloomustasid umbmäärase vanusega siledajuukselisi tõmmuvõitu tegelasi ülimal asjalikkuses. Neid eristada võis ainult **vuntsikeste olemasolul**. Ühel olid need heledamad, teisel mustad, mida nad aeg-ajalt käeselgadega silusid.

“Head sigaretid? Kas võib ka proovida?” Ja enne kui lahke nõusolek saadud, sooritas kuldse kaameliga sigaretipakk kõigi lauasolijate vahel ringi peale.

Vestlus muutus päris elavaks. Kui kaaskondlased soovisid avada ka vahuveinipudeli, siis muutus Ott vähekene ettevaatlikumaks ja palus naljatades armu külalislahkuse eest. Täna veel vaja koju jõuda ja kohe - kohe ootavad ees väga tähtsad töökohustused. Mõnusa vestluse käigus oli selgunud, et kõik lauasolijad on kursis muusikaorganisatsioonilistes probleemides. Ainult vuntsikandjad tegelevad veel turismindusega. Nad näitavad Suurlinna väärtusi, millised seotud maailmaajalooliselt ülitähtsa revolutsioonihälliga.

“Meil hakkab kohe lõunavaheaeg. Palun arved,” lõpetas elava vestluse lauatsas seisev kõhetu kelner. Kõik haarasid oma paberilipakad. Väheke uurides neid, lugesid nad kokku oma ettearvestatud rahatähed ja lisaks veel täpse arvu peenikest metalli. Alles nüüd taipas Ott, et tal puudub täielikult Suurriigi raha. Ta palus avalikult, kas võib tasuda ka mitte **punase kümnelisega vaid naaberrüügi sinisega**. Kelner, nähes kliendi kimbatust, haaras lennult krõbiseva paberi nagu midagi erilist märkamata ja luges rahulikult edasi ülejäänud seltskonnalt saadud vaskseid münte, ise kõvasti paberit kritseldades.

“Jumal tänatud, päris viisakad inimesed,” mõtles Ott ja sõbraliku käeviipega seltskonda saates, läitis veel viimase sigareti.

“Sama nagu meie kaarealune. Tühi ja puhas. Eks kunagi on ka see saal rahvast tulvil. Ega siia vist Suurlinna inimesi ei lasta või kui, siis nagu Tallinnaski - külalisi piiri tagant või mõned omad poisid,” nautis kogemata eliitstaatusesse sattunud hiigelriigi tavakodanik. Veel viimast pilku heites uhkes üksinduses impossantselt kallite eelkatetega laudade ridadele, Biider istmetele ja päikesekülluses lopsakale troopikarohelusele, suundus Ott marmormüüri raiutud kristalse väljapääsu poole.

Vuntsid. ----- Oletatavad vabaliikumise salajased kontrollijad.

Punased ja sinised rahatähed. ----- Üks põhjakalda sinine kümneline ületas ostujõult umbes kümne kordselt samaväärse ühe Suurriigi punase kümnelise olgu, et ametlik kurss oli vastupidine.

Kõrgelt trepilt allavaatav ärimees tundis ennast olevat pilvepiiril. Kauguses liuglevad kuldsed shveitserid olid jäänud ainukesteks elavhingedeks selles maailmaruumi osas, kus lõpmatuse lõpppunktis oli vaevu märgatav tuttav siluett lahkuva liiklusekorraldaja ümara vormiga.

“Hellooou.....” lehvitas portjeest Nadezda võrgutavalt ärimehetele kes lähenes talle allakäigu trepist üles kui heleda pilvekese seest väljailmuv inglise. “Kas kohvike jäi joomata. Kahjuks hakkas restoranis lõuna ja minul ka. Enne pikka reisi kulub tassikene kangesti ära,” uinutas iludus oma väljavalitut.

Nagu muinasjutus, kus kuri, imekaunis Lumekuninganna on leidnud oma unelmate printsi, allus Ott poolhalvatuna hüpnoosile. Niisugune võimalus veetleva mannekeeniga tassikest juua ja silma vaadata, võib juhtuda vaid kord elus, kus ta ise kutsub sind legendi lõppvaatusesse osalema. Olematu noorpõlve unistus kippus vägisi tõeks saama. Sõnatult järgnes Ott liftiukseni, milline salapärase sahinaga avanes. Nadezda hõljus lifti esimesena ja jäi seisma tabloo alla, kuhu oli suurte tähtedega kirjutatud “**KONELA**”. Mesimagusa naeratuses, nagu piirile jäänud plakatitel, vajutas ta kaunite pikkade sõrmekestega nuppudele ja sõit muinasjuttu oli alanud. See üürrike hetk ei unune Oti mälus enam iial. Magus tunne põlvedes ja alla langeva lifti hõljuv mõju kiskus kangesti kaunitari kaela langema, kuid kõik see jäi illusiooniks. Uks avanes ja veel mitte tõelisust tajudes, selgines Otile vaatepilt. Nähes oma lõunakaaslasi, ei taibanud ta mitte kui midagi.

Kaks tooli, laud koos telefoniga ja üks kushett moodustasid kogu sisustuse. Ei ühtegi akent, väike ventilatsiooniva, külm valgus kõrgelt laest ja salapärane uks, nähtavasti tualetti, kujutas tervikut selle *võrdkülgse kuubi* sisus. Ainult lift viis siit hotellitoast vabaduse kõrgustesse.

“Palun võtke istet,” kõlas Kräsupeast supisööja korraldus: “... ja siia vastaspoolsele toolile.”

Nii jäid kõik ülejäänud tegelased Oti seljataha koos sulguva liftiuksega ja lahkuva unenäoga keset kaunist suve ja priiust aimatava ajastu algusega.

“Palun esitage oma dokumendid. Kõik mis teil taskutes, laduda siia lauale. Püksirihm ja lips asetada tooli seljatoele. Käekell ja sõrmus loomulikult ka. Kui teil on relv, siis vastake koheselt “Ja” ja tõstke käed.”

Ott vaatas tummalt vastasistujale näkku. Midagi mõtlemata libises üle huulte küsiv: “**Daaa...?**”

Professionaalse haardega olid firmajuhi käed väänatud seljataha ja Kräsupea isiklikult kontrollis relva olemasolu - ka jalgevahelt. Raputades pead, vabastasid Vuntsid Oti valuvõttest ja surusid käega kuklale vajutades kahtlusaluse toolile tagasi.

“**Natsinaite!**,” suunas Kräsu oma käsu Vuntsile ja samas toonis oma daamist lauanaabrile: “**Poshlii.**”

Liftiuks avanes ja neelas musta seinaauku supisööjast kaaslased.

“No kas kõik asjad on laual? Taskud tühjad ja muud ei olegi?” imestas Mustvunts.

“No räägi kes oled? Kust tuled? Millega tegeled **Gospodin?**”

Konela. ----Tõstemasin, milline oli valmistatud lahe põhjakaldal.

Võrdkülgne kuupruum. ----- Sellised ruumid asusid kõigis Impeeriumi hotellides.

Daa.(v.k.) ---- Ja. **Natsinaite!** ----- Alustage! Käsk. **Poshlii!** (v.k.) ----- Lähme!

Gospodin. ---- Härra. Võib võrrelda vastand terminiga ”**Muusik.** “ – **Muzõkant.**”

Toibumiseks võimalust ei jäetud. Riskisitluse tules katsus Gospodin küll millestki alustada, kuid uued küsimused viisid ikka jälle vagoneti relssidelt koos vastuste võimalustega uude kaevanduse sahti, mille lõpmatuses haigutas hiigelsuur teadmatuse ovaalne null.

“Kust said nii palju valuutat? Kellelt? Mille eest? Kelle luures töötad? Tunnista üles?”

Tasapisi hakkas ka Gospodin taipama, missuguste *muusikutega* lõunalauas ühes ja samas kvintettis oli mängitud. Juhuslikul solistil lasti vabalt soleerida. Saatepartii noodid olid ammu - ammu valmis trükitud ning nüüd oli saabunud aeg anda seletusi, kus nii hästi on õpitud improviseerima ja kes on maksnud viiulid.

Siis lähenes lauale Helevunts, haaras telefonitoru ja numbriketast puutumata lausus: **“Prinesi.”**

Momentaalselt avanes liftiuks ja sisse tõugati ei keegi muu kui kelner, kes oli teenendanud lõunalauda.

“Kas tunned seda kodanikku?”

“Ja.” “Kas see kodanik viibis täna restoranis ja sina tõid talle süüa. Missuguse rahaga ta sulle selle eest maksis?” uuris Helevunts.

“S Batjushkoi.” vastas kelner.

“Ma sulle näitan,” vihastas Mustvunts. “Ma näitan sulle ise.” Ta võttis taskust Suurriigi Maailmamuutja profiilportreega punase rahatähe, silus seda veidi ja asetask Mustavuntsi ette korrektselt lauale, kes uuris seda kui enneolematut elementi.

“Otsi ta läbi,” kamandas Mustvunts Helevuntsi, kes kohe tegutsema hakkas.

“Netu nitsevo!” imestas Helevunts.

“No nägite. Ma ei valeta,” sõnas kelner enesekindlalt, ise kaassüüdlasele salaja silmapilgutades.

“Las läheb,” sõnas Mustvunts: “Tänaseks aitab küll.”

Kolmekesi koos lahkuti kuupruumist sama lifitukse kaudu, kaasa krabades kõik Oti isiklikud asjad koos põhjanaabritelt saadud rahapuhmaga.

Suurriigi teeritooriumil võib arreteerida iga inimese. Selleks põhjuseid jätkub küllaga ja vaata et jääb ülegi, meenus vangile kunagi kontserdisaali puhvetis ühe kohaliku Kräsu purjus hooplemine. Iga kodanik, kes liigub tänaval ja äratab vähegi kahtlust, võib eraldada teatud ajaks ühiskonnast. Selgitada tema päritolu, ideelisus, kahjulikkus ja üldnimetusega “Profülaktika” ennetab ju igasugused ootamatud haigused. “Arstidel” tööd ja tegemist elu lõpuni. Hoopis hullem lugu oli eristada arsti sanitarist ja siin kirus Ott ennast südamest. Elus oli nähtud nii mõndagi, kuid selles hotellis olid kirurgid väga professionaalsed ja operatsioonisaalid tasemel, arutles vang, vahtides üksisilmi liftiuksele, kust puudus väljakutset telliv helendav nupp. Samuti täis tumma rollis lebas laual ka telefon.

Muusik. (*Muzõkant. v. k.*) ----- Väga levinud isiksuse pseudonüüm Suurhõimlaste alternatiivse elanikonna poolelt.

Prinesi! ----- Too; tiri ; tassi kohale ! (käsk. k-v –s.)

S Batjushkoi. ----- Rahvakeeli Maailmamuutja profiilpildiga punane paberkümmnerublaline.

Netu nitsevo. ----- Ei ole midagi

Pelmeen. ----- Rahvustoit. Igapäevases elus delikatess.

Kulunud ajahulka oli vangil raske määrata. Kusagil keset hoogsat edasi-tagasi tammumist kustus laest hele päevavalgus.

“Ah siis nii keedetaksegi *pelmeene*,” vihastas vang kõvahäälselt. Äkitselt jäi ta seisma. Pimedusest ei võinud ta eraldada isegi kusheti asukohta. Kõvasti lausunud sõnad kõmisesid kõrvus ja et sellest lummusest vabaneda, jätkas Ott valjuhäälselt arutlust nüüd juba iseendaga. Ta rääkis mingisuguses segakeeles ja analüüsis nii põhjalikult olukorda, et arvatavasti kui keegi seda oleks kuulnud, kindlasti oleks toodud juba tõelised sanitarid. Siis väsis solist ja kukkunud kragisevale kushetile uinus koheselt. Viimane, mida ta veel tajus, oli laual lebav tumm *telefoniaparaat*.

Raskest unest äratas vangi hele laevalgus. Käed risti rinnal, vahtis ta kõrguses pikki päevavalguslampide torusid. Äkki tundis lamaja, et ruumis viibib peale tema veel keegi. Püsti karates oli ehmatus suur. Seistes seljaga Oti poole, askeldas imeline Lumekuninganna millegagi laua ääres. Rahulikult pööras ta oma kauni näolapi vangi suunas ja näitas sõrmega oma suule, et ole vait, väga - väga vait. Selg ees libises ta lifti ja teise vaba käega rahustas ta ohvrit, osutades lauale ja kadus rahutute unenägude jätkuna sulguva ukse taha. Laual lebas kandikul värske hommikueine: tinakannus kuum kohv, just pannilt tulnud paks kollane ometikook, singi- ja vortsileivad, *väliskeeltesse pakitud* topsikud koore, või ja meega ja kõrval veel tuhatos, tikud ja kuld kollane kaameliga sigaretipakk.

Tualettruumis õiendas Ott rahulikult oma asjad, silus juukseid ja asus härrasmehekombel hommikulauda. Järsku peatus ta pilk telefoniaparaadil. Suure huviga tõstis ta toru. Masin oli täies töökorras. Automaatselt valis ta oma firma kontorinumbri. Moment ootamist ja siis vastaski tuttava toimetaja hää: “Ott sinaaaa...” rõkatati torus. “Oleme lõputult mures sinu pärast. Kus oled?”

“Suurlinnas. Mul on kõik okei. Jäin vähekene hotelli pidama ja arvatavasti hakkab kohe sõitma.”

“Millega tuled? Rongiga?” uuris uudishimulik Anne.

“Ei. Oma autoga.”

“Missuguse oma?”

“Lepingu alusel antud autoga,” jätkas kavalalt firmajuht.

“Kuulsite rahvas. Meie firmal on oma auto,” kilkas üle kontori vapustava uudise kogu infot valdav toimetaja, samas jätkas Otile: “Aga meie juba arvasime, et istud samuti pokris kui Kill lahe teisel kaldal.”

See uudis rabas Otti kui Lumekuninganna ilmumine hetk tagasi.

“Mis kell on?” küsis ta möödaminnes.

“Kell on kuus õhtul. Miks sa seda küsid?”

“Mul jäi kell lihsalt seisma,” selgitas juht taipamatule Annile. “Hommikul näeme.

Dosvidanije.”

Ja nagu teatritükis, kus ootamatused järgnevad üksteisele, avanes järjekordselt sahisev liftiuks, kust väljus sama loivav kelner. Ta koristab hoolikalt lõpetatud hommikueine jäänused ja tuimalt silmavahtides sisistas oma kliendile “*Moltsi!*” ja lahkus ruumist ainukest teed pidi.

Telefoniaparaat. ----- Siin aparaat ülekuulatava salajaste mõtete lugemiseks.

Väliskeeltesse pakitud ----- Kõik kauba tarvitusõpetused trükitud mitte üheski Suurriigis kasutatavas ja arusaadavas keeles.

Dosvidanije. ----- Nägemist. (Lootusega tulevikus kohtuda.)

Moltsi! ----- Ole vait!

“**Vot tak.** Palun kontrollida oma asjad ja kui kõik on korras, siis kirjutage nendele lehtedele alla,” sõnas Kräsupea kogu lõunalaua seltskonna ees.

Mitmetel lehekülgedele trükitud nimekirjades oldi siis Otile kuuluvad asjad nähtavasti riiklikult arvele võetud. Gospodin uuris hoolikalt trükitud lehti ja leidnud lauale laotatud esemete hulgast oma kireva pastaka, määras hoogsa signatuuriga nende õigsust. Kräsupea, võtnud nimekirjad, lasi kolleegiumil võrrelda kirjutatu sarnasust ülelahe sõlmitud lepingute ja punase Suurriigi passi joonistatuga. Siis sõnasid kõik liikmed kordamööda,:

“**Pravilna.**”

“No andsite meile ülesande,” jätkas Kräsu kõigi eest. “Meie keegi pole maganud poolteist ööpäeva. Teinekord öelge kohe, et te ei ole mingisugune “**shvartser**” ja tegelete meie riigi ees seisvate uute ülesannete lahendamisega.” Kogu ülejäänud sõnatu kollektiiv toppis ennast lifti, kuhu viimasena sisenes operatsiooni peadoktor ja peagi viis juba töstemasin ka Gospodini vabaduse kõrgustesse.

Hotelli fuajee oli rahvast tulvil. Otile meenus, kui sadamas sai möllus trügitud koopa uksele, siis nüüd ootas siiski ees kojunaasmine. Ja kord külg ees, kord pakkidest üle hüpates, oli sihiks ainult klaasuste rida, kust sissevalguv turistidemass püüdis lämmatada vastassuunas ujujad. Just poolel teel seisis takistusena ees hirmväsinud näoga, häbelikult oma pilku pikkade ripsmete varju peitev Lumekuninganna ise.

“Excuse me. I had to carry out the orders.”

(Palun vabandust. Ma täitsin oma kohust.)

* * *

Auto oli seest nii segamini löödud kui võimalik. Loopinud eesistmelt igasuguseid esemeid veel vähegi vabamasse ruumi puged juht kabiini, käivitas mootori ning sukeldus liiklusemõllu. Masin kuuletus igale reageeringule. Suunad vilkusid. Raadiost tuli hullu rocki ja kohati prantsatasid rattad etteaimamatutesse asfaldiaukudesse. Ristteedel tuli olla ettevaatlikum. Kuid kui eessõitev liikur osutus taksoks, siis võis tema järgi täisgaasil tõmmata ka läbi punaste liiklustulede. Juba läbinud südalinna, märkas Ott teeviita “**NA TALIN**” . Keeranud rooli näidu järgi, nägi ta täishooga lähenevat trammi. Veel paremale, pidurid, sidur põhja ja siis uuesti gaasi. Kostus kõva krobin. Auto esiaknast nägi Ott, kuidas maapind kadus rataste alt. Hullult kella lüües vihises elektrisõiduk mööda millimeetri kauguselt ja siis jäi kõik vaikseks. Ei verd - ei valu. Autost väljaroninud nägi juht, et masin kõõlus tänava alla kaevatud augu serval. Augu põhjas töötas närviline mootorpump. See värisev ja võppuv riist tühjendas sügaval maa-all lõhkenud solgitorust haisvat vedelikku voolikute kaudu kaugemale tänavapinnale. Ehmatusest toibunud, kaks üleni sopast töömeest, kes olid askeldanud augupõhjas, pistsid nagu ühest suust korruga nii ropendama, et Oti esimene mõte oli joosta trammile järele, et üldse ellu jääda.

Vot tak. ----- Vat nii.

Pravilna. ----- Õigesti.

Shvartser. (nii eesti kui vene keeles.) -----Kahtlase kodaniku pseudonüüm.

Na Talin.(v.k.)(Tallinn) ----- Tallinna peale.

“Tsto tõ ..... hotses slomat nashu svetluju buduhstsee?”

Mõlemad soparüütlid ukerdasid maapinnale ja taibates, et siin on tegu mingi Inostranetsiga, tõmbusid vähe tagasi.

“Elus? Täitsamees. Näe meie ka,” jätkas neist lühem, meremehe särki kandev tüükas kaevur. ”Ma ütlesin brigadirile, et enne lähen *Afganistani* kui siia sita sisse.”

“Rahustu Kolja,” sõnas pikem soldati pluusi meenutavas kostüümis.

“Aga sina Vasja oled kõigea nõus, et saada *õhtuks poollitrit, babu i seljodku,*” vaidlesid kaotsiläinud sõjakangelased isekeskis.

Järsku kõlas eemalt pikk kõrisev miilitsavile. Tormava külgorviga mootorratta seljast mahakargava liiklusekorraldaja ehmatus oli nii suur, et augu täiteks oleks võinud saada ka tema põrisev ratsu.

“Ei näinud märki võiii.....?” kisendas ta vihasegases ehmatuses,

“Just märgi järgi ma siia sisse keerasingi,” karjus Ott vastu.

“Ei! Mitte seda, mis tänaval ripub vaid seda, mis siin augu äärel seisab.”

Kõik neli tegelast hakkasid otsima äsja paigaldatud liiklust keelavat tähist, kuid võta näpust.

Järsku osutas Kolja mudase käega augu põhja.

“Vat seal tal ongi õige koht.”

“Kuidas? Ma ise oma käega panin ta siia servale,” seletas kuuma laupa pühkiv ümar ment.

“*Izvolte*, aga tema mitte ei tahtnud augu äärel kükitada. Ju siis oli meiega lõbusam,” täiendas Vasja.

“Katsume kuidagi selle käru nüüd ratastele ajada,” otsis Ott lahendust.

“See pole mitte sittagi,” kõlas kaksikutelt ühest suust.

“Pooliku teed?” nuias Vasja.

“See on sul sama hea kui käes,” vastas enesekindel kooperatiivi esimees.

Külgorviga ratsu aeti tagumikuga Tumesinise ahtri taha. Mudase trossiga ühendati mõlemad masinad ja kui Kolja korraks mootorrattal gaasi andis, siis oli kaarik otsaga jälle oma sõidusuunas.

Nüüd oli segadus autokaabiinis täielik. Tüki tuhnimise tulemusel leidis autoomanik siiski vaid ainult ühe pudeli ja et mitte piinlikkusse situatsiooni jääda, lisas ta veel ühe kollase banaani. Kuskilt tuli vastikut haput haisu, kuid Ott pani selle lõhkenud toru arvele.

“*Vot kakoi molodets!*,” tänasid mudarüütlid ja et oma saaki mitte jagada, kadusid nad nurga taha, ise silmadega jõllavat liiklusekorraldaja iga liigutust jälgides.

“Trahv on vaja maksta,” kiusas *ment*.

“Mille eest?” algas duell.

“Rikkusid eeskirju.”

“Aga märki ju polnud?”

Tsto tõ..... ----- Mis sa ..... Tahad lõhkuda meie helge tuleviku?

Afganistani sõda. ----- Suurriigi kindel tahe vabastada isetoimetav Afganistan.

Poollitru, babu i seljodku. (v.k.) ----- Poollitrit, eide ja soolaheeringa.

Izvolte. (v.k.) ----- Vabandage. Võtke heaks. - Aristokraatlik lähenemise viis.

Vot kakoi molodets. ----- Vaat missugune täitsamees.

Ment. ----- Riigiteenistuja kes valitseb ekstremaalseid väikesituatsioone.

“Oli. Võtan load ja uuele eksamile tuled *Pervomaiski liikluskomisjoni* ette ja siis kui neil on vaba aega.”

Ott jäi jalust nõrgaks.

“Kui suur on trahv?”

“Üks punane,” ja tšekiraamatut põuest välja kookides lisas: “Sinu pärast olen selle sitase tänava liiklusinspektor. Palka võeti maha ja naisele pole midagi öelda. Võid tahab ju igaüks leivale määrada.”

Nüüd mõistis Ott situatsiooni ja küsis kõva häälega naerdes.

“Kas arvasid, et olen Ameerika spioon?”

“Just nii,” tõmbus kirjutaja sirgeks.

“Näe! Siin on sulle poole aasta palk. Rõõmusta sellega naist. Osta talle kaunid kõrvarõngad,” ütles Ott ja võttes taskust põhjanaabrite sajalise, surus selle kahjukannatajale rinnarihma alla.

Koduvabariigi piirile lähenedes muutus hapu lehk autos lausa talumatuks. Väikeseid punaseid kärbeid lendles kõikjal. Algul arvas juht, et läbi külavahede sõites, millised palistasid kogu maanteed kilomeetrite viisi, tuleb hais lihtsalt elumajade kõrvalhoonetest. Sügavalt juureldes, jõudis ta järeldusele, et ei tõmba nende banaanidega koduni välja.

“Pinguta, mis sa pingutad, kuid külakost jääb viimata,” nukrutses ärimees ja kui eemalt paistis oletatavat piiri tähistav sild, peatas ta sellel masina. Keset kaunist suveööd lendasid kuld kollastes kastides pruuniks tõmbunud banaanijunnid keset kobrutavat jõge, alustamaks teekonda vennasrahvaid ühendavasse merelahte.

* * *

Auto just laevale pakkinud, püüdis Kill võtta veel viimast. Samaaeg, kui tiriti läbi väikese raudluugi veehiiglase sisemusse kellegi tähtsa tegelase järjekordset sõidukit, trügis Kill kahe raske nailonkotiga töömeeste vahelt kaile. Ootamatult lõhkus tundmatu tollimees kiirustaja tahtmise jõuda eesmärgini.

“See laev hakkab ju kohe väljuma?,” imestas tollur.

Teolt tabatu püüdis mängida kohalikku magamajäänud riigikodanikku, kuid loomuvastane aktsent reetis näitlejameisterlikkust. Ja siis ku laev andis viimast vilet, oli kotisisu tolliametniku kabinetis pikas reas lauale rivistatud. Kuidagi ei õnnestunud ametnikele selgeks teha, et just tänu klaastornikeste sees asuvale vedelikule on hõlpsam tutvuda vennasrahva muusikakultuuriga.

Kohale oli kutsutud hulk mundris ja mundrituid tegelasi. Nõu peeti pikalt ja põhjalikult. Kõik pudelid pandi ükshaaval kirja ja nummerdati. Vahelejäänule tehti ettepanek viibida naaberriigis veel mõnda aega ning politseinike saatel käidi ka migratsiooniametis jutul, kus pikendati punases passis riigisviibimise ametiviisat. Seejärel sõidutati Noorsootõtaja linnaserva suure kivimaja õuele ja paluti tal veeta aega üksikvoodiga, laealuse akna, raadio ja televiisoriaparaadiga kambrikeses. Laualt ei puudunud ka telefon, mida Kill hirmuga vaatas. Alles nädala pärast helises see riist ja sealt kostus Bossi jämedalt vihane bass.

“Tead mees? Lugu on sitem kui sa arvata oskad? Kas see limusiin on sinu, mis mitu reisi kõlkus laeval edasi-tagasi kahe riigi vahel?,” alustas Boss, “Aga mida meie kokkuleppisime? Parteist ja *Komsomolist* oled sa nüüd väljalöödud. See on sulle kõige suuremaks karistuseks. Ühestki koosolekust sa enam osa ei võta - said aru? Sinu asjadega tegelevad nüüd diplomaadid. Spetsiaalselt pidi Moskvast sinna kohale sõitma Välisministeeriumi delegatsioon. Peale Teist Ilmasõda oled sa esimene loll, kes ei mõistnud sõbralike riikide heanaaberlikke suhteid. “Mercedes” on Keskkomitee garaazis ja nii mitmegi sekretäri vahel käib võitlus, kelle omaks ta saab. Siin ootab sind päris kõva kolakas!” lõpetas Boss omapoolse sõnavõtu.

Hetke mõelnud, lisas ta, “Oti alles päästsin ja nägin kurja vaeva. Sinuga on asjad palju hullemad.”

Paari nädala pärast saabuski suheterikkuja oma koduosariigi pinnale. Nagu ette arvata võiski, kujunesid asjaolud hoopis teisiti kui Boss oma ähvardustes ennustas. Vahepeal oli ülivõimsa ja ainukese partei read hakanud hõrenema. Pärast individuaalvestlust Voldemar Petroffiga otsustati “Büroo” suure koosseisuga arutada Bürooesimehe ja Noorsootööorganisaatori personaalküsimust. Perestroerimiselt vabal ajal oleks mõlemad seltsimehed kuulunud *degradeerimisele*. Kuid nüüd, kuumadel vabategevusetuulte puhumisel, hakkasid ka kõige võrdsemad kartma uute võrdsemate ilmumist ja mine sa tea.....?

Otsus kõlas demokraatlikult üheselt, mis oli muidugi enneolematu. Ranged noomitused rahvusvaheliste distsiplinaarküsimuste eiramisel tuli kanda süüdlaste isiklikele arvestuskaartidele. Lisaks määrati noor ja andekas organisaator Bürooesimehe esimeseks asetäitjaks, mistõttu paari päeva jooksul ei oldud nukrat Bossi nähtud kodus ega töökollektiivis.

Aga ka talvel võib sulada jää. Vaatamata ühistele vintsutustele muutusid eelkäija ja järeltulija suhted sõbralikult soojaks. Ühise eesmärgi nimel püüti lahendada kasulikud asjad ilma konkurentideta. Ainult üksikud kõrgemalseisjad teadsid mõningaid olulisi momente hiigeltululisest majanduslikust ettevõtmisest, milline pidi kindlustama vormilt rahvusliku ja sisult perestroeritud kultuuri arengu võimsat edasihüpet.

Degradeerimisele. ----- Vabastamine nähtamatutest luureohvitseri õlakutest.

Komsomol ----- Ainukese partei ainukene kasvuvõimalava kiirelt igavikku kaduva parteikaadri asendamiseks ja teadlikult ettevalmistatud kommunismimõnude (Perestroika) nautijate vähene põhikontingent.

Tallinn - rikaste, vaeste, vabade või vangide linn on läbi imede suutnud säilitada siiski ka oma tõelist nägu ja olemust. Olgugi, et teda on piiratud, põletatud, lammutatud ja pommitatud, elavad siin inimesed. Epideemiad ja mõistusekatkud on kõikide julmade vahenditega püüdnud lõhkuda tema traditsioone, mis osaliselt ka õnnestus. Pea tuhandeaastase ajaloo igale leheküljele on võimurid jätnud oma mälestuse kus ikka ja jälle toodi sisse uusi kombeid, millised on olnud nii õiged, et eelmised pidid jäägitult hävima. Pimedat Keskaega on kujutatud nii süngete värvidega, et kui öösel sattuda ajaloolise linna kitsastele tänavatele, võib tänagi kohtuda seal kummitustega. Mitte ajaloost - vaid samal ajahetkel elava tõelisusega.

Kord on ülikud elanud Toompeal kord all-linnas, parasjagu kus mugavam. Kord on valitsetud seda linna sealt samast, kus härraste eramud, kord jälle ülikaugelt - merede ja maade tagant. Ikka on leidunud võimuhulle, kes vangistasid linnlaste vaba mõtet. Oli ka nii, et omi maju keelati maalida läbi aastakümnete kaunite värvidega ja nüüd selle jubeduse üleelanud allesjäänud vanakesed hakkavad tasapisi jälle omandama siledamaid näolappe.

Viimase vaimse katku algaastail joonistasid arhitektid ülisuuri planshette võimsate hoonetega, milledega piirata sisse keskaegne linnasüda. Nad pidid moodustama uue linnamüüri, mis eemalt vaadatuna oli vaenlasele nii õudsalt hirmuäratav, et neil kaoks igasugune tahtmine vallutada see linn. Siiski – siiski! Seda ei juhtunud. Kuid ainult üle noatera. Suur-Aasia pealinna vürst, kes tegeles ka muuseas hiigelmaa arhitektuurse planeerimisega, pani ootamatult kõrvad peaalla ja pidi ise kolima kivi sisse. Kuid tema vaim jäi hõljuma mitmeteks aastakümneteks ja usinad õpilased, olles enam mitte nii julged, viisid uuslinna uusehituste kindlusevalli vaid mõne kilomeetri kaugusele. Tagantjäreli ennustamata, oli paberil olnud ka selline idee, et unustada täielikult ajalugu. Õnneks veel alles kujutlustes taheti rajada Keskaegse kaunitari asemele võimas ja moodne ideoloogiakeskus. Muidugi oleks läinud kaotsi ka kõik vanad legendid.

Mõnedes Vanalinna ajalooürikutes on kirjutatud, et aastatuhande algusaegadel koondanud kanged, elutahet täis noored mehed oma read ja asutanud klubi, milline tegelenud tõsiste asjade kõrval ka igasuguste rumalate jaburdustega. Nii räägivad karmid ajaloolased. Kuid siin ei oleks tähtsad faktid vaid see ilus legend, mille sisu tahaks nii mõnedki tõena võtta. Kuid? Kus suitsu, seal tuldki!

Pea et viimase aastatuhande algul toodi iga kesetallvise ajaarvestuse lõppu tähistavaks hetkeks Raeplatsile metsavärske kuusk ja süüdati see põlema, lootes usus ja armus järgmise looduseringi kordaminekutesse. Nii põletati teda seal mõned sajad aastad kui avastati, et kuusel võib süüdata küünlad ning jätta ta rahulikult paigale. Salasoovide tipuks ehitati teda veel kaunite kuivanud roosiõitega? Kuid niisked ja tuulised ilmad ei lasknud mitte põleda neil tulukestel ja keegi tarkpea jättis puu lihsalt oma tuppa ja .....! Nii olevatki saanud alguse meile ja kogu kristlikule maailmale kõige härdama aja tähistamise sümboliks igihaljas lõhnav Jõulupuu?

Tundub, et selles legendis on suits ja tuli käsikäes. Kuid kogu tõeks ajaloo meeste silmis on selleks vähe. Ja las tal siis ka nii olla.

Sügisehaku päikeseliselt tuulisel päeval oli reisisadama väljapääsu ukse ette pargitud ukhe “Mercedes”, mida valvasid kolm liiklusnuiadega mustavuntsilist punatriibulist sadama liiklusekontrollijat. Lahtisest juhiaknast kostus valju lindimuusikat ja näis, et kaariku omanik viibib ise tähtsate reisijate vastuvõtu sisestseremoonial. Mööda askeldavad jalakäijad heitsid arglikke pilke limussiini suunas. Isegi vähe tatiselt alamõõdulised sadamapommid ei söendanud läheneda sellele riistale. Aupaklikus kauguses kuulasid nad kaarikuomaniku poolt pakutavat muusikalist tundi.

Korruga prahvatas valla väljapääsu klaasuks. Kõige ees tormas auto juurde selle omanik ja avas sujuvalt limussiini läikiva pagasiluugi. Suured nahkkohvrid paigutati korrektselt üksteise kõrvale, peale veel mõned lillekimbud. Must luuk varjas kogu sisu. Tahtmatult tekkis mulje, et siit puudus veel viieliikmeline minoorsetl mängiv pasunakoor. Seltskond sulgus kaarikusse ja alustas teed algul valget vannituba meenutavasse suurhotelli ja siis tähtsa kaubanduslepingu arutelule linnavalitsuse hoonesse.

Kill roolis ülitähtsalt, pea et seisva sõiduki, otse Raehoone paraadukse ette, millised olid pärani avatud mõneteistmeetri kaugusel asuvast sajandite vanusest oletatavast kuusepõletus pühast kohast.

Mööda järsu kallakuga punase vaibaga kaetud paekivitreppi ronis kõige ees üles Raemuuseumi hallikalt küürus direktor, tema järel külalised Johtaja, Urkuri ja Yritäjä. Tagantpoolt trügisid puntras Boss, Kill ja puhvlokis pearaamat, ulatudes ninaotstega mõne sentimeetri kaugusele järsakul eesronijate tagumikest. Jõudnud tippu, kostus kammerkoori pehmes esituses ülituntud põhjamaine mitmehäälne lauluviis. Võlvkaartega laeni ulatuvatest akendest kumasid ajalooliste majade katuste teravikud ja kirikutetornid, moodustades maalilise pildi siluettvalguses koorilauljate figuuridega ja ees võitleva dirigendiga. Sügav kummardus ja ootamata publiku reageeringut, esitati ühes juttis veel paar tuntud viisikest. Saanud hõreda aplausi, lahkusid muusikud hanereas meeldivate naeratuste saatel külaliste silme eest allakäigu paraadtrepist Raeplatsile, ise veel kaua kätega lehvitades.

“Oli kaunis?” küsis Boss ehmunud külalistelt.

“Ja... Yes.... Kyllä....” Pomisesid kimbatusse sattunud vastuvõetavad.

“Ja nyt täältä.” Ja avanud peakivi müüri sees raske tumedast tammest sepiskantide ja raudrõngse käepidemega ukse, palus üleni hallis kostüümis **Raedirektor** siseneda sajandite vanusesse Bürgermeistri vastuvõtu kivisesse ja renessanskunsti täistopitud nõupidamiste ruumi. Pikalt, kuni võlvakendeni välja ja ümbritsetuna kõrgete kaunite puunikerdustega ametnike toolidest, läikis lai massiivsete sammasjalgadega raehärrade töölaud. Selle valgemas otsas laiutas aga bürgermeistri korpulentne ametiiste. Jõudmata vabaneda oma diplomaadikotikestest, avanes veel üks väiksem uks, kust marssis sisse keskealine, alaliselt musthallis ülikonnas **LinnaValitsuseJuhatusKomiteeEsimees**. Ta jäi järsult seisma bürgerihärra tooli taha ja alustas võidukalt:

Raedirektor. ----- Raemuuseumi juhtiv seltsimees. Puudus täielikult täidesaatev võim.

LinnaValitsuseJuhatusKomiteeEsimees. ----- Kodanik, kes kuulus laiemasse usaldusringkonda, omandamata veel haridus “Kõrgemas Neurokirurgias”. Tulevikus lootus pääseda “Valgesse (Punasesse) Majja.”

“Tere tulemast meie kaunisse linna. Olete alati oodatud ka tulevikus ja tänase tõsisestl piduliku sündmuse tähistamiseks ”Palun!”” hõiskas ta uhkelt pead kuklasse lüües ja ise kahe käega kramplikult eelkäijate toolist kinni hoides. Nagu nõiaväel liuglesid ruumi kõige ees kandikutega rahvariides neid ja nende järel frakkides ja vahuveini pudelitega kelnerid. Kõigile suruti klaasid kätte ja kallati ääreni täis.

“Aastaid ei ole olnud meie ajaloolise Linnavalitsusjuhatuskomiteel õigust otsustada ise siia majja kutsuda imperialismi välismaalasi.” Haudvaikus tiirles vanade võlvide all.

“Teie, minu kallid sõbrad, olete esimesed, kes selle au osaliseks on saanud. Siin ruumis meile ootamatult saabunud välismaalased, kui neid juhtus olema, käisid salaja. Ja kui Komitee mehed sellest teada said, siis oli ka Raemuuseumi juhtival seltsimehel sulg sabas. Te võite ju arvata, kui raske on olnud tema amet,” millepeale üleni hall, kuid nooremavõitu äramärgitud kangelane tegi külaliste suunas naeratava kummarduse.

“Siin võisid esineda vaid rahvakunstnikud. Nüüdsest võime lubada ka teisi. Oleme saavutanud suuri töövõite. Soovin edu teie tõsistele läbirääkimistele. Jõudu tööle!” Ta tõstis kuldse äärega kristallpokaali ja tühjendas selle hooga tilgatumaks.

“Ja nüüd, kahjuks pean ma ära minema ja jätma teid omapead,” kahetses Bürgermeister. Sama tempokalt nagu ta oli ilmunud, lahkus ta ka oma sadade eelkäijate tööruumist.

Jahmunud kuuseostjad ei olnud veel sellest karussellist toibunud kui Boss võttis juhtimise üle. Ta palus osapooli asuda otsekohe tegevuse juurde. Blondid rahvariides elusnukud, milliste koopiaid olid külalised ostnud mälestuseks igaveselt tiirleva laeva valuutapoest, kallased auravat kohvi imekauni keskaegse serviisi tassidesse. Väriseva käega võttis Johtaja selle *Meissen* tassikese ja sosistas salaja Yritäjäle.

“*Tää maksa enempä kun su turbo “Volvo”!*” kes vastuseks noogutas vaid vaikides peaga.

“Meil neid tasse jätkub,” tabas naeratav Boss.

Nüüd alles märkasid auväärset külalised, et see ei ole veel kõik. Rikkalik furshettkate lebas rahulikult ootamas oma tarbijaid. Juhtnuku palus käega viibates asuma ka maitsma neid kunstiliselt kujundatud roogi. Ka kõige nõudlikum *gurmaan* oleks rahulolevalt mõnulenud, nähes seda sajanditevanust kokakunsti saavutust oma käeulatuse kaugusel. Kusagilt lähedusest kostus virtuoosne viiulimäng, mis jäi saatma kogu edaspidist toimingut.

“Aega on. On - on! Soojad road tuuakse alles tunni pärast,” lähenes oma ohvritele taldrikult peenutsevalt hiidkuldkahtliga *delikatess* nokkiv pearaamat Maara.

Viisakalt naeratavad kohvijoojad noogutasid mõistvalt ja pöördusid Bossi poole palvega asuda ka asja juurde. Lõpuks istuti vastakuti nõupidamiselauda, kohmitseti mõni hetk paberilehtedega ja alustati.

Ühepoolselt lõbusalt lepiti kokku järgmises:

1. Kuuski ostetakse kokku mõni tuhat.

a) Täpsustamine toimub rahvusvahelise telegraafiaparaadi abil. Ostjad muretsevad ja taastavad selle riista. (Tuleb hankida selle masina täpne koopia sidemuuseumist.)

b) Ühe kaubandusliku eksemplari hinnaks võib olla kuni nelikümmend põhjaveljede marka. (Suurriigi valuutal arvelduse võimalus puudub.)

Meissen ----- Mees, kes valmistas ülihinnalisi toidunõusid aristokraatidele juba pimedal Keskajal.

Gurmaan. ----- Iskik, kes iialgi ei söönud pelmeene.

Delikatess. ----- Siin mitte pelmeen.

2. Kuused peavad saabuma mitte hiljem kui kuuendal Jõulukuu päeval. (Transpordi eest vastutab Oti firma. Rahadega tema ei tegele.)

Selle punkti läbiarutamise juures jäid ostjad vähe hämmeldusse, kuid Bossi lühikene märkus, et Otti ei saa rohkem usaldada kui transpordi küsimustes, pidi rahuldama uudishimu.

4. Raha laekub **teatud pank** **Büroo eriarvele**.

a) Tegeleb Büroo majandusjuht Kill.

b) Kontroll jääb pearaamtupidajle.

Siin jäid ostjad nõutult üksteise otsa vahtima ja joonistasid suured küsimärgid oma paberitele. Lisaks punkti kirjeldusele tõusis majandusjuht ja neratas, et tema peale võib raudselt loota.

5. Kõik kokkulepped kaubatingimuste kohta jäävad Oti kooperatiivi vastutusele, millised suvel allakirjutatud.
6. Lepingu rikkumise korral kannavad kahju osapooled iseseisvalt ja teineteisele pretensioone ei esita.

Pitsatid ja allkirjad ja lauda toodi suured, maguslõhnavad metsseapraed. Siiski enne kui asuti uluki hõrgutise kallale, palus Johtaja sõna ja teatas, et hotelli jäänud suurtes kohvrites on kingituseks hulgaliselt Põhjaveljede koorilaulu ja pasunakooride trükitud noote. Killi kahvatuks muutuv nägu ei jäänud terasele Yritäjale märkamatuks. Bossi sõnatusse suhu sattunud lihatükk pidi äärepealt sulgema hapniku ligipääsu laiarindse kerega ja lauluga treenitud kopsudele.

Pärast ajaloolise lepingu allakirjutamist kulutas Pearaamat jäägitult oma arvuti puunuppude materiaalosad. Telegraafiaparaat viidi kapitaalremonti eriti salajase sõjatehase kõrgevaliteediliste teadlaste kätte. Kõik paberile jäänud rehknutid suleti spetsiaalselt ostetud sheifi ning selle avamist võis toimetada ainult kolme kooditeadja juuresolekul. Vaarao hauakambri vaikuses otsustati "Büroole" laekuva raha maa ja asukoht

Suurriigi kõige rangemate määruste järgi oli tegevus vabam kui mullu, kuid sada protsenti kogu laekuvast valuutast pidi saabuma siseriikliku usalduspanga arvele ja väike osa sellest arvestati ümber ka oma tuimade puupaberrahade vastu. Kõiki tehinguid kontrolliti kuni taskute pahempidi pööramisega riigipiiridel ja eksinutele oli karistus karm. Seadustest püüdsid mööda hiilida kõik - ja kõikjal leidus rikkujaid ja vahelejäänutele karistajaid.

* * *

Teatud pank. Büroo eriarve. ----- Salajane pank mõnel teisel kontinendil.

Alati ühiskondlikuks otstarbeks kasutusel olnud parkimisala oli selleks ja nii mõneski järgmiseks päevaks suletud. Ümberkaudsed keskäärelinnaelanikud olid võrdlemisi pahased, et nende igapäevane harjumuslik elurütm oli täielikult segi paisatud.

Kolm pikahaagisega veokit ootasid järjekorras oma saatust. Umbes kümmekond talvistes tööriietes meest ja kolm ametivormis autode inspekteerijat olid nii tõsiselt ametis, et isegi jäiselt niiske meretuul ja paks lumepudru ei takistanud kuumalt arenevat sõnelust. Kord autode alla ronides ja siis jälle koorma otsast hõigates avaldati isiklikku arvamust, ka päris jämedate sõnadega. Varases hommikupimeduses möödasoitvatel autoakendest nägid tööleruttajad imestusega Jõulukuu alguspäeval suuri kuusekoormaid ja nende ümber askeldavaid tegelasi. Olles ettevaatlikud arvamuse avaldamisega tuldi järeldusele, et toimumas on järjekordsed filmivõtted, milledega oldi nii harjutud. Kõikjal üle suure riigi käidi kasutamas ühe ainumase europiidse linna valmishitatud loomulikke dekoratsioone, loomaks valgel kangal miljonitele vaatajatele illusiooni, et kõik halb tegevus on juhtunud kuskil kaugel rajataga. Kuused, nüüd kui Jõuludeni pea et kuu, avaldasid tõsist imestust ka koormate kallal askeldajaile. Saadud käsud ning mitmeid kordi läbiarutatud plaanid sundisid mehi läbiviima aktsiooni juba teadlikult ja kõikidele osalistele oli selgeks saanud, et mingi osa unistuste ajast oli saamas reaalsuseks.

“Mis kandi mehi?,” hüüdis koorma otsast üks kontrollijatest.

“Kesk Eestist,” vastas kõhetu mehike.

“No vaata seda,” hoidis asjamees haralist, kõveraks tõmbunud, rohkem kuivanud luuda meenutavat sümboolikat ja heitnud selle koormaotsast alla, teatas ta karmilt: “Kogu koorma laote ringi ja näitate iga puu mulle ette!”

“Siin on kaks tuhat puud. Oled lolliks läinud,?” õiendas keskeestlane vastu. “Juba oktoobrist alates oleme jännanud võsaga. Kurat, suure metsa oleks saanud selle ajaga maha võtta? Nüüd siis kui minek käes, lapi neid jälle uuesti ringi.”

“Kelle koorem on järgmine,?” päris teine ametimees.

“Siit samast linna küljealt,” hüüti õrnalt vastuseks.

“Vaatame kust peldiku tagant teie neid virutanud olete?”

Kontrollid, osavalt koormale roninud, hakkasid alla lennutama järgmiseid harakaid meenutavaid kuuskede vrakke. Kuid siiski suuremate arusaamatuste ärahoidmiseks, paluti kaks esimest laadungit laotada laiali mööda autode parkimisplatsi. Valgusehakuks oli rivvi sätitud umbes neli tuhat kuuske. Pikkadest pulmanautodest paistis vaid esilaternate kuma. Vabaks jäänud kolmas masin saadeti rahumeeli oma kolhoosi tagasi. Neid kästi järgmiseks hommikuks varakult platsis olla ja ainult korraliku kaubaga, muidu sõiduks luba ei saa.

Tükk aega oli Linnaametijuhtkomitees mõeldud, mis loa alusel võiks sulgeda nii tähtis autoparkla. Lõpuks leidis esimehe abi, et just filmivõteteks kehtib erimäärus ja täielikult seaduslik alus sulgeda tegevuseks teatud alad. Kõrgemale kui linnavõimud, hoiti tegevusplaani salajas, sest siis oleks bisnessis osalejaid juba rohkem kui ükshaaval kuuski. Lõunaajal saabus ka Boss, kaasas erandkorraks väljaantud eriluba kino väntamiseks.

* * *

Väike, autode tehnilise ülevaatusse Ülemvaataja kabinetti, oli vormis ametnikest tulvil. Mõned suitsumehed pidid talle alla põrandale poetama oma kustunud konid, leidmata teed ainukese tuhatsoosini, mis oli niigi pilgeni täis ülema segipaisatud töölaual.

“Terve tee on neid täis ja kogu aeg saabub juurde,” ahmis Kill ülemusele viimast kohalikku uudist, kes parajasti selgitas riiklikule komisjonile piirikaubanduse uusi ettekirjutisi.

“Mitu koormat?,” põrutas Boss.

“Täpsemalt kolmkümmend kaks,” kõlas vastus.

“Kolmkümmend kaks korda kaks tuhat teeb siis....? Kuule Ülem, on sul seda masinat?,” palus Boss abi.

Ülitähtsa liigutusega nõõpis abiandja lahti vormi rinnatasku kinnitustruki. Isikliku metallist ametimärgi alt põuest tõi ta esile väikese taskuarvuti, millele oli peale trükitud “MADE IN CHINA.” Pingsalt uuris ta tibatillukesi nuppe ja asus arvutama.

“See teeb siis? Paluks vaikust!” veel hetk ja tummas ruumis kõlas tähtsalt vastus:

“.....Viiskümmend neli tuhat null null!”

“Kuuskümmend neli,” parandas üks alamatest.

“Näete nüüd kui suur vastutus asub teie õlul. Kontrollida täielikult ülemaailmsete nõuete alusel autode korrasolekut, koormate õigsust ja asukohta. Juhtide, viisade ja passide olemasolu ja plommida kinni koormad. Kõige hiljem peavad masinad startima homme hommikul vastavalt sõlmitud ja kontrollitud rahvusvahelistele lepingule. Kogu töökulgu jälgib Petroff isiklikult. Kordan - isiklikult ja muud küsimused lahendame paigapeal koos minu asetäitjaga,” kõnetas Boss paarikümmend mundrikandjat, kes erilist indu just eesiseiva tegevuse vastu üles ei näidanud.

“Kas küsimusi on?,” jätkas Boss.

“Mida me teeme nende kolmega, kes said kolhoosi tagasi saadetud,” küsis üks hommikustest kontrollijatest.

“Saata kohe neile patrull järele. See on käsk seltsimees seersant!,” põrutas Ülem isiklikult.

“Tak totshno!,” ja süüdanud kustunud koni, pöördus seersant ülemuse käsu täitmisele.

Kikkis kõrvadega jäid kõik toasolijad äkitselt kuulama karjuvat telefonihelinat, milline kaikus ühest ja just sellest samast Suurriigi vapiga telefoniaparaadist.

“See on teile,” ulatas Ülem kõnetoru otse Bossi ninaalla, ise teistele sõrmega vaikuseks märke andes.

“Võtame ikka - kogu aeg võtame seltsimees Petroff..... et mida võtame? Kino ikka seltsimees Petroff. Kes kaebas? ..... Ah et seltsimees Esimene ise või? .....Ei - ei liiklus ei ole kinni, inimesed saavad läbi küll!..... Mis? Sõjavägi ei saa läbi? Kuhu nad lähevad? - .... Vabandust seltsimees Petroff. Ma ei saanud aru et sa tema toas istud. .... Just nii! Jätta familiaarsused. .... Tulevad kohe kontrollima!.... ....Saab täidetud! Punkt!”

Sisemisest pingest leemendavana püüdis Boss kindlaksmäärata asetäitja asukohta, kuid võta näpust.

“Kiiiiiiiii...!,” kõlas kabinetist ahastav karje ja kõik mundrid tõmbusid aeglaselt kaasatundvasse valveasendisse.

Järgmine telefon nii kõvasti enam ei helisenud ja pärast mõnekordset tilinat võttis Boss vastu uue vapustuse.

“Kill? ..... Kust sa sinna said?..... Ah et miilitsa sireenidega! ..... Mis - telegraaf hakkas tööle? Tänu jumalale! ..... Mida nad kirjutavad? ... Mida - mida? ..... Kolm ja pool tuhat ainult .... Kellele me müüme? ..... Hiinlastele? ... Oot ma vaatan ..... Ei. Siin kogu arvu pole märgitud ..... Miiiiiissss? Ja nii jääbki! ..... Kurat! Olgu kino koöhe kohal!”

Operatiivnõupidamine toimus Petroffi isiklikus mustas ametiautos, milline oli peatatud just seismist keelustava liiklusemärgi alla. Aegajalt lülitas valvas roolimees sisse klaasipühkijaid, et paremini jälgida suurt sagimist lõpmatuna näiva veokite rivi ümbruskonnas. Juba olid kohale jõudnud filmistuudio helgiheitjad ja nende vahel sibasid väiksemad valgusjutid telekaamerate tarbeks. Kaableid veeti küll pikki küll põiki liiklusstrassi. Kogu tegevust reguleerisid sauadega miilitsad, kord lubades sõita, kord kästes momentaalselt peatuda. Liikumatul tummade gruppidega jälgisid hirmunud koormatesaatjad laisalt langevate lumeräitsakate vahelt enneahtamatud siblimist.

“Kui palju nad siis lõpuks võtavad?,” küsis Volli.

“Ainult kolm ja pool,” vastas Boss.

“Aga leping?”

“Näed siin numbrit pole ju. Jutt oli nii palju kui anname.”

“Ja sina loll ei mõelnud?”

“Ott lubas.”

“Missugune Ott?”

“Noh see, kelle sa keldrist välja tõid,” õigustas Boss.

Autoomanikul oli asi klaaruma hakanud.

“Tahtsite kogu poti põue pista ja mida sa vennike nüüd teed?,” oli Petroff halastamatu tõe kui *parteilikmepileti* lauale ladunud. “Nüüd pead kogu supi ise ära lõrpima. Hommikuks olgu kaup kadunud ja sina ka”

* * *

“Kust kolhoosist siis see kaunis koorem pärit on?,” uuris Suurriigi Televisioonireporter ehmunud metsaraidurilt. Suu lukkus seisis tumm ümar nägu kaadris.

“Ära karda, ütle või paar sõna. Ma loen tõlke peale. Ega sinu häält ei kosta. Pane ainult suu käima,” õpetas teleäss.

““Teel Kommunismile” on meie kolhoosi nimi,” vastas nägu hirmunult. Äkki kogu meeli kokkuvõttes, vuristas pea röökides: “Sotsialistlikkus võistluses Jõulukuuskede raiumises sai meie brigaad esikoha ja nüüd sõidame neid Näärikuuski viima Jõuludeks meie vennasrahvale.”

Selle jutu peale jäi ka kogenud professionaal tummaks.

“Meid kolmekesi valis kolhoosi üldkoosolek. Mina olen meie lautade kõige eesrindlikum lüpsja. Sass on mehhanisaator ja esimees ise juhhib koormaautot. Oleme õnnelikud ja tänulikud, et Partei usaldas meile nii vastutusrikka ülesande. Täidame oma kohustused eeskujulikult!”

Põlvitav kaameramees lasi aparraadi otsa allavajuda ja purskas kõva häälega naerma.

Parteilikmepilet. ----- Elus või elutute olendite või asjade hulgast kõige tähtsam asi organiseerunud elemendi eraldamiseks mitteorganiseerunud elemendist kogu Maailmaruumis.

Kill koputas viisakalt musta auto tagumise ukse aknale, ise jalalt jalale tammudes ja lumeräitsakaid kui sääski eemale peletades ning ootas jutule pääsemist. Aeglaselt vajus autoaken.

“Lahingukäsk on täidetud. Kas meeldib?,” esitles ta ennast konsiiliumile. “Ott pidi ka kuskil siin massistseenides esinema.”

“Toimeta see vördjas siia,” oli Boss resoluutne ja sama aeglaselt sulgus aken. Käed küünarnukini taskutes, tammus Kill teisel teeservas oleva võttegrupi poole, kus just kaamermees püüdis end püsti upitada intervjuueeritava ees.

“Hei ässad, ega te Otti näinud pole?”

“No selle metsa sees leiab kindlasti ka originaale. Viimati saadeti niisuguse kampaaniaga *thshuksidele* Moskvast jääd koos õnnitlustega töös ja isiklikus elus,” vastas ekraaniäss vihaselt.

Kogu äri kippus käest. Kokku ligi kaks miljonit ja nüüd ainult mõned tuhanded ei vääri loorbereid. Mida siin veel jamada. Sada passi koos viisadega väljatõmmata nendele puupeadele. Kogu maa läbi tallatud ja kurat - võlad peale selle. Hea pull küll! Mis kuradi nipiga Boss ja Maara sellest sitast välja rabelevad, pani Killi südamest irvitama, kui ta nägi kõrvaldatud ärimehe mõtlikku pilku talle silmi puurimas.

“Siin sa siis mängid artisti. Pool aastat tegele sinu pasaga. Isa Volli käru on seal teisel pool teed ja Boss isiklikult tahab sind *rehabiliteerida* selle kolonni kindraliks. Mind ära enam tülita. Kuid kulud maksad isiklikult Shveitsi minu pankade arvetele,” surus kunagine noorsootöölaine läbi hammaste.

* * *

Igaks tuhandeks elujuhuks käisid vormis tehnikamehed läbi kõik sõidukid ja tegid visuaalse vaatluse tulemusel selgeks, et üle Impeeriumi piiri pääseks vaid ainult kaks riista, millised vastavad elementaartingimustele - kui neid vähe kohendada. Koormatega neil asja polevat ja tollimehed järgigu omi eeskirju. Kes vastutab kauba eest oli siia maani Ülemale selgusetu. Kõik olid kui maa alla kadunud. Ainult tohutu möll akende taga elava liiklusega magistraalil, kus lõikasid silmi säravad prozhektorid, seisvad ja edasi hüppavad ja jälle seisvad sõidukid, häirisid ülema kabineti vaikust. Tööpäeva lõpuni oli veel napilt veerand tundi. Taas pilku tõstes märkas ta uksele sõnatult kahvatud blondipoolset, alles lörtsi käest saabunud tegelast.

“Palun vabandust. Minu nimi on Ott Veel. Oleks vaja lahendada mõningad küsimused, milliseid teie abita osutuvad võimatuks.”

“Ja milliseid?”

“Seltsimees Petroff andis mulle käsu viia operatsioon lõpuni. Teie nõusolekul ma kutsuks siia trepikotta koormate esindajad ja selgitaks neile mida sain ka ise äsja teada. Väljas sajab ja kõik ei kuule.”

“Kui Petroff siis Petroff,” mõmises Ülem ja vaatas kella. Ta tundis, kuidas närv hakkas tasapisi üleskruttima. Naine seisab juba lastega kindlasti tänavanurgal ja ämmale jäävad viinerid jälle hiljaks.

Tshuksid. ---- Rahvus, kes elab kaugel igikeltsal ja ainult tänu oma üliandekusele suutis Imperialismi ajal säilitada neile omased kombes ja tavad.

Rehabiliteerima. ----- Kõrgelt tulnud käsu korras olematuks muutma kõrgelt määratud sundkordset karistust.

Välgu kiirusel sai trepikoda pilgeni täis igatsorti vati- ja nahkjopedega metsameestest. Ülemisel platvormil, kus oli mingi ametniku vastuvõtuaken, olid ka üksikud toolid ja vigaselt kõõluv tavaline neljajalgne vineerlaud. Et oraatorit paremini kuulda ja näha oleks, aitasid lähemalolijad Oti sellele kiikuvale poodiumile. Krohvitud lagi nagu pressis kõnemehele peale ja ähvardavalt kontrollis, kas viimased Petroffi käsud ja nõuded saab teatavaks tehtud nii nagu nägi ette kõrge konsiilium. Nii ebakindlalt ei olnud Ott ennast iialgi veel tundnud. Trepikojas valitses hiirvaikus. Põlvede ja hääle värinal püüdis ta alustada.

“Mehed. Jälle on mingi jams käimas?” õigustas end rehabiliteeritu. “Praeguste andmete järgi lubatakse sõita vaid kahel veokil. Need oleks siis esimene - Kolhoos “Punane Partisan” ja teine - Tõrvaaugu Metsakombinaat.”

Keegi ruumis ei liigutanudki. Millegipärast hakkas Oti jalgealune kõvasti kiikuma ja viimases hädas tasakaalustas ta end kätega laest kinni haarates.

“Mis teha võsaga?,” kostus kuskilt keldrikorrukselt.

“Linnavõimud lubavad sel aastal alustada Näärikuuskede müüki esmakordselt juba homme hommikust,” kõlas vapustav uudis.

“Aga mis saab viisadest ja välispassidest?,” päriti nüüd juba lähemalt.

Selle situatsiooni kohta ei oldud mustas kaarikus sõnagi räägitud ja siin improviseeris Ott juba omast peast. Viimasel hetkel vuristas ta ühe hingetõmbega: “Võite sõita kuhu tahate ja kui sõit tehtud .....”

Rohkem ei jõudnud ta midagi lisada. Kaotanud tasakaalu, maandus lubaja turskete meeste kätele, kes kasutasid võimalust loopida teda veel mõned korrad lae alla tagasi, ise täie häälega hõisates,: “Priveet perestroiku! Priveet perestroiku !!!!!”

Järgmisel hommikul leidis iidse linna käidavamates kohtades hulgaliselt seinte äärde laotud sihvakaid Jõulupuid. Suuremad koguseid aga kohtas uuslinna mikrorajoonide keskuste avaratel platsidel ja isegi tsentraalne Võiduväljak ei jäänud ilma dekoratsioonita. Ebalev linnarahvas vaatas umbusaldusega seda metsarohelust ja ainult kohalikud kõutsid tundsid headmeelt, märgistades igat igihaljast oma vänge lõhnaga. Põhjakalda passikontrollid pidid nentima, et lõunapool on Uutmine läinud käima enneolematu hooga, sest üksikturistide arv enne aastalõppu oli kasvanud mitmekordselt. Kaks higist nõretavat käejälge ametiruumi kriitvalgel lael jäid kauaks tunnistama hiigelbisnessi õnnetust saatusest.

* * *

“Nii mehed. Lähme vaatame koormad ja autod üle. Peame väikese nõupidamise. Uurime kaarti. Hiljemalt reede lõunaks on vaja ületada riigipiir ja sama päeva õhtuks on koormad Helsingis üleantud,” tutvustas Ott kahele sohvrile tegevuskava. Mõlema juhi käest sai ta näha autode tehnilise ülevaatusse kohta suuri paberilehti, millede allservas ilutsesid ümarad punased pitserid, tunnistades õigust liigelda võõrriigi territooriumil.

“Kas siis tõesti ainult kaks masinat osutusid kõlblikuks,” päris Ott kõrvalseisjalt Ülemalt.

“Isegi see on hästi. Meie töö on tehtud ja kui on veel mingisuguseid arusaamtusi, palun tulge esmaspäeval. Homme sõidan Moskvasse instruktaazile. Ilma minu allkirjata ei sõida siit ükski vigane masin põhjapoolle,” teatas resoluutne ülemus.

Sellega oli sekskoraks kõik. Mehed olid sunnitud vabastama koridori ja peagi kustusid ametihoones ka viimased valgustid.

Alles nüüd sai Ott rahuneda. Tänaval, juba süttinud laternavalguses, mille alla trio seisma jäi, silmitses ta mõlemat metsurit. Esimene neist tuletas talle meelde

kunagist *rahvuskangelast*. Läikiva nokaga kaheksanurkse sohvrile mitteametliku vormimütsi alt vaatasid vastu enesekindlad pruunid silmad. Teotahteline nina koos pikkade kitsaste huultega jätsid kindla mulje, et sellise selliga võib juba luurele minna. Kõvasti kulunud nahkjope vasakule rinnatasku kohale oli monteeritud hõbedane märk, kus hoogsat kurvet võttev mootorratas kihutas võiduka finishi poole. Puhhvis kalifeepüksid lõppesid päevinäinud nahksetes säärikutes.

“Uurid elu või?,” päris sohver Ottilt, kui see vahtis ta hõbedast rinnakaunistust. “Olin kallutaja. Näe siit samast sirgest tõmmasime otse puusse, selle asemele, et paremale pöörata. Vähe sain põrutada. Masin tegi mitu tiiru ja siis sai käruga jälle kokku. Ma olin sellepeale juba valgete kitlite õndsas kaisutuses. Rahvas räägib siamaani,” lõpetas jutumees oma etteaste.

“Mis kallutaja?” päris Ott.

“Vankri kallutaja noh. Liidu Meistergi selle eest saadud. Ära muretse, kui vaja, siis tõmmame tinna veel kõvasti peale.”

“Kas sul viisa ja pass korras?,” päris Ott nüüd juba ametlikult.

“Nagu Norras seltsimees. Lapsest saadik olen unistanud Pekka tsiklit vaatama minna.”

Koos marsiti esimese läikimalöödud veoki juurde, mille ümber askeldas grupp Tollivalitsuskomitee töötajaid.

“Kes on juht?” päris Peatollur.

“Mina,” astus kangelaslik kihutaja ametniku palge ette.

“Kolhoos “Punane Partisan”. Võtke teadmiseks. Koorem läbikontrollitud. Kaks tuhat viissada taime kindlaks määratud. Haigustevabad. Garantiiniaeg läbitud. Niiskuskindel presentkate rebenditeta ja kinni plommitud kolmesaja seitsmekümne kuue Osariigi peatolluri number üks sada seitsmekümne teise poolt. Kirjutage alla,” kõlas etteaste.

See jutt võttis kihutaja tõsiselt kokutama.

“Mul tead seal k.k.oormas mõned k.k.astid...?”

“Koormas peale taimede kohta antud andmete mingeidki võõraid esemeid avastatud ei ole,” kõlas konkreetne seisukoht. “Kus on viimane masin?,” pöördus Peatollur Oti poole.

Teeäär oli autodest tühi. Läikiv “Punane Partisan” pika plombeeritud haagisega oli ainus, mis meenutas möödunud sündmusterohket päeva. Ott oli sootuks unustanud teise väljavalitu, kes seisis natukene eemal ja jälgis koorma vormistamist. Mehikene oli nähtavasti väga tagasihoidlik ja kuhu siis ikkagi tormata. Küll järg temanigi jõuab. Rohekas vatijope, samavärvi püksid, peas kõrvaklappidega lendurimüts avaldasid selles jässakas kujus isegi natukene kaastunnet. Kuid samas kiirgas ta ka mingit hingekindlust, mida Ott ei olnud tajunud juba hulga viimaseid päevi ja tunde.

“Kus Tõrvaaugu masin on?,” viibutas Ott.

“Seal linnaääres viimane,” vastas küsitav selgelt.

Rahvuskangelane. ----- Tavaliselt mingi elukutse esindaja põllumajandusest või rasketööstusest. Ka esines sõjalis-patriootilis spordialade esindajaid. Siin mootorrattavõidusõitja.

Sõnatu seltskond ees kappavate tollimeestega tormas sinna suunda kuhu tänavalgus enam ei ulatanud.

“Kuule Tõrvaaugu, aja oma masin vähemalt siia valguse kätte,” kamandas närviliseks muutuv Ülemtollur.

Rahulikult möödus mehike ootamajääjaist ja kadus kaitsva pimeduse rüppe. Sigaretid olid juba lõpukorral kui kaugusest hakkasid lähenema kaks tuhmi tulukest. Mida lähemale, seda suuremaks muutus mürin ja hiigelkontuurid võtsid selgemaid piirjooni. Võimas veok seiskus valju õhkpidorite sisina saatel laternaposti alla. Lühemat kasvu mundrimees, kes teepeenral jalaga koni kinni tallas oli just sama pikk kui esiratta läbimõõt. Kribinal krabinal ronisid tollimehed mööda veoki külgi ja lahtiarutanud koormakatte, hüüdsid nagu ühest suust.

“Siin on kõik korras!”

Peatollur uuris pabereid ja päris kolleegidelt taimede kohta.

“Kõik korralikult pakitud, valgete, punaste ja roheliste lintidega ümberseotud!”

“Arv?”

Hetk vaikust ja siis.

“Üks tuhat null null,” kõlas kõrgusest.

“Taimede tervislik seis?”

Jälle hetk vaikust.

“Kõik taimed terved. Garantiini ettekirjutustele vastavad.”

“Plommige kinni! Juhi nimi on ....?”

“Herman Mets - Tõrvaaugult.”

“Siin on kirjas German,” vaidles Peatoll.

“Punaarmees olin German. Naisele ikka Herman.”

“Tähtis, mis on paberitel. On paber, on inimene. Ei ole paberit, ei ole inimest. Nii German - kirjuta alla,” lõi peamees plartsuga paki dokumente veoki poritiivale, ise veel kõrgusesse pärides, “Kas saja plommiga saate hakkama?”

“Just nii,” kõlas vastus ja pimedusest hakkasid kukkuma alla tollureid, kes tööga kiiresti ja eeskujulikult valmis saanud.

“Dokumendid on vormistatud viimaste korralduste kohaselt. Kui hommikuks on mingeid uusi eeskirju, siis olete kohustatud ümbertegema need vastavalt uuele korrale. Seltsimees kolonniülem, allkirjad siia alla ja pool nendest paberitest jäävad meile järelkontrolliks,” sirvis Peatoll veel kord seda hunnikut. Ott pressis kogu selle väärtusliku puhmaka lörtsi eest mantli põue peitu ja ametimeeste brigaad marssis oma järgmiste kohustuste täitmisele.

“Saame tuttavaks, mina olen Ott,” surus kolonnijuht mehikese kätt.

“Maal kutsutakse mind lihtsalt Herru’ks,” naeratas sõbralikult lendurimüts.

Nagu vanad head sõbrad hingasid mõlemad mehed kergendatult, ja omad uudised vahetanud, et siis jälle tagasi koju oma perede juurde tormata, mida nad ka sügavas hingesopis soovisid. Korraga kääksusid pidurid ja hulk punaseid tulesid andsid märku, et kõik alles algab. Vastu liiklust oli läikiva kabiiniga veok tagurdanud otse Herru oma massiivse esistangeni. Ja nagu ühes heas näitemängus ikka, kui hingepaus hädasti vajalik, jätkuvad sündmused täie hooga - äkkehmatuste, lüüriliste pisarate ja kurat teab veel millega, kuni tragöödia või komöödia traditsioonilise lõpuni välja.

“Olgu neeetuuduud, neetuud, neetud see võsa. Ma teadsin, et see kõik on suur pasa rookimine. Kogu elu seisab. Tööd üldse enam teha ei saa!,” hüsteritses Boss ja tagus rusikatega vastu hiigelveoki poritiiba. Nahkjopes sohver nähes, et tema juuresolek on siin üleliigne, sosistas Otile vaikselt kõrva, et läheb kabiini tukkuma. Tema meeskond koos passide ja viisadega on kell viis hommikul lahkumisvalmid.

“Hommikuks oleme küpsed kõik,” arvas Ott ja noogutas ükskõikselt Kallutajale.

Peasüüdlane German vaatas imestusega, kuidas üks täitsa võhivõõras mees taob masinat ja peab teda kõige suuremaks riigireeturiks, metsavennaks ja tagatippu veel bandiidiks kah.

“Kuule vend - ära märatse. Mina tuln siia, et need Jõulupuud ilusasti üleanda ja siis koju tagasi vurada. Mitte keegi ei ole mind käskinud lahingülesannet täitma minna ja üle - üle- üldse on need asjad mul ammu tehtud,” sõnas vanarahu ise, “Vot nii!,” ja näitas Bossile keskmist sõrme.

“Miks kurat siis sulle passi ja viisat ei tehtud,” üritas Boss rahuneda.

“Mul oma pass taskus ja viisa on haiglas sünnitamas. Võtke need plommitud taimed ja viige need sinna kuhu vaja,” oli solvunud juht valmis hüppama autorooli.

“Kuule - kuule. Kuhugi sa ei lähe,” hingeldas Boss. “Katsu mees mõista, et ilma sinuta ei ole meid kedagi enam hommikuks hinges. Kurat, sinu nimele on vormistatud see koorem ja see...” Boss jäi hetkeks silmitsema hiigelveokit, “... see **Bronevik** kah. Enne hakkavad siin meres ujuma krokodillid, kui vormistada ringi kõik need **bumaagad!?**”

“Mis teha?” kõlas ükskõikne vastus.

Isegi Otile pilku heitmata, surus murtud mees käed küünarnukini mantlitaskuisse, pööras kannapealt ringi ja võttis sihiks teisel pool tänavat riiginumbri märkidega musta limussiini. Ta veeres üle magistraali kui siil, kellelt võetud võimalus uinuda rahulikku talveunne.

* * *

Mehed istusid laias, kuid sõidusuunas kitsas, kõrgel Broneviku kabiinis ja jälgisid vaikselt, mida võib ette võtta ületee elutu Petroffi liikumatu võimusümbol. Ainult aegajalt tõmblesid närvilised klaasipuhastid edasi tagasi, tõendamaks kõrget temperatuuri, milline otsis suletud plekkkestast väljapääsu. Järsku hüppas riist paigalt, lülitamata isegi sõidutulesid, tegi magistraalil U pöörde ja stopptulede valguses peatus sama järsult “Punase Partisani” ette. Kõrgusest oli Otile selgelt näha, kui lülitusid kollased vilkurid, milline oli nähtavasti märguandeks järgida võimu ja alluda korraldusele. Mootorid käivitusid ja kolonn läks liikvele. Läbinud südalinna suuremad väljakud, oli marshruudi lõpppunktiks Valge Maja Maailmamuutja pronkskuju seljataguse fassaadiesine parkimisplats. Siin võisid seista ainult mustavärvi väikesõidukid, millised kuulusid väga võrdsetele tegelastele. Seda tähistasid ka vastavad liiklusmärgid. Vilkuvast autost tormati ummisjalu läbi klaasuste kuhugi hoone sisemusse. Sõnagi lausumata jäeti ootajad jälle omapead.

“Kuidas sa julged panna masinat seisma nii väangete märkide alla?” küsis Hermann, kui Kallutaja oli hüpanud astmelauale.

Bronevik. ----- Ühe kergekahuriga soomussõjamasin.

Bumaagad. ----- Kirja pandud ja sinna ridade vahele peidetud tegelik informatsioon.

“*Liidus* kehtivad mõnel pool liiklusmärgid hommiku kuuest õhtu null-nullini. Vabal ajal toimi nii nagu puhkusel. Eks siin ole samuti,” arutas tsiklimees.

Klaasuksed avanesid ja sealtsamast osutas tumm ametnik sõrmega Oti ja Hermani suunas ning sõrme mitu korda konksutades kutsus neid endale järgnema. Sõnagi lausumata juhatas ta sisenejad palee fujees esimese ukseni liftide galeriist ja kui mehed olid sinna korralikult pakitud, vajutas ainsale tõstuki nupule. Ragisev riist toimetas reisijad enneolematusse kõrgusse. Kumbki ei osanud uneski aimata, et saatus võib osutada neile nii suurt au, et hingata sisse selle püha templi õnnistatud õhku, mis siis et öösel. Ka kabinet, kuhu lifti ukсед avanesid, oli avar.

“Tulge siia,” kamandas Petroff.

Pärast paarikümnet sammu seisis mehed lauatenise väljaku suuruse, kogu Osariigi aastmelt kõrgeima kultuuritöötaja tammise töölauda vastaskaldal.

“Anna pass,” nõuti teiselt kaldalt.

“Pole. See on naisega sünnitusmajas isaduse tõestamiseks,” vastas lendurmütsi keerutades endine punaarmeeleane.

“No siis midagi muud on sul ju olemas,” hakkas nõudja hari tasakesi punaseks tõmbuma.

“On. *Ostukaart* on. Pildiga ja puha.” Ta viskas oma märja mütsi keset lauda ja ronis kätega sügavale vatijopi sisemusse, kus pidi asuma see tähtis dokument.

“Herman Mets. Välja antud Tõrvaaugu Metsakombinaadi A/Ü poolt. Allkiri parteibüroo sekr. Mitteloetav? Kehtiv aastani 2000! Tõrva rajoonis. Hm...?”

Sel ajal kui käis isiku ja isaduse tuvastamine, oli Otil mahti vaadelda *Osariigi Kultuuriülem Staabijuhataja* komandopunkti.

Laua vasakul poolel, nägudega vastu peremeest, lebasid oma paarkümmend kuldpunaste Suurriigivapiga telefoniaparaati. Tähelepanelik pilk tabas igäihel neist oma suuna, mis olid märgistatud kirillitsa kirjamärkidega - *KULT.MIN*, - *TEATR.OP*, - *PEV.POL*, - *DIR.DRAM*, - *DIR.FIL*, - *MYZ.X*, - *TB*, - *ON SAM*, - *MOC*, - *KGB*, - *JNE*...

Liit – Okupeeritud väikeriikide vabatahtlik liit.

Ostukaart. ---- Kõige tähtsam Perestroika dokument. Vaba sissepääs kõikidesse kauplustesse, kus kehtis Suurriigi puuraha.

Osariigi kultuuriülem.(lühend.KK.) --- Kodanik, kes oli omandanud professionaalsed oskused kõikidest kultuursetest elukutsetest. (Dirigent, sopran, bass, reshissöör, koloratuur, Othello, Odett, Vürst Igor, Hamlet, Zökina jne.)

KULT. MIN.(v.k.) ---- Ministeerium kus viidi ellu K.K. loomingulised ideed.

TEATR.OP. ---- Opereti, mõnikord Ooperiteater, mõnikord Ballettiteater.

PEV.POL. ---- Suurriiklikult tähtis Lauljate väljak, kus iga viie aasta möödudes esines K.K. soolopartiiga., millistest on vändatud ka filmid.

DIR.DRAM. ---- Draamade teater, kus tihti lavastati kuulsusrikkaid episoode verisest sajandialguse revolutsioonist.

DIR.FIL. ---- Kontserdisaal kus kuulati Kuupaistesonaati.

MYZ XOP. ---- Ustavate meeste laulukoor.

TB.(televidenija.) ---- Pildiga Ideoloogiakeskuse allstaap.

ON SAM. ---- Tema Ise. Mees, kelle nime võis kasutada ainult “häda korral.”

KGB. ----Komitee. Vt. Komitee.

MOC. ---- Suurimpeeriumi Keskus.

JNE. ---- Vähemtähtsad.

Ainult üks neist oli vapita ja kulunud numbrikettaga.

“Istuda!,” kõlas kõrgkultuuri *kuraatori* komando.

Sõnalausumata võtsid mõlemad mehed kursi otse helehalli nahksohva suunas ja viskusid läbiligunenud riietega tema embusesse. Siit oli seda avarust justkui ohutum vaadelda koos kauguses kapiuste kallal sipleva Bossiga, kes käitus nendega kui omas kodus.

“*No podletsõ,*” pomises üle prillide ostukaarti eksperteeriv, kogu selle krempli kujundaja.

Otse tema selja taga ilutses kalliskividest tikitud *Maailmarevolutsiooni*Isa ristkülikuline portree. Labakäe siseküljelt, milline oli tervituse märgiks paigutatud võrdse suurusega igihaljalt naeratava näoga, võis mõni ennustaja lugeda välja tuhandeaastase eluea. Vasakust õlast kasvas välja Suurriigi sümbol kindlusetorn, mille tippu kaunistas proportsioonilt võrdne poole portreepinnaga rubiinidest viisnurk. Taamalt oli näha valitseva ideoloogia hele päike, milline peab valgust andma nii pimedas öös kui ka keerulistes situatsioonides. Paar, kolm *rändavat punalippu* igas ruumi nurgas, akende all vineertoolide read ja hunnik seinakappe, pidid näitama kogu ideoloogia askeetlikkust suurjuhtide elumaneeris.

“Kuhu sa lepingu koopia turganud oled,” päris Boss kolleegilt.

“*Staliina* teab,” väntas Petroff vapita telefoni. Ja siis kostusid ka kutsuvad signaalid.

“Staliina kallis. Nüüd on kiiresti abi vaja. Tule palun ruttu. Avari olukord,” pani helistaja toru tagasi. “Kurat, selle linna telefoniga..... Ta elab siin kõrval majas. *Tunneli* kaudu on ta välgust kohal,” andis ta kolleegile selgitusi. “Selle sekretarshaga tuleb viisakalt ringi käia. Sõbranna on *Esimese* naine ja mees Kultuur- ja Importkaubalao direktor,” õigustas Petroff.

“Seda ma olen kuulnud. Ei tea, kas tal Välisministri kodust ka on?” uuris Boss halastamatu huviga kõrgülemust.

“Soo, nüüd läheb eriti suur jams lahti,” sosistas Ott oma sohvanaabrile.

“Mis teha,” tuli samavaikne vastus.

Staliina, nagu võimukas perenaine ikka, ei jõudnud veel sisenedagi, kui pörutas Suurriigi ametlikus keeles “Lift on sopane. Kabineti põrand mudaseid jälgi täis. Mis siin toimub?”

Nähes, et sohval, kuhu haruharvadel külaskäikudel on lubatud istuda vaid Esimesel ja kaugetel külalistel Pealinnast, lamasklesid kaks läbimärga peletist. Ta oli hirmsalt raevunud ja pea et kättpidi valmis nendele lojustele kallale kargama.

“Momentaalselt vabastada diivan! Ümber istuda vot sinna!,” kriiskas sekretär vihaselt.

“Staliina kallis,” alustas ülemus Petroff magusalt sulaselges isapoolses kodukeeles: “Jäta nad rahule ja asume kiiresti asjakallale. Meil ainult mõni tund aega.”

Kuraator.----- Siin lembeväljend K.K.-st.

Nu podletsõ. ---- Siin hellitavalt: “No on lurjused.”

Maailma Revolutsiooni Isa Portree.--- Siin kõige kauem säilivatest ainetest valmistatud Icoon.

Rändav punalipp. ---- Kunstiliselt kujundatud pidevas võitluses võitjate tiirlev töötasu.

Staliina. ---- Eesrindliku naisteenistuja eesnimi. (Laiendus nimele Stalin.)

Tunnel. ----- Tee mida kasutati ohukorral.

Esimene. ----- Kõige esimene kodanik Impeeriumis või Osariigis. Vt. *ON SAM*.

Pikalt sosistas kultuurijuht ümaralt pruntis madalakasvulisele kuldblondile sekretärile kõrva, kes teda tähelepanelikult kuulas ja pead kuklas hoides, vahtis üksisilmi Maailmarevolutsiooni juhile silmi ning aeg-ajalt hüüatas. **“Daaaa..... Ne uzeeli..... Daaa!”**

“Segodnja kakoi den?” päris sekretär.

“Sreda!” vastas salajutupuhuja ja tundes kergendust, ohkas sügavalt otse sekretäri kuldsesse soengusse.

“Ne volnuisja. On segodnja v doma!”

Välisministril olid kõik nädalapäevad oma tähendusega. Ainukene raskuspunkt selles pingelises graafikus oli esmaspäev kui tuli olla oma ministeeriumis täpselt kell kaheksa. Iga nädala algul võis toimuda kohaloleku kontroll, milline pahatihti ka juhtus. Esmaspäev - paigalseis, ettevalmistus nädalalõpu programmiks. Teisipäev - vabam, naaberministeeriumide külastus, õhtused perekondlikud külastused. Kolmapäev - ametkondlikud kohtumised, pealelõunal kodanike vastuvõtt (vestlused oma ministeeriumi töötajatega), kodune õhtu. Neljapäev - kalapäev (sundvisiit Esimesele), õhtune programm ettearvamatu. Reede - väljasõit Osariiki või Pealinna, (tavaliselt Laulusaarele, kus suvila. Pealinnas programm ettearvamatu). Iga päev kell 21.00, vaatamata asukohale, Suurriigi **TV uudisteprogramm** kohustuslik. Mitte ükski põhjus ei vabandanud puudumist kord kvartalis üleliiduliselt kõikide Osariikide välisministrite koosolekust Peavälisministri juurest ühises Pealinnas.

Umbes poole tunni pärast naases Staliina ja lahkelt naeratades tukkuvatele metsavendadele, tippas kohe Petrofi lauataha ja sosistas umbes sama kaua kui temagi pidi kuulama. Ülima uudishimuga jälgis Boss igat staabiülemate reageeringut, kuid proff teadis mis tegi. Mitte ühtki lihase liikumist ega silmapilgutust ei olnud märgata selles vahases näos.

“Blogodarju tebja,” surus staabiülem püstitõustes seltsimehelikult diplomaadi kätt suurepärase meistr töö sooritamise eest.

* * *

Ministrite ühine loss oli juba poolenisti valgusesäras, kui kolme masinaline kolonn käändus selle esisele väljakule. Ott jõudis vaevu Kallutajale öelda lühidalt: "Oota," kui pidi teistele järele lippama ühe külglöövi alla. Kohe prantsatas kinni ta seljataga massiivne ajalooline raudvärav.

“Näed kui kiiresti me reageerime. Poole tunniga on kogu Ministeerium koos,” tervitas pikka kasvu, hallikate juuksekiharatega hästiistuvast ülikonnast Välisminister tugevalt kättpidi Kultuuri Peastaabi juhatajat. Teistele saatjaskonnast ei pööranud ta vähematki tähelepanu. Nähtavasti lootis minister, et **hommikusel kalatunnil** Esimese juures aitab sm. Petroff teda

Da.... Daaa.... ---- Üllatushüüded. Kas tõesti.

Segodnja kakoi den.? ---- Mis päev täna on.?

Sreda. ---- Kolmapäev.

Ne volnuisja..... ---- Ära närveeri. Ta on täna kodus.

TV Uudisteprogramm. ----- Programm, mille kaudu edastati Suurriigi juhtide käsked ja maailmavaateid. Uudiseid alustati tavaliselt Mongoolia RV-st. Maailma ainukene riigivalitsuse kontrolli all aastakümneid toodetud “Seebiooper”!

Blogodarju tebja. ----- Täna Sind.

Hommikune kalatund.----- Neljapäeviti e.kalasöögipäeval toimusid varahommikused

ÜlemPeajuhtide (võshije golovnoe rukovoditeli v.k.) koosviibimised Esimese töökabinetis.

isiklikult tema langevate aktsiate tõusule, millised pikkade tööaastate jooksul olid kahanenud Esimese silmis miinimumini.

“Ah et üks mees on vaja toimetada üle piiri. Huvitav - huvitav. Selleks on ju oma Komitee? Ah õigus - see Perestroika. Muidu me andsime keskmiselt ühe passi viie aasta jooksul. No kui vaja, siis ajame selle väikese asja kohe jutti. Kas avaldus on kaasas?,” uudistas minister.

“Ott, kirjuta kohe oma koperatiivi nimel selle vennikese eest see ära,” käskis Boss.

Varsti oli avaldus Välisministrile seljatagant üleulatatud. Pead pööramata ja paberilehte läbilugemata avas ta ühe saali ukse, kus ootevalmilt seisis naeratav koopia Petroffi isiklikust sekretärist. Neid eraldas ainult soengu tonaalsus, kuid muidu nägid nad välja kui kaksikud.

“*Ninel*, palun vaata läbi see avaldus ja veelkord palun! Rahuldada see erandkorras,” sõnas üliviihaka Välisminister.

“Saab tehtud seltsimees minister,” niksutas Ninel ja pöördus kiirustades ülirilist ülesannet lahendama.

Siis kutsuti kõik osalised ministri kabineti abiruumi.

“See ei ole päris ametiruum. Siin võib ju ka teinekord natukene vallatleda, ” silmitses kavalalt kostitaja.

Avanud baarikapi, ladus ta lauale mõned pokaalid ja ühe ennenägematu kirju ja kõhuka pudeli. Ott, vallates meisterlikult kõrgema seltskonna olmetaktikat, palus veidikeseks luba koos autojuhiga kasutada tualettruumi, millega kohe ka kõik juhtivtöötajad soosivalt nõustusid.

Õises lossivaikuses kostus ühe ukse tagant õrna trükimasina raginat ja teisest üha valjenevat jutukõminat, vahel sekka ka rõkatavaid jämedahäälisi naerupahvakuid. Ott ja Herru istusid rahulikult pikal puupingil ja ootasid loogilist jätku sündmuste ahelreaktsioonis.

“Mis teha?” õhkas Herru sügavalt.

Vaikselt avanes Ninelli töösaali uks ja sibav sekretär lähenes kui hambaarst kliendile. Ta palus emalikult, kas patsiendil on fotot dokumenti kleepimiseks. Muidugi seda Herrul enam vatijope taskust ei leidunud. Sekretär palus veel viisakalt, et nende asutuse passis peab see olema värviline. Otil kadusid kõik lootused vähemalt nädala jooksul pääseda siit lossi võlvide alt. Bossil oli olnud kuradi õigus kui ta tagus rusikatega vastu hiigelmonstrumi poritiiba ja kirus oma kurba saatust. Ainult rahu! Rahu?

“Mis teha,” korrutas Herru ükskõikselt.

Saanud aru, et patsient ei allu ravile, sibas sekretär ministri abiruumi.

“Kas võime väljasõidu kolleegiumi kokku kutsuda,” ennetas kostitaja.

“Kahjuks puudub värviline foto passi kleepimiseks,” teadvustas sekretär.

Boss ja Petroff kangestusid juba mitmendat korda viimase kahekümne nelja tunni jooksul. Värvilist fotot sai tellida ainult välismaalt ja miks üldse värviline, vahtisid ülem ja alam üksteisele tummalt ja arusaamatult otsa.

“See on väike asi,” tõusis minister. Kүүrutanud ühte nurgakappi, tõi ta esile *imelise neljakandilise riista*. Uuris teist natukene ja teatas. “Üks on alles. Läheme võtame selle ära.”

Ninel. ----- Eesrindliku naisteenistuja eesnimi. (Ümberpöördes Maailmamutja.)

Imeline neljakandiline riist. ----- Siin nähtavasti Polaroid kaamera.

Nähes seltskonda, kargasid kompanjonid puupingilt.

“Kumb teist?..... Müts peast! Foto peab olema ilma peakatteta! Seisa siia seinä äärde! Taust peab olema valge! Vaata otse siia! Ära liiguta! ....!” Ja siis käis ere valgusesähvatus.

Hirmuga tõmbas Herru mütsiga vasaku käe silmade ette kaitseasendisse, kuid peale sähvatus sellest riistast midagi enam välja ei lennanud. Õrnalt sirises kaamera ja aeglaselt ilmus valge pabeririba, ikka suurenedes ja suurenedes, kuni selle pinnale joonistus õrnas koloriidis äsja pildistatu mongoliidne portree. Fotograaf, uurinud tummalt tulemust, käskis sekretäril lõigata pilt formaati ja kleepida dokumenti.

Ülemused imetlesid riista ja kui selgeks saadud, oli pass valmis. Seaduse kohaselt pidi Diplomaatilise passi väljaandmiseks vormistatama akt, kuhu olid kohustatud allakirjutama Välisministeeriumi viis koosseisulist töötajat, kes muidugi ka kõik kolm tundi pärast südaööd kohal viibisid.

Viisakalt kummardudes ja sõnagi lausumata lahkusid Kolonnijuht ja temale alluv Diplomaat öisest lossist.

“Läind!,” ohkas Boss kergendatult ja vaatas küsivalt kaaslast.

Hommikusele kalatunnile mindi otse Välisministeeriumist, kus sõbralike arutluste lõpptulemuste tagajärjeks tõusid ministri isiklikud aktsiad enneolematusse kõrgusse.

* * *

Karavani lahkumise hetkeks oli määratud Neljapäev Jõulukuu teine kalendripäev kell viis hommikul ja sündmuse tegevuspaigaks Autoregistri esine magistraal, kuhu realselt mahuvad ka kolonni kõik veokid. Mõni minut enne starti olid kohal ainult kaks masinat, millistele lisa ei olnud loota. Teise, võimsa neljateljelijise gigantse iseliikuri kabiinis konutasid kaks meest.

“Ott, kas sa tuled ise ikke kaasa ka või?,” päris suurest roolirattast kramplikult kinnihoidev juht, millest ta vaevalt ulatus üle vaatama sõidutee lõpmatusse.

Ott võpatas lahti oma mõtetest, silmitses väikest mehikest ja siis jälle teele ja siis jälle tagasi.

“Mis teha?,” mille peale mõlemad saatusekaaslased tahtmatult naerma puhkesid, kuid samas tundus, et seda tehti läbi pisarate.

Ees ootas tume tulevik. Mõlemas masinas, peale juhi, pidi olema ka kaks koormasaatjat. Ilma nende tegelasteta, oli dokumentidesse märgitud, üle Suurriigi piiri nii tähtsa strateegilise saadetisega on läbipääs kategooriliselt suletud.

Otile tegi peavalu, kust leida nii varasel hommikutunnil veel puuduv turvamees, kel asjad pakitud. Minut enne lepitud aega lendasid kohale kaks kollast taksot ja Kallutaja “Punase Partisani” meeskond oli koos.

“Te olete kõik ühe kolhoosi mehed. Passid korras, asjad kaasas ja minek,” alustas kolonnijuht tutvust

“Mis kolhoosist? Saame tuttavaks.”

“Mina olen Richardt Kull ametilt elektroonik - sidemehhaanik. Elan Tallinnas. Naisevend on Partisani esimees ja see sell, Põdraks kutsume tead, on esimehe vennapoeg, samuti linnamees. Ta on Piimakonbinaadi ekspediitor. Tõstab ja

ronib hästi. Kas paneme minema?,” võidutses Riks.

Ott püüdis määratleda selle huvitava elektrooniku olemust nii seest kui väljast. Mustad silmad, samatonaalne habemetutt, sirge nina, rida lumivalgeid hambaid helkisid kui ta naeratades ülemusele sõbralikult õlale patsutas. Supermodern nahkvest igatsorti lukkude ja neetidega, teksapüksid ja idamaise muustrilise lõikega poolsäärrikud, teravad ninad taeva poole kaardus ning kogu seda kupatust pealaelt kattis väga kallis laiaäärne valge lindiga must kauboikaabu, milliseid nähtud ainult Ameerika hobusefilmides.

“Ära pane pahaks tead. Mul tädi Austraalias. Siin pimeduse riigis tead, nuhid pistavad pokri kui **Virus** nii ringi tallad. Tead, seal ju käivad kõik nii! **Koputajaid** ei pidavat seal ju olema? Okay Sheff!”

Nii saigi Ott uue aukraadi, kuid see ei lahendanud veel olukorda.

“Meil puudub veel üks mees, keda ei ole olemaski,” teadustas Sheff meeskonda.

Kvintett kogunes koosolekule ja tulemusena leiti üks kuusejünger, kes eile oli välja praagitud. Koheselt sõideti lähedal asuva uue **mikrorajooni ühe üheksakordse** ette. Vello Vaaderpass löödi Riksi poolt jalule. Samas ärkas ka kohalik ämm, kes kuulnud suurest õnnest, toppis täis igasuguseid kotte kättesaadavate purkide ja pudelitega, aegajalt käies naabrite juurest laenamas seda ja teist.. Kiirkõne kodustele ja pool seitse hommikul, üheksakordse maja akendel lehvitavate rõõmsate saatjate osavõtul, võtsid raskeveokid suuna otse itta.

* * *

Pealinnast ida poole oli rajatud lai ja kurvideta maantee. Süsimust asfalt neelas kõik valgusekiired ja ainult eemalt virvendav eessõitva veoki stopptuli oli majakaks aasta viimase kuu lõrtsises tormis. Kallutajal oli kombeks kasutada roolimise ajal ohtralt pedaale, et pikal teel jalad ei kangestuks. Pidurdamisel tekkis punane valgusemüür järellonkijate ette. Veoki tagasein oli täistopitud erinevaid stopptulede lisalaternaid, äratades unest maanteel tukkuvaid roolikeerajaid.

“See ongi illusioon, kuhu me pidevalt kihutame. Kord võimas **Punamaailm** ja siis jälle üksik tuluke,” äratas Vaaderpass kaassõitjad mõtetest.

Tasapisi hakkas ilm selgemaks tõmbuma ja kiirelt sibavad klaasipuhastid said ka puhkust. Ühtlaselt aeglase kiirusega tagasõitev võimas veok ajas Punase Partisani juhi nähtavasti närviliseks. Kord oli ta kaugel ees - kord ootas taamal teeääres järeltulijat.

Viru.----- Valget vannituba meenutav salapäralik hiidhotell. Mitte segada lõunakalda rahva põhinimega, millist kasutati lahe põhjakaldal.

Koputajad. ---- Suurriigi kodanikud, kes tahtsid ka pääseda Hiidhotelli ilu embusesse ja selle võimaluse nimel koputasid hulgaliste salajaste ametiasutuste ustele.

Mikrorajoon. ----- Vanalinnast mõne kilomeetri kaugusele ehitatud kaasaegse kaitsemüüri osa.

Üheksakordne.---- Detail kaasaegsest kaitsemüürist, milline on täidetud spetsialistidega kes rajasid seda müüri.

Punamaailm. ----- Ainsa valitseva religiooni poolt tunnustatav värvitoon.

Keskpäevatunnil ületati *mötteline Osariigipiir*. Kõrgelt sillalt allavaadates otsis Ott silmadega banaanikasti. Kottide vahele kiilunud kaaslastel ei olnud amugi, mida ta oli siiani selle kuusejandiga pidanud läbi elama. Ta vaatas mõlemat meest ja ohkas sügavalt.

“Mis teha?,” ühmatas Sheff endalegi ootamatult.

“On küll - on küll. Eile sai ikka pulli nende kinomeestega. Justkui sõjaväes!,” lisas Vaaderpass.

“Mis sõjaväes?,” ärkas üle rooli upitav Herru.

“Mitte keegi kurat ei usu, et just täpselt sõjaväes ja just Punaarmees ise. Teil vennad pole aimugi, mis kõik nüüd rahuajal läbitehtud. Sinu käru, mida sa nii hoolega roolid, sai mitu korda üle kaela aetud ja ainult käsu peale,” seletas Vaaderpass.

“Kuidas see võimalik on?” imestas roolija.

“Kaks roodu mehi olid väljatreenitud kui ahvid.”

Keskmist istet omav Ott vaatas silmanurgast paremal käel jutustajat.

“Jutusta aga jutusta,” suunas ta umbusklikult naabrit.

“Ära usu? Aga nii see oli ja nii see kestab igavesti,” alustas Vaaderpass pikema monoloogiga. “Vanaema rääkis, et keegi meie suguvõsast olnud kõrgest *Vonnide* soost. Nihuke kiitsakas, nagu ma olen, sobisin hästi siina roodu. *Fritsu larhv* missugune, ütles komissariaadis *seeru* ja minek. Noorsõdurite laagris tõmmati mitu nahka nagu ikka, aga meie *bandele* ei antud ühtki vene vintohvkat kätte. Kõik puha *Weermachti riistad*. Ühel päeval löödi kõik ritta ja kärutati just samade masinatega naaberlinna õmblusvabrikusse. Kaks nädalat möllasime õmblejannadega. Mõõte võeti ja muudkui õmblesime. Mina sain paar soldati mundrit ja kolm ohvitseri oma. Kõige ägedam oli *SS Sturmbanfhüreri* surnupealuudega paraadvorm. Igal pool, kus me ka ei hulkunud, kutsuti meid *Kinoshnikuteks*. Muidugi vormid anti meile selga ainult võtete ajaks.

“Näe, külmetama hakkab,” katkestas Herru hetkeks jutu.

“Mida kaugemale itta seda sitemaks. Vaesed fritsud. Nende riided olid küll kehvad kui siia karujahile tulid. Omal nahal sain tunda. Kino väntamine käis ööd kui päevad. Võimsad lahingud sai maha peetud. Hiiglama suur polügon oli rajatud ja sinna sai ainult erilubadega. Pulli sai meeletult. Kõige pidulikum stseen oli kui sokutati *fhüüreri* jalgevahele, see tähendab et minu, portfelli sees pommi. Kogu staap oli vaime täis. Mõned neist olid maru kuulsad näitlejad. Pidus kestis mitu päeva. Ikka uuesti ja uuesti. Ainukene viga oli see, et statistid pidid oma pohmelli väljamagama kasarmute naridel.”

Mötteline Osariigipiir. ----- Piir, milline pidi haihtuma kirja ja kõnekeelte segunemisel.

Vonnide sugu.----- Sugu, milline taastus Teise Suure Ilmasõja ajal Saksa armeede ajutisel viibimisel Lõunakaldal.

Fritsu larhv. ---- Ühe sellise järeltulija antroposoofne näolõige.

Seeru. ----- Lühend mõistest seersant e. Noorsootööorganisaator Punaarmees.

Bande. ----- Kooslus ühiseid eesmärke omavatest kodanikest.

Weermacht. ----- Teise Maailmasõja Idavaenlastearmee põhinimi.

“*SS*” ----- Vastandmõiste “Karistuspataljoni”.

Kinoshnik. ----- Shargoonis mõiste “Kinokunstnik”.

“Panite kõvasti tina?,” päris Herru, keda see muinasjutt huvitama oli hakanud.

“Nagu sõjas ikka. Peale selle veel Kinoshnikute salaports veel lisaks. Võttegrupe käis kui kirjuid koeri. Vastas rood olid *vankad* ja neid nii hästi ei koheldud. Oma tõugu näitlejaid ja statiste jätkus ka proffide hulgas küllaga. Neile jäeti rollid, kus kuul just kerest läbikäinud või loopisid jäsemed pommilehtrist igasse ilmakaarde laiali. Jube!”

“Vahi kurat!,” imestas Herru.

Soojas kabiinis kadusid tasapisi kõik masendusemõtted. Maantee oli tõmbunud käänulisemaks ja akende tagant vilksatas juba hulgaliselt igasuguseid veokeid. Eredas härmatisvalguses ei häirinud ka eessõitva Kallutaja jalgade harjutused.

“Mõni päev sain mitu korda erinevalt surma. Dekoratsioone põletasime tohutul hulga, mitu linnatäit ehitusmaterjali. Rezissöörid olid vänged vennad. Nad ei hoolinud ilmast ega päevast või ööst. Mõne *partisanka* tõmbasime ka päeva jooksul oksa. Mine või lolliks,” itsitas Vaaderpass.

“Ära jama,” urises Herru.

“Peaaegu igas sõjapildis, mis kolme aasta jooksul vändatud, olen olnud osaline. Igal aastal oma paarsada. Tõmblema võtab, kui telekast hüütakse, et nii ja nii head võtted on maru hästi lavastatud. Terved tankide kolonnid koos meeskondadega jõrravad ööd ja päevad läbi. Autosid aetakse sodiks ja lollid vahivad. Riigil raha küll. Kui teenistusaeg täis sai, siis istusin veel paar päevakest lennuvälja putkas. Kohalik nuhk oli hakanud kahtlustama minu audentsust paberitega. Nähtavasti vahtis ta põhjalikult neid filme. Kahtlustades minu larhvi nähtuga, otsustas vennikene, et tegemist on fritsuga. Ja nii ma siis istusin ja ootasin tõe jaluleseadmist.”

“Minu teada viimane frits löödi Moskva all üle neljakümmne aasta tagasi maha,” õigustas naiivselt Herru.

“Just nii. Ega *rahvavaenlane* ei maga,” lõpetas artist.

Ott vaatas hirmuga Vaaderpassile otsa. Eemalt paistsid juba Suurlinna massiivsed hooned. Siit jääb pool teed riigipiirini, kuid linna elava liiklusega tänavad on täis igatsorti üllatusi. Ärevalt heitis Sheff pilgu rahulikule roolijale, kes teatas, et tee on täitsa kiilas.

Punane Partisan vingerdas ees juba ilmekalt tõestamaks Herru uudist. Tagumine ots käis päris tihti kraavipervel. Kohati oli näha ka veoki nina kui käru ja mootoriosa kippusid libisema käärasendisse. Punane tagasein põles pidevalt.

“Näe, Kallutaja päris vintske vend. Ei olegi veel võsaga võssa tõmmanud,” itsistas Artist.

“Mmmmmhhhhhhhhhh.....” Mühises Herru kui esimene taganttulev möödakihutaja pea ees kurvest otse pani.

“Mis teha?,” ümises Sheff: “Ikka edasi. Ikka edasi!”

“Pole häda midagist,” vastas Herru.

Fhüüreri jalgevahel pomm. ----- Suurriigi noorsoo lemmikstseen kinolinal.

Vanka. ----- Lühend nimest Ivan.

Partisanka. ----- Naiskangelane, kes oli võimeline iseseisvalt ja üksi hävitama vaenlase tagalas vaenlase Armee või selle üksuse.

Rahvavaenlane. ----- Vt. Rahvavaenlane. (Hulgaliselt igasuguseid arusaamasid ja mõisteid.) Ainukeseks ravivahendiks stalinismi tipus oli 9.grammine tinakuul.

Tasapisi harjuti maanteekraavis vedeleivate sõidukitega. Partisan oli saanud kätte ka oma *farfaatri* ja juba vilkusedki esimesed foorituled.

Otil mõlkusid meeles suvised hetked siit Suurlinnast. Härmas ja auravate päikeseloojangus majade kohal nägi ta hõljumas Lumekuningannat, kes plaksutas võrgutavalt omi imekauneid suuri ripsmeid. Ta nagu kutsus Otti oma helgesse maailma ühisele tantsule taamal paindunud palmide alla, mida kujutasid kõrged tahmavad katlamajade korstnad. Soojas kabiinis, ühtlase mootorimuusika rütmis, vajus Sheffi silm unustuste maale. Ainus, mida ta mäletas, oli kollane vilkuv foorituli. See sarnanes suure apelsiiniga, millist Ott tahtis ulatada oma kaugete unistuste külmale kaunitarile.

* * *

“Seltsimees Sheff. Vaata siin ongi see suur hotell, millest räägitakse juba Ameerikaski,” äratas Artist oma naabrit.

“Mis Ameerika,” ühmatas unine Sheff.

“Eile õhtul alles *Häälest* öeldi. Kõvad raginad olid peal, aga aru sain, et siin võeti kinni Rootslaste spioon. Tahtis teine Suurriigilt kargud alt ära lüüa. Tahaks ükski kord seda ilu siin sees näha. Teeks õige mõne peatuse kah?”

“Ei iial. Herru tõmba tambiga siit mööda,” käsutas Sheff.

Mootor mõiratas. Tuttav Partisani tagaots märklauaks, rühiti üheskoos linnamöllust vabamasse keskkonda.

Kohati oli puistatud punast liiva. Liikumine saavutas oma standartse tempo. Masinate ninad olid suunatud läänepoole ja hingamine muutus kergemaks. Täispööre oli möödunud sujuvalt ja suure kaarega, nagu kaardilegi joonistatud. Ees ootas pikk tõus mingile sillale, mille alt tormasid pideva voona edasi tagasi kauba- ja reisiringid. Kuni tõusu lõpuni sujus kõik normaalselt, aga laskumisel hakkas Partisani punane tulemüür eest kiiresti allapoole kaduma. Nähtavasti olid liivapuisturid tippus tühjendanud viimasegi peotäie ja lahkunud uute järgi. Seniks pidi igaüks ise hakkama saama libedusega või kasutama omi kaasvõetud hõõrdeaineid.

“Mis teha,” mõmises Herru ja ragistas mitmete kangidega juhikabiini põrandal.

Järsku kostus põnts ja siis müts ja siis uuesti põnts.

“Külge sai raisk!,” ärritus Frits läbi hammaste.

Mootor mõirgas. Herru kangutas rooli vasakule mis võimalik, aga hiiglane vajus ikkagi ühtlase kiirusega otse sillast alla, punaste tulede laviinile järgi. Peagi mootor rahunes ja liikumine lõppes.

“Mis teha,” sõnus kangestunud sohver.

Esimesest masinast lendasid nagu nooled kolm abilist määrama olukorra tõsidust. Samas olid juba kõik kuuekesi teinud tiiru ümber hiiglase.

“K...k... ku... urradi kurat! P...p... pperse ees ja sildade vahele j...j... jäigalt kinni,” võttis Kallutaja kokutama.

Farfaater. ----- Impeeriumi territooriumil valitud õigesuunaline maantee. Vastasel juhul võis sattuda teisele kontinendile.

“*Hää!*” ----- Siin mõeldud Lääne Imperialismi ülikaugeid raadiosaatjaid, millede kaudu edastati uudiseid kuulajate kodukandist koos kohalike ilmateadetega.

Riks oli juba *Zaporožetsi* esiüksed avanud ja abistas väljaronivaid ohvreid.

“*Ooooooooo batjushki. Shto s masihnoi?*,” löi kahte kätt kokku ümar Mammi, kes just oli põlvedelt tõusnud.

Riks ukerdas Papiga Mammi kõrvale ja siis nad jäid nagu oma kaugete sõjakaaslaste kalmul vaatama igaveseks kaotatud mälestust.

Ronija oli teinud juba ekspertiisi.

“Põhimõtteliselt on mõlemad masinad terved. Ainult Zapaka tagumised tiivad on lõmmis ja kinni kiilunud telgede vahele. Kui kõvasti tõmmata, siis varsti sõidame edasi,” avaldas ta arvamust.

Kohale olid jõudnud ka võmmid.

“Mis siin lahti on?” käratati Suurriigi keeles.

“*Bumaagi!*” käsutas teine.

Kolmas võmm lähenes ettevaatlikult masinatele, millised seisid nagu pargiääres paarituvad krantsid, arvestamata masside vahekorda.

“*Nuuu voot,*” hõõrus ta oma käeseljaga otsaesist.

Ott tundis uurija esimesest pilgust.

“Kolmkümmend aastat korjasime. Vot. Ainult aastane ja nüüd on lõpp,” kurvastas tinahambuline sõjaveteranist Papi.

“Pole viga. *Popraavim*. Dokumendid on korras. Viina pole võtt,” uuriti veterane.

Elukogenud Oti sõber asus tegelema Herru dokumentidega.

“Mida vead?”

“Jolki,” vastas uuritav.

“Kust kohalt? Eestist?”

Olukord muutus kahtlaseks. Vahepeal teised võmmid rahustasid veterane ja pidasid nõu Kallutajaga, kes juba tagurdas oma riista, et hakata lahtirebima avariste.

Liiklusekorraldaja ja Herru vaheline kontakt oli võtmas peale täispöörded, kui võmm kamandas sohvriil välja koukida isikut tõendav dokument. Lõpuks ilmus vatijope sügavustest nähtavale rohekas Suurriigi Diplomaadipass. Suure jahmatusega uuris võmm passi ja siis juhiluba ja siis Herrut ennast. Sõnagi lausumata kogus ta trio kokku ja siis nad tormasid eemal seisva mootorratta juurde, kust võeti kiirkõne kuhugile. Raadio teel anti edasi kogu informatsioon mis passi kirjutatud. Siis oodati minutit kümme. Ja siis uuesti arutati minutit kümme. Kallutajal ei lubatud jätkata lepingut ja kõik ootasid vaikides, mis juhtub edasi. Ott ainult piilus kuusekoorma tagant ja jälgis igat ümarpeavõmmi reageeringut.

Järsku viskas radist ühendusriista külgorvi ja tormas otse Broneviku juhikabiini poole. Herru püüdis justkui takistada ametimeest tema trajektoiril, kuid kaks punavormis assistenti tegid kõik, et passiomanik jääks kõrvaltvaatajaks.

“*Zaporožhets.*” (- rooslane, e. Zapakas.) ----- Ukraina naistöoesrindlase poolt paberile joonistatud spetsiaalne sõiduriist “Sõjaveteranidele” ja “Rahvuskangelastele.”

Ooooo Batjushki! ..... Oooo vanaisakesed.! Lihtne hüüatus.

Bumaagi!(k-kiv. kv.) --- Tavaliselt verbi “Tere” asemel kõlanud tutvumise ettepanek. Paberid!

Nuu voooot! ----- Ülisuurt imestust väljendav hüüatus.

Popraavim. ----- Lahendame kindlasti kõik küsimused.

Mütsi eemale heitnud, käega laubalt higi pühkinud, mindi kodumaa eest lahingusse. Suur rool kramplikult võmmi käte vahel, hakkas hiiglane liikuma. Kõva ragin kostus telgede vahelt. Aeglaselt ronis ratas üle Zapaka tagumiku. Vähekene tõusis ka koormaga kere ja kui tagumine ratas oli just väikesõiduki peale veerenud, vajus see suure raskuse surve all maapinnaga tasaseks.

“Justnagu vähil!,” kommenteeris kauboist Riks.

Sõjaveteranist paar olid pööranud selja ja Mammi nuttis täiehäälega. Papi hoidis ühte kätt silme ees ja teiseaga vehkis nagu hüvastijätuks.

“Vsjõ proidjot.”

Vaatajaid oli kogunenud hulgaliselt. Kangelane kargas astmelaualt ja ulatas Herrule võludokumendi. Samas märkas ta Otti, kes seisis Fritsuga kõrvuti. Ehmatuse oli suur. Justkui riiklikule saladusele ligipääsenud, püüdis Liiklusekorraldaja valitseda ennast ja teadmata kõike detaile, käitus ta nüüdki mehiselt: “Soovin teile edu teie tähtsas teenistuses,” ja keeras kannapealt ringi.

“Nad viidi ikka ära?” päris Sheff roolijalt.

“Peeglist nägin, et pandi *Volgasse*,” vastas juht.

“Mis teha,” kilkas Frits.

* * *

Päevavalgus oli ammugi lahkunud. Üha harvemaks jäid teeäärsed laternapostid. Mõlema auto meeskonnad arutasid juhtunut ja igäiks ise vaatenurgast.

“Ühtegi puud metsas ma ei ole isegi õrnalt riivanud. Aastaid olen palke vedanud ja veel pika järelkäruga. Edaspidi ja tagurpidi kitsastel metsateedel ja kõik on terveks jäänud. See oli siis nüüd teine mats. Kurat, iga rohulible on pärast püsti tõusnud,” kirus Herru tasa habemesse.

“Eks need tõusid ka. Ega see sinu süü polnud,” lohutas Vaaderpass.

“Kord oli kakskümmend üheksa matsu korraga. Jälle see kuradi sõjavägi,” meenutas sohver. “Tuia siin mööda Karjala teid. Kodus naine vist sünnitand juba. Mehed metsast ammu ahju peal. Tõmble nende taimede ja võmmidega. Siin ju kuuski küllaga. Ligem veda...” Poole sõnapealt jäi nuriseja vait ja siis Sheffi põrnitsenud, viis ta nagu vabanduseks jututeema hoopis mujale.

“Kui hakkas sitasti minema, siis mängisin pilli.”

“Mis pilli,” uudistas Sheff.

“Ah niisama,” lõi Herru kurvalt käega ja vahtis tuimalt eesliikvat punast tulukest.

“Mis kolmkümmend matsu need siis olid? Ega sa ometi enne mind teeninud vene sõjaväes fritsuna?,” uudistas Vaaderpass.

“See veel puudus. Vedasime rooduga masinaid autotehasest sõjaväeosadesse. Moskva ringi peal esimene raisk pidurdas järsult ja kõik ülejäänud kakskümmend üheksa matsu lugesin ära. Mina istusin teise roolis. Kogu kolonn lohistati rongipeale ja tehasesse tagasi,” jutustas juht.

Vsjõ proidjot. ---- Kõik läheb mööda nii- kui- nii.

“Volga.” ----- Lai jõgi, mille kaldail töötasid kunagi “Burlakid.” Siin võimureid eraldav sõiduriist

“Täitsa huvitav juhtum. Nii et sul ka *eluülikool* edukalt läbitud,” leidis Vaaderpass.

“Mis pilli sa mängid?,” päris Sheff uuesti.

“Lõõtsa noh. Vanaisaga lapsest saadik koos teist tiristatud. Kui koormat laoti, võtsin välja ja mängisin. Oma lõbuks - noh,” avaldas Herru häbelikult suurt saladust.

Üllatustel ei näinud tulevat lõppu. Üks ainus metsamees ja see ka artist, arutas Ott.

“Kus ta sul siis on?,” päris ta uudishimulikult.

“Siin kastis,” tõstis lõõtsamees parema käe ja koputas peakohal oleva kasti pihta. “*Sajakahekümmne bassiga mesipuu,*” uhkeldas ta veel pealegi. Parasjagu kõrgel kabiini laeall oligi mingi kast ja sinna võis tõesti mahtuda instrument.

Ühtlases rütmis venisid aeglased kilomeetrid. Tee oli muutunud kitsaks ja kohati läbiti lumevallidega ääristatud metsavahelõike. Pärast päevaloojakut oli temperatuur langenud ja masinate aknad hakkasid tasapisi härmatuma. Üksikud sundpeatused möödusid kiirelt ja külma käes karanud, ronisid mehed lõdisedes oma kabiinidesse sooja tagasi.

“Kuule Herru, kas sa ka näed, et üks masin ühe tulega jälgib meid linnast saati?,” päris Kallutaja.

Kõik vaatasid tulnud tee pimedusse, kuid tulukest keegi ei märganud.

“Vilgub teine jah. Võta sa kinni, siin võivad ka *UFO-d* olla,” lõi Herru käega ja ronis oma suure rooliratta taha tagasi.

Läbinud Viiburi südalinna, juhiti veokid järjekordsele kõrgsillale ja sealt laskudes paistsidki esimesed Suurriigi piirikontrolli tõkkepuud. Ärevusega ootasid mehed, et kohe algab tõsine dokumentide puistamine. Juhtimisest vabad reisijad kobasid taskutes ja olid valmis avaldama ka isiklike saladusi, et pääseda valutumalt *neutraalstsoon*i. Pärast esimest punkti oli veel oma tugev tund sõitu inimtühjal maal ja alles siis toimus Impeeriumi Läänepiiril viimane põhjalikum kontroll. Kõikjal võis ootamatult juhtuda ka vahepeatusi. Sajaprotsendiline garantii pidi olema tagatud seljataha jäävale hiigel elanikonnale, et ükski kahjur ei saaks segada uinunud rahvaste öörahu.

Eluülikool. ----- Kõrgharidus, milline omandati kas töötades või teenistudes või olles sundasumisel kusagil teises Suurriigi osas. Haridust tõendav dokument jäi igaveseks omaniku psüühnikasse või märgistati mõnele muule kehaosale.

Sajakahekümmne bassiga akordeon. ----- Valitseva ideoloogia vastuvõitlemise avalik relv.

UFO. ---- “ Unidentified Foreign Objekt.” (Ing.k. orig.) Suurriigis kõik kontrollimatud ja kahtlased liiklejad.

Neutraalstsoon. (e. Keelustsoon.) ----- Ala, kuhu ei lubatud ilma põhjaliku kontrollita, kuid kuhu võis pääseda “ Komitee “ eriloal. Stsoon – ka eraldatud kinnipidamiskohtade hiigelalad. Mitte segada mõisteid Osariik või Suurriik.

“Otsi siit rinnataskust,” palus rahutu Kallutaja Riksi.

“Siin pole midagi.”

“Aga põuetaskust?”

“Siin ka pole midagi.”

“Siis tagumiku pealt.”

“Kuule mees, ära närveeri. Juhi rahulikult, muidu putkad lendavad,” sõnas Riks, kui oli Kallutaja tagant taskust esile tirinud tema isikutõestused.

“Mmmmaaa j.. j.. juba kartsin, et need jäid T.. Tallinna,” kokutas sohver.

Kiirelt tõusid triibulised teetakistused. Osa neist lükati lahti kui karjavärvad ja sauaga lambanahkne soldat vehkis liikuritele märgiks mitte peatuda. Mõlemad masinad, kiirust vähendamata, suundusid viimasele etapile inimtühjas neutraalstsoonis. Ei ühtki tuld ega liikumist paistnud härmas akende tagant. Kui maailma kaardile vaadates ühte kuuendikku hõlmavat maismaa pinnast Suurriigi kujutist ja et teda piirab tuhandete kilomeetri pikkuselt selline riba, siis sinna võiks mahtuda ju mituteist väikese Osariigi maad ja rahvast. Nii arutasid mehed, kui eemalt paistis talvises tuledesäras võimas eesliin. Ainult vahetevahel mõmises Herru omaette, et vilgub teine juba päris tihti.

Automaaturite spaleer palistas teeriba kuhu suunati kolonn. Klaaspaneelidest hoone lahtise katusealuse ja kanaliga ülevaatuskoha lõppus seisvate liiklust lõpetavate soldatite rivi ette peatus pidurite sisinal kolhoosi “Punane Partisan” veok. Nagu stoppkaadris, ei liigutanud hetkeks ükski elusolend. Imestusega nägi Kallutaja aknast, et kusagil kaugemal, teise valge hoone juures, peatus samuti sisinal Tõrvaaugu Metsamajandi võimas liikur. Mootorid kästi jätta töörežiimi.

“Täpselt kaheksateist tundi ja null null minutit,” arvestas Kallutaja kellapealt.

“...ja nelikümmend üheksa aastat,” täpsustas Riks ja lahkus kabiinist esimesele või viimasele katsele pääsemaks Suure Vabadusse.

Strateegilise kauba saatemeeskond oli kogunenud kolhoosi veoki juurde ja ootas järge. Korragaustus mootorratta põrinat. Nagu maa alt tulnud, peatas Liiklusekorraldaja oma ühesilmalise korviga tsikli meestejõugu kõrvale. Hulk mundris ohvitsere valmistusid asuma erakorralisele kontrollile ja olid sama üllatunud kui kontrollitavad. Suurte raskustega lahkus kangelane oma lemmikratsu turjalt ja koheselt raporteeris oma meelest kõige tähtsamale mundrile, mida külmunud silmad oli võimelised eraldama.

“Ülessanne täidetud. Kõik elusalt üle antud.”

Õnnetuseks selleks mundrikandjaks osutus ei keegi muu kui Richardt Kull. Samas hakkas kangelane aeglaselt vajuma põlvedele, kuni kukkus näoli lumisele asfaldile.

“Nagu kinos,” itsitas Artist.

Välgust tormasid soldatid *kamikadzele* appi ja kandsid ta kätel kuhugi klaasseinte sooja sisemusse.

“Kui meil oli natukene jahe, mida siis see vennikene pidi tundma?” avaldas kaastunnet Ronija.

Kamikadze. ----- Ülekantud mõiste Jaapanist. Siin eluohverdavat kangelastegu sooritav ustav ja ideeline riigikodanik. Vastand mõiste Suure Sõja päevilt – Matrossovlane – Mees, kes olevat vabatahtlikult tapnud ennast vaenlase kuulipildujaga.

“Mis teha?” nohises Herru.

Tükiks ajaks lõi eesliini komandopunkti tavalise valverütmi segamini Liiklusekorraldaja ootamatu ilmumine. Kusagilt kihutas kohale tumeroheline punast risti kandev puldankatusega maastur, millest kargasid välja hooletult kasukatele tõmmatud valged kitlid. Viimaks paluti ka saatemeeskond klaashoonesse. Mehed pandi istuma ritta seinäärde pikale puupingile. Esimesena kutsuti koos paberitega kõrvaltuppa arvatav kolonniülem. Umbes poole tunni jooksul, mil Sheffi pinniti, jõudsid mehed haudvaikus jäädä tukkuma.

“Täpselt! Kõik plommid on alles ja koorem avamata,” rikkus une vali riigi keelne hüüe. Samas sisenes ooteruumi ka Ott.

“Elus on.”

“Kes?”

“Võmm,” teadustas ta ja istus oma kohale.

“Järgmine,” kõlas ukse tagant

Nii pidid kõik tegelased üksikisikuliselt käima võimurite palge ees. Ott jõllas vastasseina ja äkki avastas, et tema kingitud plakatist on järgi jäänud ainult osa. Kenad pikad ripsmed, süsimustad silmad ja kaunis näolapp kaunistasid ühte seinalehe nurka. Kõige paeluvam alakeha oli kääridega lihtsalt eraldatud. Teisest idapoolsest ruudunurgast imetles läbi tuttava torni Maailmamuutja ise lõhutud kunstfotot - nagu öeldes, “*Ne polozeno!*”

“Siiski Perestroika toimib ka siin. Mis sest, et läbi valude,” jäi Ott samuti tukkuma.

”Seltsimehed! Tõusta!”

Valjult kõlasid *Kremlikellad* ja siis kaksteist kellalööki. Pärast seda kostus valjuhääldist kogu *heliteose pikkuses Suurriigihümn*.

“Riigipiir on suletud,” teadustas paatosega valveohvitser. “Palun vabastada ametihoone. Töö jätkub hommikul kell kuus null null Moskva aja järgi”.

Sellela oli kõik öeldud. Saatemeeskond suundus oma väärtuslike koormate poole. Kolhoosi “Punane Partisan” veok kamandati Tõrvaaugu kõrvale. Mehed istusid kabiinides ja kolm soldatit jäid koos lahja hundikoeraga tiirlema ümber masinte.

“Vat nii. Null null,” vihastas Kallutaja.

“Pane natukene sooja,” palus Riks ja mootor tõmbas tühjalt tuurid kõrgele. Sama kostus ka Herru masinast. Sõnakestki ei lausunud. Mehed vahtisid üksisilmi Ei-kellegimaa suunas. Ainult mõniseda meetrit ilma jänesejalgadeta piiririba ja sealt edasi pidi asuma imekaunis Jõuluvana Talvemaa.

Need vennikesed elavad siit veel oma tuhat kilti,” alustas Riks.

“Kes? Vanad või?” tabas Ronija.

“Muidugi. Telekast olen vahtinud, et sinna tullakse kokku üle Maailma. Inglismaalt, Ameerikast, Itaalist, Jaapanist, Türgist.”

“Kuule vend, nüüd panid sa küll mööda. *Türgis keedetakse kõik* Vanad kohe seebiks,” õiendas Ronija.

Ne polozeno. ---- Pole ettenähtud. Kui pole ettenähtud, siis on rangelt keelatud.

Kremlikellad. ---- Kellad, millised helisesid iga veerand tunni tagant kõikide loojaalsete riigikodanike hingedes.

Kogu heliteose pikkuses.... ----- Heliteos, mille kestvus koos kellade helinaga ja vahepeatustega kestab originaalis 12.min. ja 60. sec. Teose lühendamiseks korraldati mitmesuguseid konkursse, kuid millised paraku jäid Perestroika saabumise tõttu pooleli.

Türgis keedetakse seebiks. ----- Ka Türgis ei tunnista Jõuluvanasid.

“Mul ükskõik. Aga käivad ju. Kurat! Mujale ei ole minna kui sinna pimedasse külma,” noris Riks edasi. “Mina tõmbaks kohe Egiptusesse ja sealt Austraaliasse.”

“Seal on isegi nii suur lennuväli, et *“Concordid”* maanduvad. Ainuke siin poolkeral,” imestas Kallutaja.

“Ju siis on nii kiire taga. Vanad võivad ju üle maailma laiali tõmmata ja otsi siis neid taga,” õigustas Ronija.

“Aga kuuski neil pole. Kõik vist paberiks lahustatud?” vihastas Riks.

Kinni kiilutuna istus Ott meeste ja kottide vahel. Nii hommikuni vastu ei pea. Mõttes virvendasid viimase päeva sündmused ja neid õigesse ritta sättida, nõudis suurt vaeva. Ta püüdis ennustada, missugused takistavad tegurid võiks veel ilmsiks tulla. Niisugust eskorti ei oleks ta aimanud. Tähendab - asjast on ette informeeritud. Jumal tänatud et Võmm jäi ellu. Saab vist kangelaseks. Passid on korras ja plommid alles. Hommikul peaks tunniga hakkama saama. Üle piiri veel tund ja lõunaks Helsingis - nii nagu kokku lepitud.

“Kas kõik käisid ülekuulamisel,” päris Ott.

“Enne hakkasid kellad helisema kui minu kord oleks,” vastas Herru.

“Ah nii?” Midagi jäi ikkagi õhku kärssama. Herru oli öelnud, kui asjad on kehvasti, siis võtab ta pilli.

“Mis riist seal kastis siis on?”

“Kas midagi on sitasti?,” päris hoopis imestusega metsamees.

“No mis sa ise arvad? Kakskümmend pügalat külma ja tume tulevik,” õhutas tagant Vaaderpass.

“Tehke ruumi.”

Mehed ronisid kabiinist välja ja tõstsid Vaaderpassi ämma pakitud kotid hiiglase ninale. Alles nüüd nad avastasid, et kogu päeva jooksul oli reisipalavikus unustatud kasvõi suutäitki kehakinnitust võtta. Vaaderpass tuhnis esimeses ettejuhtuvas pakis ja organiseeris kabiini soliidse õhtulaua. “Kõik on, aga ühte ei ole,” mõmises ta vaikselt.

Teisest autost nägi ainult Kallutaja, et midagi on naabritel teoksil. Rahutuks muutunud valvekoer tiris rihmaotsas oma peremeest, kes tahtmatult hoidis oma pilku riigipiiril, nagu avastades seal kohe-kohe midagi juhtuvat. Ülejäänud kaks soldatit seisid eemal harkisjalu ja automaadid rinnal põrnitsesid valvealuseid, et need ei ületakse lubatud.

“N...n...n...agu S...s...s...iberis,” võttis Kallutaja vesisuiselt kokutama.

Ruumi oli piisavalt, et võimsa metsaveoki kabiini kinniste uste taga tegutseda. Aeglaselt venitas Herru uhkel punakollasel akordeonil lõõtsa sirgeks ja vaikselt - vaikselt helises minoorselt koduigatsev meloodia. Läbi härmas akna, astmelaua seistes, oli Kallutaja pikalt vaadanud ja kuulnud seda seltskonda. Kui lugu lõppenud, paistsid ka vastas aknal ülejäänud kahe tuttavad näolapid.

“Mehed! Vara on nutta. Ega pisarad päästa,” surus Riks läbi allakrutitud akna *pasunaga tuttava pudeli*.

“Concordid” maanduvad.----- Põhja tundras, “Jõuluvanade Maal”, võimalik rajada nendele kiirlennukitele ülipikka maandumisrada, millist saab igipimedusest eraldada punastes kostüümides kohalike elanike järelkasvuga. Arvatavasti selle kiire riistaga veetakse ka üle Maailma laiali Jõuluvanasid. Merelahe lõunakaldal selline võimalus puudub.

Nagu Siberis. ---- Siin võrreldud igivana sundkülalislahkuse traditsioone Suurriigi Idaaladel.

Pasunaga pudel. ----- Rahvuskangelast kujutava sildiga kange karastusjook. (vt.Uvertüürist.)

“Kas kostis välja?” päris Herru.

“Broneviku võimas bänd kostab küll. Sina tõmma kõvemini,“ soovitas Riks.

Esimese ringiga sai pudel tühjaks. Riksi nõue oli, et saadik peab liikuma ainult päripäeva, siis pidid tulevikus ka kõik ettevõtmised hästi laabuma.

“See on **iidne Kihnu komme.**”

Kõik teadsid kus asub see õnnelik saar. Haugati peale vorsti, kurki, valget pekki mustal leival ja kooris kiideti Vaaderpassi ämma. Herru oli vahetanud registrid heledamaks. Ja kui ei kosta - siis ei kosta?

“Meie masin tundub olevat kuiv,” noris Vaaderpass.

“Meil teine lausa tilgub.” Ja kohe oli Kallutaja kahe uuega pudeliga tagasi ekraanil.

“Kutsu - kutsu,” ärritas Riks eemalt koera **suitsuvorstijupiga.**

Hullunult rabeles luunahkne tõuhunt, tundes enneolematut hõrgutavat vorstilõhna. Koerakäsutaja ainult kõikus ja ei suvatsenud isegi üleõla pilku heitma. Riks viipas kutsuvalt käega ülejäänud automaaturitele, kes lumekrudiseses olid kiiresti kohal. Ring suurenes, ja saadik tiirles ikka ainult päripäeva. Lõpuks ei pidanud ka loomapiinaja vastu ja ühines järeleveetuna kogu seltskonnaga.

“Mis siin toimub?,” mängis seersant lolli.

“Vestleme päeva **poliitistest sündmustest Mongoolias,**” vastasid soldatid.

“Õige. Nii peabki,” õpetas proff poliitik.

“Meil natukene külakosti pakkuda,” hüppas pudeliga kauboi astmelaualt.

“Teenistusajal pole ettenähtud,” põikles seersant.

“Paljugi mis pole,” ja ulatas pudeli vastupunnijale.

“Olgu. Teenistuse nimel.” Ja hetke kõhelnud, tõstis ta pudeli suule. Üle poole selle sisust kadus kasukasse. Kaks soldatit olid pööranud selja, et mitte tunnistada ülemuse nõrkust. Paljas pealtnägemine võis hiljem karmilt kättemaksta. Riks pakkus kiiruga vorstijuppi, kuid millegipärast kaotas tasakaalu ja vorst lendas otse koera ninaette. Loom haaras leiu ja ehmatusena jäi mõttesse enneolematu saagi omastamisel. Edaspidine toimus välgu kiirusel. Mingitki nägu tegemata ulatas seersant pudeli päripäeva. Ta haaras koera lõugadevahelt veel närimata vorstijupi ja murdis hammastega sellest tubli poole.

“**Molodtsõ,**” oli vastuseks.

Pudel tiirles pidevalt ja kui ta tühjaks sai, siis Partisani kabiinist toodi lisa. Herru pilli sisse oli peidetud niipalju häid lugusid, millised ootasid kannatamatult sealt väljapääsu.

“Kuule Sheff. Mul sulle üks salajutt,” ei kokutanud enam Kallutaja. “Ma tean, et üle piiri võib iga mmmmaats ainult kaks p..p..pp..p..pudelit kaasa võtta, aga mul k..k..koormas taimede all oma kümme kasti seda t..t..t...tt...tulivett.”

Ott jälgis huviga, kuidas mehed lumisel maal Herru pilli järgi omale sooja tegid. Lõpuks taibanud, mida partisan talle äsja teatanud, jäi tummalt mehele otsa vaatama.

Kihnu komme. ----- Selle saare meeskolhoosnikud, kes olid igapäevaselt riietatud etiketil sarnaste riietusesemetaga ja kes liikusid kodusaaarel ainult päripäeva.

Suitsuvorst. ----- Üliebahaarilik delikatess.

Poliitilised uudised Mongooliast ----- Kõige tähtsamad uudised.

Molodtsõ! (v.k.) ----- Väga kõrgetasemeline hinnang mingi tegevuse eest seltsimeestele.

Samaaegselt suures soolotantsuhoos libises seersant ja ta valge lambanhkne müts lendas nagu vorstijupp otse uriseva neljajalgse alluva ette. Mõtlemata haaras koer maailma kõige vihatuma olevuse peakatte ja tormas rihma puruks rebides Ei-kellegimaa pühasse vaikusse.

“Mismoodi,” mõmises uimas Sheff.

“V..v..v..at nii.” Edaspidi Kallutaja enam ei kokutanud. “Tallinnas läks kurat nii kiireks, et ei jõudnud koormat üle anda. Kolhoosi poodi toodi kogemata kümme kasti viina rohkem kui vaja. Esimees kamandas, et sa lähed linna niikuinii ja vii need kastid vat sinna ja sinna. Jõulud ja Uus Aasta ju tulemas. Mina mõtlesin, et pimedas parem! Aga kuradi tollimehed, tõmmasid plommid peale.”

Sheff vaatas tükk aega tummalt tsiklimeest ja ta rinnamärki. Justkui viimast jõudu kokkuvõttes ohkas ta väga sügavalt ja hüüdis appikarjeks, “Mis teha?,” kuid teda ei kuulnud mootorite saatel toimuval tantsuõhtul peale Partisani enam mitte keegi.

Kella üheksaks hommikul oli jõutud nii kaugele, et letti kutsuti Tõrvaaugu Metsakombinaadi ametlik Diplomaat. Vahepeal oli toimunud kohalik kohtuprotsess, kus ühehäälselt mõisteti süüdi valveseersant. Põhjuseks loeti mütsikaotus teenistuse ajal ja kaks päeva aresti mõisteti täitsa seaduslikul alusel. Kõik mehed pandi uuesti istuma pikale pingile ja sundkorras vahtima vapustavat seinalehte. Sinna oli jõutud juba informatiivseks materjaliks välja panna ka asja süüalusele ettelõetud kohtuotsus. Tasapisi hakkas uksetagant kostuma üha valjenevat vaidlust. Äkitselt avanes uks ja sisse kutsuti Sheff isiklikult.

“Meie oleme kohustatud automaatselt saatma üle piiri kodanik Diplomaadi, kuid ilma koormata,” sõnas närviliselt ülemohvitser, kes istus ametilaua ääres. Terve rida alamaid mehi seisid reas tema seljataga. Laua ette tiritud pehmes tugitoolis istuv Diplomaat arvas aga vastupidiselt, ise kuumat kohvitassiga mõnuledes. Herru oli taibanud, et niikui midagi nõuad, nii soov koheselt täidetakse. Ta oli isegi õnnetu seersandi suutnud vahialt vabastada, kuid paber on paber.

“Seltsimees vastutaja. Siin on selgelt kirjutatud, et koorem ja sõiduk on *German Metsa* nimel, aga passis on vot *Herman Mets*. Herman Mets peab koheselt ületama riigipiiri. Koormat peab juhtima German Mets,” oli piiriülem resoluutne. “Toote siia kodanik German Metsa, siis saab ka koorem ületada piiri,” taheti Otile asja seaduslikult paika panna.

Vahepeal oli Diplomaat osutunud sõrmega kohvitassile. Adjutant täitis selle koheselt. Ott püüdis juba käte abil selgitada, et see Diplomaat on üks ja sama isik, kuid selle peale tehti tõsine märkus - mitte solvata riigi ametlikku saadikut. Telefoniga kontakti saavutada iidse mereäärse linnaga osutus utopiaks. Ohvitser, tuhnides paberites, leidis Büroo telegraafikoodi. Samas võttis adjutant otseühenduse Suurriigi pealinnaga, kust poole tunni jooksul sai teatavaks tehtud ka Välisministri töö- ja kodunumbrid. Suurriigi pealinnast lubati minister koheselt üles leida. Enam polnud mõtet kiruda isegi külma ilma ja kuuski ja Bossi ja kogu kupatust, sest segadus käivitus otse algusest.

Mehed olid koridoris oodanud juba tubli tunni, kui eesruumi astus adjutandi saatel Diplomaat isiklikult..

“Riks! Sa pidid olema elektroonik? Neil see masin siin vähe külmavõetud. Vaja sättida. Teised võite minna masinatesse,” käsutas ta kavalalt.-----
German=Herman? Seletus. Vene k. ei tunnista nimealgusestähemärki“H”.Mittekirjakeelses kõnekeeles tähega “H” algavaid nimesid hulgaliselt. Näit. “Hanõõga”; ”Himik” või hüüatus sünonüüm “Huuiii ...!”

Nii sai ka tehtud. Riks müttas mitu tundi kui avastas, et aparaadil on üks lamp kustunud. Vahepeal oli Diplomaat ja elektroonik kutsutud lõunale ja kiirekipaaz saadetud lähemasse linna sõjalaost lampi tooma. Ja siis hakkas masin raginal tööle. Suure imestusega vaatas

kauboi oma kaabu alt, kuidas aparaat kruttis põrandale pikka peenikest paberlinti, täis igasuguseid hieroglüüfe. Ainukene, mida ta jõudis lugeda olid sõnad: **“SOV. SEKRETNO.”** Töö tehtud, saadeti elektroonik järelevalve all teiste juurde kabiini, kus ta lühidalt seletas, et viimane aeg on varvast lasta.

Diplomaatilise rahuga luges Herru mitmesaja meetri pikkuselt paberilt välja Välisministri, Petroffi ja Bossi tõestuse, et German ja Herman Mets on üks ja seesama isik. Nähtavastri töötasid mitu liini ühele lindile, kust edastati uusi korraldusi piiri ületamise ja isikute tuvastamise kohta. Viisakalt paluti Diplomaadil asuda oma kohale, kuid enne anti veel tubli õhtusöök.

Kui Ott seda tulemust kannatlikult koos teiste meestega ootas, oli saabunud juba laupäeva õhtu. Jubedusega kujutas ta ette, mis kõik seal kauges koduses linnas võis päevajooksul juhtuda.

Kümnetest sõduritest koosnev valverood eemaldati masinatest ja inimeskord spaleeris kolonni mõlemal pool teed kuni ei-kellegimaani välja. Viimasena seisis talvemütsis koeraga seersant, kes andis sõjamehelikult au lahkuvaile saadikuile.

Läbinud oma sadakond meetrit, süttis “Punasel Partisanil” ilutulede meri, millist üllatust Kallutaja oli varjanud kõigi reisikaaslaste eest.

“Näe! Juudi Jõulupuu!” hüüatas ehmunult Vaaderpass.

Pikad valgusekeeled tiirlesid ümber masina ja neid oli igat värvi. Herru itsitas ja mõiratas korraks oma hiiglase häälepaeltga. Ja nii siseneti unistuste maale kaunite kingitustega. Ainult Ott ohkas sügavalt.: “ Mis teha?”

Parajasti kui televiisorist kõlas tuttav kutsung õhtuseid uudiseid vaatama, saabusid kaks veokit põhjanaabrite tollipunkti. Lumi krudises rataste all. Mootorid surisesid rahulikult. Tume metsaviir, tollihoone klaasaknad ja kogu ümbrus peegeldasid ilutulestikku, mida tundmatu piiriületaja levitas. Ühtegi hingelist ei olnud liikvel, rääkimata sõdurite barjäärist. Ainult punane foorituli ja lumest piinlikult puhastatud kontrollväljakule mahamaalitud suurte tähtedega STOPP teatasid liiklejaile, et pikal sõidul tuli teha väikene vahepeatus. Taamalt paistis helevalgete lamppostide reaga kaugusesse lõppev maantee. Ühekordse rõõmsavärvilise kauplusehoone ees seisis mitmes reas läikivad sõidukid.

Sillerdav ees, peatusid mõlemad masinad värviliste tulede möllus põhjamaalaste idapiiri tollipunkti. Üllatusega nägid kabiinides istujad läbi hoone klaasseinte, kuidas paar sinisevormilist ametimeest vaatasid TV Uudiseid ega ilmutanud mingisugust huvi ootamatult saabunud külaliste vastu. Ekraan oli parajalt suur ja seal siplesid ja vehklesid inimesed just selle maa pealinna pühalikul tsentraalsel väljakul, kust äsja saabunud.

Umbes kümne minuti pärast, kui käimas juba ilmateade, tõusis üks ametimeestest. Ta tuli uksele ja vaatas üllatanult ilma inimesteta masinaid. Märganud, et juhid istuvad kangestunult roolis, vangutas vaid peaga ja läks majja tagasi.

“Peaks vist minema,” ohkas Sheff ja upitas paksu dokumentidemapiga üle Vaaderpassi. Ta sisenes ametihoonesse, kus punane ja roheline nool näitasid teed klaaskapis istuvate mundrikandjate suunas.

“Kas tulid üksi?,” küsis piirivalvur.

“Ei, teised on ka,” vastas Sheff põhjamaises kodumurrakus.

“Tulgu sisse. Passid kaasa. Mis teil seal nii vilgub?”

Sheff jäi nõutuks ja lõi lihsalt käega. Mehed sisenesid kuidas keegi, ulatades üle leti oma dokumendid. Imestusega uuris piirivalvur koos tollimehega lepinguid ja saatepabereid.

“Nähtavasti palgikoormad? Miks te neid laevaga ei viinud? Või tõite need otse Siberist?”

“Merel on kõvad tormid ja kuused võivad põhja minna,” tõstis kauboist Riks vähekene tuult üles.

Aegade jooksul olid ainult mõned üksikud koormad toimetatud mööda maad ümber merelahe lõunakaldalt põhjakaldale. Ainuüksi see fakt, et kohata vennasrahva esindajaid laupäeva hilisõhtul siin kaugel elutus piiripunkti, ajas ametimehi segadusse. Teine meestest võttis passikuhila ja hakkas nagu postkontoris taguma umbes templeid dokumnetide vabadele siselehtedele. Püstitõusnud, jagas ta nimesid veerides nii väärtuslikke isikutunnistusi omanikele kätte tagasi.

“Ottt Vieel, Veellloo Vaaderpass, Rein Pöödder, Marttt Kala, Richardt Kull - no on sul alles nimi,” vaatas umbusklikult ametimees kauboid, kes väriseva kätega võttis vastu tunnistust pääsemiseks Vabasse Maailma.

Lugened viimast kättejäänud dokumenti, pööras ametimees äkitselt kaaslaste poole ja vuristas nii kiiresti oma keeles, et isegi teravkõrvuline Riks midagi ei mõistnud. Saanud aru, et oli tehtud kohutav viga, pöördusid nad viisakalt vatijopes diplomaadi poole.

“Vabandage härra *Herman Mets*, et me rikkusime teie passi,” ise mõlemad metsamehe ees valveasendisse sirgudes. “Kui teil tuleb arusaamatusi, siis meie vastutame teie riigi ees ja anname koheselt kirjaliku raporti erruminekuks.”

Herman, kes värskelt alles tajunud diplomaadi piirituid võimalusi, vastas sõbramehelikult Suurriigi keeles mõlemale eksinule õlale patsutades: “*Nitsevooooo bratsõ. Nitsevooo,*” ja surus rohelised pappkaaned vatijope sügavusse.

“*Tulli on Edeläsadamassa sunnuntain suljetu. Hyvää matka,*” soovisid riigiteenistujad ja jäid ammuli sui vahtima, kuidas killavoor suundus pealinna poole. Sinna oli vähemalt mitme tunni sõit ja pikk öö ees.

Kohati oli maantee nii valge, et eesliikuri värvide mäng ei pääsenud sugugi mõjule. Ainult mõnedel üksikutel metsavahelõikudel vastutulevad sõidukid peatusid juba eemal, et anda teed tundmatuile.

“Ei tea miks nad seisavad?,” arutas Kallutaja, tundes suurt närvipinget langust läbielatust.

Järsku pani Riks kõva häälega röökima:

“*Saa vaaabaks Eeesti meeeeri....*”

“*Saa vaaabaks Eeesti maaaaaaa.....*”

Jahmunult vatasid naabrid, kuidas solisti krussis närvid ta kõrist väljapääsu otsisid.

“Kunagi sai selle pulli eest *kakskümmend viis pluss viis,*” teadvustas arglikult Kallutaja.

“Aga sina Pöder võid nüüd tagumikku minna. Riputa oma sarved viisnurki täis ja kapp mööda maanteid ja linnu ringi ning nii võid ka veel miljonäriks saada,” kekutas Kull.

“Vabadus tegi selle venna juba lolliks. Seda ma kartsin,” arvas Pöder. “See kari lapsi jääb vist küll orvuks. Eks Esimees kasvata. Ega sulgi Kallutaja muud teha ole, kui Riksi lapsi karjatama hakata,” lisas kompanjon veel sugulaslikult.

“Riks, o..o..o..le n..i..i t..t..ubli, et tule ikke koju t..t..t..agasi,” kokutas kolhoosi koormavastutaja, ise tihedalt pedaalidel tantsides.

Veel. ---- Siin nimi. Ikka rohkem. Ikka veel.

Vaaderpass.---- Siin nimi. Riist, mida kasutatakse ehitiste paikapanemiseks.

Pöder.---- Siin nimi. Metsloom.(Alces alces.) Mitte mõista metslooma “Poro”.Nendest suurimad imetajad on ainult vaalad.

Kala.----- Siin nimi. Seletus. “Emakala” (Zoarces viviparus). Suurim isend on vaäljapüütud soome lahe Tallinna lahest aastal 1948. 34,1cm.195.gr. “Isakala” kui liik puudu looduseriigist.

Kull. ---- Siin nimi. Röövlind (Accipiter.) Aastatel 1922 – 1992 on neid linnukesi Lõunakaldal rõngastatud 1665 tükki.

Mets.----- Siin nimi. Ala kus kasvavad Jõulukuused.

Nitsevoo bratsõ. Nitsevoo! (v.k.) ----- Okei vennad. Okei? (Ing.+Eesti k.)

Tulli on Edeläsadamassa.....---- Toll on Lõunsadamas pühapäeval suletud.

Saa vaabaks Eesti meeeeri..... ---- Suurriiklaste poolt igaveseks keelatud Lõunakaldalaste vabaduselaul. Siin ei ole mõeldud tulevast Lõunamaalaste presidenti.

Kakskümmend viis.....----- Pikim ametlik sundkõlastusaeg Impeeriumi Idaaladel.

Päris tükk aega ei lausunud keegi reisijatest sõnakestki. Mootorid töötasid rahulikult ja kiirus kasvas. Maantee oli nii sirge ja sile, et isegi võimas veok ei rappunud meeletult, millega sõitjad nii harjunud olid. Akendest lausa lendasid mööda maanteeäärsed valgusereklaamid, külad ja kauplused. Taamalt paistsid suuremate asustuste kumad talviselt härmas metsa- ja taevafoonil. Kõikjal oli tunda läheneva saabuva aastalõpu harrast meeoleolu. Mõnede majade ja rohkete bensiinjaamade kontuurid olid kui muinasjutu piltidel väljajoonistatud sellel kaunil lumisel tasutal. Kõigil oli vaadata nii palju ja otsida võrdlusi kuskilt raamatutest või filmidelt nähtuga, kuid nüüd olid nad siin ilmsi.

“Niisugust vaatepilti ei ole ma uneski näinud,” ohkas Herru. “Masin läheb justkui iseenesest. Partisanil jalad enam polegi kanged. Muudkui aga sibab. Pagana ilus on küll,” imestas metsamees.

“Kõik läks nii kiiresti, et ma ei jõudnudki Kallutajalt küsida, miks ta need tuled oma riistale pannud on,” arutas Sheff.

“No ikkagi Jõuluringituseks. Ega meiegi mehed kõnnid ole,” lisas Vaaderpass.

“Mul enam süda nii hirmsasti ei valuta,” ohkas Herru. “Ainult et maru külm on ja mul veel pooleldi suveküte masinas. Mootorit ei tohi seisma jätta, muidu tuleb lõke auto alla teha. Paagid sai kõrini juba metsas täis kallatud.”

Otile tegi muret hoopis midagi muud. Nad pidid kõige hiljemalt olema täna hommikul Helsingis. Linnapea ja Urkuri kindlasti juba närveldavad. Täna algas müük ja plommid pidi ka kuskil lahti murtama. Need vennikesed piiril ütlesid, et pühapäeval toll ei tööta. Kurat! Kallutaja kastid? Mehed kõik magamata ja ise ka. Kellelgi nähtavasti ei ole aimu, kus me viibime. Nii arutles Sheff omaette.

“Ei tea mis Partisanil hakkas. Sähvib aga piduritega. Ilutulestik kõik kustunud. Näe kus jõnksutab,” andis reportaazi Vaaderpass.

Kõvera kaarega, nagu hüpates, keeras esimene masin tuledesäras vaikiva bensiinjaama ette. Ilusa klaasputka katuselt, koos kollaste lippudega, paistsid kaugele neli ülisuurt tähte *E S S O*. Veokid peatusid hanereas sinise sildi alla kus valge nool näitas, et sihtpunktini jääb ainult kolmkümmend kilomeetrit.

“Vat mis tähendab hea tee ja kõva minek. Suts ja kohal,” rõõmutses Vaaderpass.

Imerahulikult tuli eesõitva masina juht, ronis astmelauale ja teadustas läbi allakrutitud Herru akna: “Bens on otsas?”

Alles nüüd tabas Ott, et pennigi kehtivat raha ei ole isegi temal voodrivahele õmmeldud. Kiiresti jooksis ta mõttes läbi, kellel võib salakaubana mõni mark peidus olla. Hommikul saaks tagasi.

Mehed kogunesid nõupidamisele. Arutada eriti midagi ei olnud. Riks teatas lahkelt, et tal sajane olemas. Samas võttis ta peast oma uhke kaabu, väänas teist natukene ja valge lindi vahelt peidust nägi öövalgust salajane sajane.

“See pole midagi. Nagu lumme lasta. Ajage masinad ette! Mina maksan!,” hooples Riks ja kõikus tähtsalt Vabas Maailmas oma elu esimesele ärikontaktile.

“*Hyvä iltä!*” sisenes kauboi kolinal ESSO selvekaupluse.

E S S O ----- Võib mõista geograafilist punkti, kuhu esmakordselt üle aegade “Eesti Seltsimehed Sõitsid Omapead.”

Hyvä iltä! ----- Tere õhtut!

Ruum oli kaupa täis ja kuidagi ei leidnud klient otsitavat müüjat. Hiilides ühe riuli tagant teise taha, märkas Riks leti ääres näitsikut, kes viilis igavusest küüsi ja vahtis telekat.

“Halloo,” tervitas hiiliv kauboi müüjatar, ise kätt kõrvaäärde tõstes ja sõrmedega märkuandvalt mängeldes.

“Parlez vouze du francaize?” küsis näitsik.

“No!,” vastas küsitav.

“Sprehced sie Deutshce?” korrati küsimust.

“No!”

“Speak you English?”

“No!”

“Puhut ko Suomea?”

“No!”

“No mida sa lappalaine haluat?” pöördus viilija ehmatusest krampis ülekuulatava poole.

Nüüd oli temakese kord üllatuda. Riiuli nurga tagant oli suure kaabu alt näha mehiselt kaunilt naerata nägu. Samas viskas kaunitar pilgu ekraanile ja siis tagasi. Sama mis sama. Viivukese jõllasid mõlemad teineteist ning siis ajas Riks ennast täies pikkuses sirgu ja astus nagu westernis ikka, otse ellu. Kaunitar seisis nagu raidkuju.

“Bensiini oleks vaja,” kekutas kauboi.

Ei sõnakestki.

“Meil on vaja Helsingisse ratsutada. Seal kamraadid laskevalmis ootamas. Vat nii madmoisell,” naeratas Riks ja osutas pöidlaga tagasivaatamata üle õla.

“No money. No money,” sosistas müüjatar.

“Yes money,” ja kauboi võttis uhke shestiga laia kaabu valge lindialt sajalise ja pani kassaaparaadi kõrvale.

Imestusega vaatas müüjatar raha, siis ilmutist ja siis õue, kus hämaras suurte masinate ümbruses askeldasid kahtlased figuurid.

Selleks ajaks oli telekast film juba lõppenud. Ainult virvendus täitis ekraani ja igasugune võrdlus jäi ainult oletuseks.

“What kind bensiin,” kogeles müüjatar.

“Kiva bensa,” naeratas Riks ja tegi sõrmedega nipsu ning pöördus lõbusalt kaaslaste juurde tagasi.

“Ykkonen,”

Parlez ....----- Kas sa räägid prantsuse keeles?

Sprehced ..... ----- Kas sa räägi saksa keeles?

Speak ..... ----- Kas sa räägid inglise keeles?

Puhut ..... -----Kas sa räägid soome keeles?

No midä ..... ----- No mida sa lapplane soovid?

No money .... ----- Ei ole raha. Ei ole raha.

Yes money .....----- On küll raha.

What kind benzini? ----- Missugust sorti bensini?

Kiva bensa! ---- Shargoonis:” Super Bensini.”

Ykkonen (s.k.) ..... Esimene. (e.k.)

“Number üks,” hõikas Riks kaugelt meestele ja masin vuraski rohelise bensiiinpumba poole. Tähtsalt avas Kallutaja paagi korgi. Asetas toruotsa õigele kohale ja sahinal voolas lõhnav vedelik tühja anumasse.

“Kurat! Siin jooksevad mingid numbrid ja nii kiiresti kohe,” hõikas Kallutaja Riksi appi.

“Nii peabki,” sõnas lähenev kauboi.

“Näe, sada juba täis.”

“Lase ots lahti! Lase lahti,” rabas Riks vooliku Kallutaja käest, “Raha juba ammu otsas!”

Nüüd olid ka teised reisikaaslased jõudnud koguneda sündmuspaigale. Koos uurinud vägevat aparati, jõuti selgusele, et oli kõvasti ületatud sajase ostujõudu. Puudu tuli nelisada marka.

“Paagid poole peal alles,” õiendas Kallutaja.

Herru seisis eemal ja sügas kukalt. Siin enam diplomaadipassiga välja ei veierda.. Tasahilju ronis ta oma joriseva veoki kabiini ja jäi lihtsalt tukkuma.

“Mis teha,” ohkas Ott ja tegi pilguga ringi õnnetutest nägudest. “Lollimaja mis lollimaja!”

“V.....v...v...ot nnniii,”

“Kallutaja, kastid käiku!” kamandas Riks.

“Ei ei, ei s...s...aaa. Mis ma Esimehele ütlen?,” vuristas viinalao ülem.

“Ronija. Poe plommide vahelt läbi ja too lagedale, mis võimalik,” võttis Kauboi jõuliselt ohjad oma kätte.

“Sa kurat tead, mis esimehele maksma peab. Koorem tuleb ilusasti Tallinna toimetada,” ei kokutanud enam Kallutaja.

“Siit ja tagasi viiaaaaa!!! Kuidas see võimalik on? Helsingi toll tõmbab su tagumiku ribadeks, kui nende kastidega seal vahele jääd.”

“Siis aaann.....name koos aru ka *pp...p.p.artorgile* ja, ja, ja, ?” löi Kallutaja lõpuks nukralt käega, “K..k...k...karistusest ei pääse sa nii kui-nii!”

Tükk aega ukerdas Ronija kabiini ja järelkäru vahel. Ta püüdis plomme riivamata õngitseda presendi alt välja haljaid sinisesildilisi pudeleid, millel trükitud kõikidele tarvitajatele tuttav pika pasunaga rahvariides kangelane.

“Ole jumalapärast ettevaatlik,” õpetas Riks kui esimesed pudelid olid juba auto all reas.

“Mis, kas need plommid võivad plahvatada,” kukkus Ronija krobinal kuhugi auto kere ja käruvahelisse pimedusse.

“Loll. Roni kohe tagasi. Veel on puudu,” kamandas Riks.

“Nüüd on viimane. Rohkem ei ulata,” teadustas Ronija ja ilmus valguse kätte.

“Kakskümmend. See teeb ühe terve kasti,” ohkas Kallutaja.

“Ülejäänud võid esimehele tagumikku toppida. Selle eest saad kindlasti *ametühingu tuusiku laiale Volgale*. Nii mehed. Pudelid kaasa ja marss marss.”

Poodi siseneti võimukalt. Kõige ees kauboist Riks, siis Ronija ja viimasena arglik Kallutaja. Kassaaparaadi taga ootas neid hirmunud müüjatar telefonitoruga käes. Nagu muuseas, sättis Riks pudelid letile ritta ja naeratas rõõmsalt kaunitarile, kes tummalt vahtis kogu seda tegevust.

Partorg. ----- Valtseva religiooni religioonilevitaja. Rahvakeeli pardi ja orava ristand.

Ametiühingu tuusik laiale Volgale.----- Puhkusereis jõeale, kus töötavad burlakkide järeltulijad

---

“Isä. Tule no heti.”

“Siin on meie puuduolev summa,” teadustas Riiks uhkelt.

“One moment please,” kokutas paaniliselt müüjatar.

“Kui siin on kaksikümmend pudelit ja meie valasime kokku viissada, siis puudu jäi nelisada. Vot. Nelisada jagada kahekümnega on arve tasa,” seletas näppe appivõttes ärimees. Tüdruk aga vaatas hirmunud pilgul nii Riiksi kui teisi vallutajaid ja pobises alistudes, **” One moment please. One moment.”**

Kuskilt tagant oli kosta ukse mürtsumist ja seal ta seises. Lühedalt kiitsakas, kõhna näoga üle keskea hallpea, hinnates oma teravate silmadega olukorda. Nähes tohutul hulgal pudeleid ja teades nende väärtust, lasi ta Kauboil veel vähekene seletada.

“Riita. Paljonko?” sõnas konkreetselt kaupluse tõeline omanik.

“Ei mida?,” katkestas Riiks, tundes väheke kõhedust.

Isa ja tütar, mõned sõnad vahetanud, astus mehikene külalistele lähemale ja päris imestanult: **” Ja täällä on kaikki?”**

“Kurat, mina kogu riita ei anna,” seletas Kallutaja.

“No on, aga ei sa kätte,” tabas Ronija.

“Ma oon Kalle,” ja ulatas tulnukaile kordamööda kätt.

“Tankit täyna” kamandas Kalle ja läks kõige ees pumba number üks juurde ja lõhnav vedelik voolas sahinall lõpuni, kuni riist tegi klõps.

“Muista kauboi. Ma oon auki üpari päiva. Hei - hei. Morrjes!”

Masinad aeti laterna valgusest välja ja magus uni soojades kabiinides surisevate mootorite taustal haaras hetkega kangelased oma rüppe. Õrn kuju kassaleti tagant aegajalt viskas erutavaid pilke suurte veokite suunas, kuni need vastu hommikut tähelepandamatult teekonnale asusid.

* * *

Talvehommikune linn oli juba ärkamas. Jõulukuu päike alustas madalt teekonda kargelt helesinises keskkonnas. Kuldsed kiired lämmitasid tasahilju pühadeelset valgusekirevust, mis pimeduse taassaabudes tegi linna muinasjutuliselt elavaks. Paksu härmatisega kaetud puud, põõsad ja kõik võimalikud kohad, kuhu ta pugunud oli, tekitas saabujatele kujutluse, et see oli ainult nende jaoks ettevalmistatud. Üle kiirteede riputatud hiigelsuured viidad juhatasid sõbralikult teed kõikidele tulnukatele, sõltumatult soost, rahvusest või mõnest muust tegurist.

Mõlemad masinad vurasid mööda laia magistraali nagu lõhnapeale, leidmaks Lõunasadama peidukohta. Sinnamaani, kuni ei olnud vaja mõelda, sujus kõik ülihästi. Mehed imetlesid modernset arhitektuuri, püüdsid kindlaksmäärata möödalendavate autode marke ja avastasid suuri kaubakeskusi. Pidevalt põles roheline tuli kõikides liiklusfoorides, andes võimaluse arendada ühtlast kiirust ka transiittranspordile. “Punane Partisan” tõmbas kõva tinnaga, nagu Kallutaja Tallinnas oli lubanud. Majad läksid aga üha suuremaks ja tee kitsamaks. Igale poole juhutati, kuid kuskil ei olnud märgata selles liiklusmärkide rägastikus laevasiluetti suunaga **“ETELÄSATAMA.”** Ronija upitas juba küljeaknast poole kerega välja,

---

Isä tule no heti..... ----- Isa.Tule kohe!

One moment ..... - ----- Üks moment palun.

Riitä. Paljonko? ----- Aitab! Palju? Riit – e. puuriit; - rivvi sätitud hulk.

Mä oon Kalle. ----- Mina olen Kalle.

Tankit täyna. ----- Paagid täis.

Muista Kauboi.....----- Mäleta Kauboi. Ma olen avatud ööpäevaringselt.

et paremini näha, et mitte mahamagada ärapööret kiirteelt. Külma tuule käes luges ta valjuhäälselt juhile ette kõik, mis oli siltidele kirjutatud. Samas oli näha tagasivaates tulnud teesuundi. Korruga ta hõikas, et varsti vist peab tulema, "ITÄSATAMA" juba oli. Kuulnud ainult sadama nimetamist, tegi Kallutaja täispöörde paremale ja läbinud hooga suure kaare, vähendas Partisani hoo nullini ees põlev punane keelutuli. Ronija hoidis vaevu kinni välimisest ukseingist, et mitte lennata järsu pidurduse mõjul valgusfoori metallpostide alla.

"I-T-Ä-S-A-T-A-M-A," veeris Kallutaja sildilt.

Külmunud Ronija hõõrus tulipunaseks tõmbunud kõrvu.

"Tead, ole rahulik," õpetas Riks, ise mingit plaani haududes: "Kõik teed viivad Rooma!"

Aeglaselt veeres läikiv ja vilkuv kuusekoorem otsima viita Rooma suunas.

Nähes oma paarilise äkilist väljakallutatud kurvet, kes kadus kuhugile südalinna suunas, tasandas hoogu ka hiigelveok.

"Kuradi Kallutaja. Närvid ei pidanud jälle vastu," seletas Vaaderpass.

"Mis teha," ohkas Ott.

"Mina kuulsin, et kõik teed viivad Rooma," lisis rahulikult roolimees Herru.

Möödasõitvate sõiduautode akendest vahtisid imestunud näod seda aeglaselt liikutavat monstrumit. Mõned lapsed isegi lehvitasid ja näitasid näpuga, ise tummalt seletades oma papadele mammadele, kel võibolla isegi Jõulukuuse ostmise plaanid päevakorral. Viimaks otsustas Sheff, et pööraks õige eksinutele järgi, ja nii saigi tehtud. Arvestanud Herru osavust, riskiti valida ka südalinna tee, lootusega mõnel tänavaristil kohtuda kaotsiläänud kaaslasi. Kuskilt kõrvalteelt vilkuski korraks tuttav ja sähviv haagise siluett, kuid siis kadus ta jäljetult silmist.

"Küll politsei neid kohale toimetab," arvas Ott.

Tänavad jäid üha kitsamaks ja juba kohtusid trammiliinidega. Liiklus tihenes. Möödapürgivad sõidukid tegid suuri kaari, et mitte sattuda võimsa veoki vahetuslähedusse, vastutulevad aga pidurdasid aupaklikkus kauguses. Kohati oli nii kitsas, et mööduv tramm suurest ehmatuses seiskus tükk maad enne ettenähtud peatuskohta ja seesistuvad reisijad tormasid välja vaatama enneolematut iseliikurit. Millimeetri täpsusega möödus Herru tänavaääres pargitud luksuslimusiinidest, ise seejuures mõnusalt mõmisedes. Korruga ilmus kusagilt vilkuv politseiauto ja politseinikud, saanud teada sihtpunkti, sõitsid ees kuni sadamani välja. Üheaegselt Tõrvaugu võimsa veokiga saabus lõpppunkti ka kolhoos "Punane Partisan" kuusekoorem, eskordituna samasuguste vilkuritega sõidukite vahel. Ülesande täitnud politseinikud andsid käega mütsikõrval au ja kihutasid oma ratsudega tagasi linnarägastkku.

"Tuleb välja, et see Rooma ei olnudki nii kaugel!" hõiskas Riks.

Mehed ei suutnud neid vallutanud rõõmsat elevust kuidagi varjata.

"Diplomaat! Tõmba pilli kah," õrritas Vaaderpass.

"Tahad tappa saada. Vahi ringi ja õpi uued laulud selgeks. Mine tea, kas siia kunagi enam satudki?," tõi pillimees mehikese maapeale tagasi.

Sadama sisene väjak oli piiratud juba sarnaste ehitistega, millistega sai reisi kestel mitmel pool tutvutud. Ühest neist avanes uks, ja sealt marssisid välja ainult Otile tuttavad figuurid Johtaja, Yritäjä ja Urkuri. Neid saatis paar vormis ametimeest.

"Saaks enne lonks kohvigi," soovis Ott nähes neid hoogsalt lähenemas.

"Terve tuloa! Kahvi please," hüüdsid tegelased pea ühest suust.

Hommikukohvi pakuti teiselt tänavapoolelt mugavast söögikohast. Kuum kraanivesi ergutas kripsutõmbunud näonahka ja tõi esile mitmepäevased habemetüükad. Laud oli

rikkalik. Ott püüdis põhjendada hilinemist, kuid härrad ei võtnud teda selles küsimuses jutule. Neile pakkus rohkem huvi Riksi laiahäälne kommentaar sündmuste kohta, mis juhtus lõpp-pikal teekonnal lõunakaldalt põhjakaldale.

“Voi perkele,” ergutati jutumeest ja naerdi südamest pausikohtadel. Targu jättis Kauboi mõningad olulised sündmused märkimata.

“No nii,” jätkas Johtaja. “Esmaspäeva hommikul alustame ametliku osaga täpselt kell seitse.”

“Null, null,” lisas tahtmatult Kallutaja.

“Täna on vaba päev. Siin on teile väike söögiraha ja hotell on seal autode juures ühes ametihoones. Tollimehed hoiavad koormatel silmad peal ja nüüd Hyvä Päivä!”

Ja nii oligi piiritu vabadus käes kuni töönädala hommikuni välja. Enne, kui saadi mindud linnapeale, oli mundrimeestele vaja selgitada, et hiiglasel ei tohi mootorit seisma jätta. Kuid vastus oli jäigalt ühene.

“Kolm minutit ja kõik. Seadus on siin riigis selline.” Nõudsid kangekaelselt ametnikud.

“Külm on kõva ja küte muutub süldiks. Seda kuradit ei käivita siis enne Jaanipäeva,” püüdis Riks tegelinskitele olukorda selgitada. “Või siis kolm minutit seisab ja siis kolm minutit käib uuesti ja esmaspäevani välja. No on tõugud.”

“Vaata! Vabas Maailmas on kõik vastupidiselt, kuid üks on ühine. Võim on kui kusi, mis pressib ikka kõrvadevahele välja ja hoiab need peast eemal, muidu sarved vajuvad silmini,” vihastas Pöder.

“Mis teha,” ohkas Herru. “Proovin midagi leiutada.”

Ja pärast nädalast ühtlast töörütmi oli sunnitud puhkusele saadetud ka vabra hiiglase hirmunud süda.

Tormanud ummisjalu pühadeelses põhjalaste pealinnas mitmeid kilomeetrid, leidis Kauboi ühe suure kaubakeskuse, milline oli ka puhkepäeval avatud. Ainult mõned üksikud inimesed hulkusid mööda Jõuluehtes väikepoode ja uurisid tähelepanelikult vitriine. Hooga jooksis Riks algatuseks läbi kõik riulid ja letid ja jäi hingetult seisma keset tehnikapoodi. Kogu see väike ruum oli täistuubitud viimse elektroonilise imekolaga, mida maailmas üldse leiduda võib. Ammulisui tegi ta pikka panoraami ja mitte ei märganud tema ees seisvat Põtra, kes talle otse silmavahtides hüüdis: “Kuku!”

“Lähme edasi,” ütles Kallutaja ja lõi Riksi suunas lootusetult käega.

Õhtuks kogunes saatemeeskond neile näidatud hotelli, kus kamba peale üks WC pott ja kuus madratsitega nari. Sisustus mehi ei morjendanud.

“Lähnen tõmban korraks tuurid üles,” mähkas Herru ja ronis oma kõrgele ametipostile.

Rahulikult käivitus töökaaslase seiskunud süda. Nüüd sai mõeldud ka omi mõtteid. Nukralt vaatas ta päikeseloojangu suunas. Seal oli ta kodu ja pere ja...? Hellalt puudutas ta sõrmedega peakohal asuvat kasti. Veel paar mõtet ja siis oligi pill süles ja vanaisa lemmikviis vaikselt sõrmede alla helisemas. Niimoodi igatsedes ei märganud muusik kuskilt kabiini roninud hiirvaikset kuulajat. Üllatusega klahvidelt silmi tõstes, märkas pillimees naabrit. Sama jässakas, sama peajoonega - nagu kaksik, kuulas tundmatu härdalt igat esitatut muusikateost. Algul jutt kuidagi ei sobinud, kuid tasapisi uut lugu ettevõistades, leidis võõras tee ka kunstniku südamesse. Alateadvuses nägi Herru silmanurgast, et “Punane Partisan” oli sooritanud pöörde ja kadunud kuhugi pimedusse. Kogelede tegi tundmatu muusikule ettepaneku minna tema perele vähemalt õhtukski külla. Suurte

raskustega püüdis ta selgitada, et kui ta oli uudistanud seda enneolematut veokit, siis kusagilt kostus salapärasest muusikast.

“Näha, et oleme ühe ameti mehed. Mulle ja mu perele oleks suur au kui sa tuleks meile nüüd kohe. Ma näitaks sulle oma sauna, naist ja lapsi.”

Suure punnimise peale võttis Herru oma instrumendi ning ronis ametikaaslase väikesesse “SAABI” ja sõit läks lahti.

“Mind kutsub naine Hessuks,” tutvustas kostitaja.

“Mind Herruks.”

Umbes poole tunnise sõidu järgi keerati kaljudevahelisele külateele. Jõudnud taluõuele, tutvustas Hessu oma majapidamist.

Suures köögis, puupliidi ees, askeldas nii tuttavlikult vist viimaseid tunde käimapeal pereemand ise. Võõrast silmitsenud, naeratas ta sõbralikult.

“No Hessu, leidsid oma kadunud venna üles? Mina olen Maila,” ja ulatas oma pehmelt ümara käekese külalisele tervituseks.

Herrul paluti jope mahavisata ja võtta istet mugavasse kiiktooli. Samas selgitas peremees oma kaasale tekkinud olukorda, mille peale mõlemad kadusid kuhugi maja sisetubadesse. Herrul oli nüüd võimalus silmitseda seda lihtsat ja puhast igapäeva elukeskust. Suur kullast süda hõljus nähtamatu niidiotsas keset aknapinda, mille sees põlev küünal heitis üle köögi kauneid värelevaid mustreid. Laia akna ette oli riputatud paksude punaste revääridega tumerohelised Jõulumaaingutega villased kardinad. Siiruviirulised puukapid täitsid ruumi seinu, milliste klaasriiulitelt paistis igatsorti serviise ja muud pudipadi. Võimas kaljune leivaküpsetuseahi, koos tavalise puupliidiga asetses maja keskpunktis, nagu meenutades püstkoda, kust elutelg suunatud Põhjatähele. Hele laudpõrand oli kaetud kirevate koduste kaltsuvaipadega.

Ühest kõrvaluksest sisenes kogu perekond. Ees erineva pikkusega kolm tugevat poisijõmmi ja nende taga ümarad vanemad. Kõigil naerul näod ees. Herru vaatas seda kui ilusat Jõulupilti, millise võiks ta ka ise kokku panna. Keijo, Taisto, Seppo, Maila ja Hessu tutvustasid igaüks end nimepidi. Herrul jooksis vargsi tahtmatult pisar üle habemetüügaste ja kadus kuhugi südamepoolsesse sügavikku. Kohvi ja kuumad pirukad pandi lauale ja meestevägi tegi hetkega laua puhtaks. Pereema vaatas seda kõike heameelega ja lõbusalt tõi lisa. Eine lõpuks luges pereisa väikese palve, mida heledapäised, väheke sassis juustega jõmmid, kaasa pobisesid.

Jutt laabus, ja vaatamata keele erinevusele, võeti appi käed, jalad, pliiatsid ja paberid. Midagi ei jäänud arusaamatuks, sest mehed olid elanud ja mõelnud ühes ja samas maailmas, mis sest et erineva võimu all.

“Ja need traktorid ja laudad ja loomakari ja autod on kõik sinu?” päris hingepõhjani üllatunud Herru.

“Ja see naine ja lapsed ja see mets ja maa veel lisaks,” naeratas Hessu ja patsutas Herrule sõbramehelikult õlale.

“Kuule Hanurimees, ega sa vastu ole kui kutsun naabrid ja ämma ja äia ja siis väheke laulame ka,” palus viisakalt Hessu.

Sel ajal, kui Herru sättis oma lõõtsa, oli kööki kogunenud hulgaliselt rahvast. Noori ja vanu - väikeseid ja suuri. Oma paarkümmend laulusõpra olid istunud pinkidele, kellel kohvitass käes, kellel jutuhoog keelel. Ärevalt valis Herru mõtetes lugu, millega alustada. Prooviks võttis ta kõige lauldavamast helistikust lihtsa akordi, et siis mängida kõigile tuntud lugu merelainetest, kuid juhtus hoopis midagi imelikku. Sõnalausumata tõusid kõik ruumisolijad püsti ja laulsid oma riigi ja rahva ja maa hümmi. Herru teadis viisi ja sõnu hästi, kuid iialgi ei ole ta julgenud seda lugu veel pilli seest ülesse leida. Vaikselt saatis ta lauljaid ja ise mõtles, kunas saabub see hetk, et koduõuel võiks sama kindlalt ühiselt laulda oma maa ja vennasrahva kõige pühalikumat viisi. Ei tea, kas seda enam mäletataksegi.

Hoolega kuulas lõõtsamees uusi ja tundmatuid meloodiaid. Kasutusele võeti lauluraamatud või vilistati viis lihtsalt ette. Vahepaladeks esitas Herru omakandi lugusid, ise kõlavalt kaasa lauldes. Trumbiks kujunes kõigile tuttav meloodia Laulusaarest, mida kõvahäälselt kõik kooris esitasid.

“Sauna on kuuma,” hõikas perenaine.

See teade oli lahkumise märgiks. Eranditult käis igauks lõõtsameest kättpidi tänamas. Kiitsakas naabrimees, paksude prilliklaaside tagant silmadega otse südamesse puurides, pigistas kaua muusikamehe juba vähe krampis kätt ja ütles, et hommikul kohtume kindlasti.

Saun oli kuum. Kodune kasevihtadega raputamine viis Herru mälestustest kõik lähimineviku ja kosutav uni puuvoodis pani põrisema ka aidakatuse, kus vägilane puhkas väsimust.

* * *

“Ei tea, kas Herru märkas meid?” uuris Riks kui Kallutaja oli juhtinud koorma ohutusse kaugusesse. “Ott ja Vaaderpass jäid vaikselt tuttu. Tollimehed vahtisid kauboifilmi ja ma ütlesin neile, et see on igavene vana jama.”

“Kas sa mäletad, kuidas sõita?” päris roolikeeraja.

“Pöder teab. Tal sarved sinnapoole sirgu,” nõökis kaabukandja.

“Tõmba siit paremale ja siis vasakule ja ära jumalapärast seda feiervärki põlema pane,” õpetas Ronija.

“Mitte millegagi ei tohi silma paista. Jätta igasugune isetegevus,” täiendas vähe närvis Riks.

“Teen täpselt nii kui kodumaal,” vastas Kallutaja.

Küllaltki valutult jõuti suurele mootoriteele. Nina idasuunas, rühiti leidma lahendust viinalao likvideerimiseks.

“Teate poisid. Ma väga palun, et jätame talle hoidmise eest paar pudelit. Tagasiteel laome ilusasti kõik kohale ja ühe kasti ostame kuskilt teepealt tagasi. Esimees peab oma raha kindlalt kätte saama,” püüdis roolija alandlikult sugulasi mõjutada.

“Tead vend. Sinu asi on, et me hommiku kuueks oleks platsis tagasi. Ülejäänud jäta meie hoolde,” vastas Riks viinalao vastutajale.

Pimedus hakkas kimbutama. Ronijal tekkis orienteerumisega raskusi ja hoolega jälgides jäi järjekordselt viit “ITÄSATAMA” vastassuunda. Juba oli möödunud mitmetest “ESSO” jaamadest, kuid õigeni pidi olema veel umbes kümme kilomeetrit.

“Ikka panime mööda,” ärritas Riks.

“Oled prantsuse keele selgeks saanud, et kiirustad kohtamisele,” narris Pöder.

“Selle jaoks keelt ei ole vaja,” täiendas roolija.

“Ära vahi paremale. Siia tülles oli nina hoopis teisele poole ja nüüd ta võib jääda seljataha,” vihastas Riks.

“Näe, seal ta särab,” avastas Kallutaja ja võttis kurve vastassuunda olgugi, et liiklusemärgid näitasid hoopis midagi muud.

Enam müüjataru käsi ei haaranudki telefoni järele kui filmistaari meenutav klient ta leti ees seisis. Naeratav kauboi tegi momentaalselt kõik selgeks. Vaevalt paar lonksu aromaatsset kohvi maitsnud ja silmadega teineteist piilunud, sisenes äriomanik Kalle isiklikult. Kallutaja, Ronija ja Riks läbisegamini selgitasid rahulikule kuulajale situatsiooni

keerukust, kuhu satunud lihsalt saatuse tõttu. Viimased lootused olid pandud tema kohalikele võimalustele ja muidugi ka nutikusele.

“No nnnnäiiiiin?”

“*Yes Siir!*”

“*Ymmäran,*” vastas kavalpea ja käskis sõita tema “VOLVOLE” järgi.

“Ootan teie peatset saabumist. Mul jäi jutukene pooleli,” vabandas Kauboi ja tormas hooga lõpetama aromaatsed kohvitassi.

“No on pörsas,” vihastas Kallutaja. “Kättemaks tuleb kohutav.”

Kiiruga tiireldi mööda kaljudevahelisi kitsaid külateid ja siis jõuti mingisuguse töökoja ette. Kuni pimeduse piirini oli näha igatsorti hunnikutesse laotud autovrakke ja nende osi. Kasutatud rataste virnad ulatusid vist Linnutee kõrgusteni välja. Kohalik töömees astus lähemale ja uuris kõigepealt kolhoosi “Punane Partisan” läikivat kabiini ja puldankattega pikka haagist. Kabiinist meeldis talle vast kõige rohkem elevandiluline rooliratas, mille sarnast oma nikerdustega ta veel kunagi ei olnud kohanud.

“*Olet itse rakentanut tä rekka,*” uuris Proff.

“Meie teeme kõik ise,” vastas Kallutaja uhkelt.

Siseneti töökotta ja arutati, kuidas tehniliselt kõige reaalsem vabastada koorem liigsest lastist. Leidnud ühiselt lahenduse, läks Proff külmetuskapi juurde ja pani lauale tosina õllepurke. Pöder lisas sinna veel kõik järelejäänud vorstijupid. Vähe verd käivitatud, ajas Kallutaja autot edasi nii, et järelkäru jäi iseseisvalt kahe toe najal õhku rippu. Proff tiris töökojast välja pikki juhtmeid ja voolikuid, millede teises otsas asusid mitut tüüpi keevitusaparaadid. Kallutaja ja Pöder ronisid koorma alla ja püüdsid määrata seda kõige õigemal kohal, kust lapp paksu metalli välja lõigata, et kastid läbi mahuks.

“Siit hakka peale,” koputas Kallutaja haamriga põhja pihta.

Tubli sädemetest rikka tunni rabeles Proff voolikute ja tulega koorma all. Vahetevahel ronis ta sealt välja, et võtta lonks plekkpurgist või teha lihsalt suitsupausi. Sel ajal Ronija ja Pöder tassisid ämbritega vett ja jahutasid kuumaksläinud haagise korpust. Viimaks teatas meister, et Ronija mahuks juba pilust läbi. Toppinud paar veega täidetud plastkanistrit kuuskede sisse, puges Ronija ise neile järgi. Seest kostis kõvat okste raginat ja siis hüüdis ta, et sihtmärk on saavutatud. Selle tõestuseks võttis Proff veel lõpuni avamata luugist vastu mõned pasunaga pudelid. Peaettevõtja uuris hoolega kaupa.

“*Pieni taukko,*” sõnas ta ja samas oli pasunist avatud. “Klaar,” andis ta otsese hinnangu.

Kontoriruumis jäid sisutuks veel paar haljast klaaskesta. Vahetevahel tõusis Proff ja kontrollis, kas sauna elektrikeris käivitus õigel režiimil.

Veel tund rabelemist ja kõik kümme puukasti laoti virna salajasse sauna taharuumi. Kallutaja võttis tükk paberit ja õngitses taskupõhjast näritud pliatsijupi.

“Miinus kaksikümmend ja pluss viis.”

Töökäigus täiendas laohoidja arvutust veel kahe pügalaga. Korruga hõikas Proff, et gaas olevat otsa saanud. Kalle ja Pöder saadeti naabri käest gaasi juurde kauplema. Koos varugaasiga lisandus seltskonnaga veel tugevakondiline tööriigaja. Sõiduauto pakiruumist tõstis ta lendleva kergusega välja raske gaasiballooni, seejuures ühtki hääliisust tegamata.

Ymmäran. ---- Saan aru.

Yes siir. ----- Just nii sõõr.

Olet itse .....----- Kas sa oled ise ehitanud selle koormaauto?

Pieni taukko. ----- Väikene vaheaeg.

Tänutäheks ulatas Kalle talle isikliku pasunamehe ja Kallutaja kriipis oma arvepidamisele ühe pügala juurde.

“Nyt riittä,” sõnas Proff, **”Aamulla on loput.”**

Veel mitu pulka kriitseldas Kallutaja oma arvepidamisele lisaks. Saunalaval püüdis Kalle selgitust saada, miks laomees nii täpne tahab olla. Tema meelest käed ju ammu kokkulöödud. Seepeale uuris Kallutaja oma arvepidamist ja kogu jõust pingutades viskas määratud paberilipaka saunakerisele, kus see vastutahtmist aeglaselt sööks muutus.

“K..k..kui on läinud trrrr...umm, siis pppp....pulki pole kellegil vaja,” arutas laomees ja tõmbas torupuhujalt järgmise murumütsi.

* * *

Täpselt kolm tundi enne päikesetõusu äratati Herru raskest unest. Hommikukohvi joodi pererahvaga ühiselt. Juttu tuli ka autokoormast, mis kaugelt kohale toodud.. Ülimalt piinlikult raske küsimuse vastamine tõi metsamehe maapeale tagasi.

“Jõulukuused,” vastas ta lühidalt.

Pereema seletas vurunaga, et eilses Iltalehes ja õhtustes TV Uudistes oli näidatud isegi pilte kuuskede saabumisest lõunanaabrite maalt. Seal oli pikalt juttu, et teil seal tuhandeaastane Jõulukuuse traditsioon.

Leidmata oma ettenähtud rada jäi Herrul selle uudise peale viimane pirukatükk suus ringi tiirlema. Külalisele esitatud raske küsimuse lahendus lõppes ootamatult hästi. Juhuslikult sattunud võõras osutus hoopis nii tähtsaks tegelaseks ja - kui nad oleks kuulnud, et Herru taskus on veel diplomaadipass siis.....? Pereema rõõmustas, et täna keskpäeval tulevad nad kindlasti kogu oma rahvaga vaatama lõunanaabrite kuuselaada avamist. Kindlasti ostavad nad sel aastal omale Jõulupuu just Herru käest ja ...!

Sel hetkel sirises õrnalt uksekell. Sisse astus käepigistajast paksude prilliraamidega õhtune naabrimees. Ta täitis kindlalt oma lubadust. Viisakalt seletas ta, et viimase suve maasikasaak oli olnud ülihea. Tal jäänud kõvasti sääste pangaarvele. Kaua oli ta otsustanud, kas osta uus televiisor või mänguriist akordeon. Herru ei mõistnud mõhkugi kuhu maasikakasvataja rihib. Selgus saabus alles siis kui lõõtsaostja pani pataka raha pillipeale ja osutas sõrmega Herrule, et see on temale ja pill temale.

Herru oli ostnud uue pilli alles eelmisel suvel. Tõrvaaugu maapoodi oli toodud kuus niisugust riista. Kaua mõtlemata pani Herru letile oma kuupalga ja pill kastiga koju. Tema teada peaks neid seal veel viis tükki riiulil edasi tolmlama..

“Kui läind siis läind. Küll ma uue saan,” lõi Herru käega ja rahapakk suruti vastu pillimüüja tahtmist ta vatijopi küljetasku.

“Ilm on sama külm kui eelmine päev. Vaata et krõbedamgi,” mõtles Herru kui “SAABI” mootor käivitus.

Enne ärasõitu tegi ta oma kaaslasele selgeks, et on nüüd on küll abi vaja. Töökojast võeti kaasa paar leeklampi, puuriidast mõned halud ja hunnik õliseid kaltse. Autosse oli roninud ka õnnelik naabrimees, koos punase kuldäärse akordeoniga ning sõit läks linnapoole lahti.

* * *

Nyt riittä... ----- Nüüd aitab. Hommikul lõpetame.

Hommikul ärgati paraja pohmelliga. Mingil ajahetkel oli lisandunud ka Riks. Kogu seltskond oli öö möödasaatnud kes kuhu juhtus. Leiliruumi ukсед olid pärani valla ja kerisesoojus kaitses puhkajaid kõvast pakasest. Nagu hoobilt olid mehed jalul ja sõna lausumata keevitati kinni viimane metalliriba. Peakaupmees surus Riksi nahkjope taskusse pataka raha ja start löödi sadamasuunas lahti. Poole tunniga tuli läbida tundmatu teelõik. Pärast järske kurve möödus veokist tuttav "VOLVO" ja kihutas teejuhina kuni "ETELÄSATAMA"-ni välja. "Punane Partisan" peatus kolleegi kõrvale.

"Kell on täpselt seitse null null," uuris Kallutaja roolitagant ümbrust.

"Herru masin juba aurab. Käivitat vist," seletas Riks.

"Käime korraks putkas. Peseme larhvid puhtaks," tegi Pöder ettepaneku.

Parajat tossu tuli Broneviku võimsa kere alt. Koos oma kaksikvennaga müttas Herru mis hirmus, et sellel suurel loomal hinge sisse põletada. Terve väikelõkete süsteem oli paigutatud pikki auto põhjaalust ja siis ka veel leeklampidega kuumutatud.

"Keedame süldi soojaks," õiendas tahmane mehhaanik.

"*Ja hanuri soittaa jälleen,*" täiendas kaksikvend.

Maasikakasvataja jälgis suure imestusega kogu seda tegevust ja ütles: "*Juhannus saapu puolen vuoden päästä,*"

Herru proovis käivitada mootorit, kuid see punnis veel vastu. Just siis kui ta pea ees kapoti all leeklambiga kõrgsurvepumbale tuld andis, saabus kohale sireenide huilates tuletõrje. Paar niklipunast pritsiautot seiskusid iseliikuri esi- ja tagaotsa vahetuslähedusse. Korruga oli plats kiivritega mehi täis ja Bronevik valget vahtu puistavate voolikutega sisse piiratud. Maasikakasvataja tõrjuti ohutusse kaugusse. Sireenide peale olid majast väljakaranud ka ülejäänud strateegilise koorma saatemeeskonna liikmed. Kõrvalputkast aga lähenesid kiirustades tollimehed koos Johtaja, Yritäjä ja Urkuriga. Herru seisis kustutatud leeklambiga kõrgel autoninal kui valges kostüümis Jõuluvana. Umbelt lumesarnase vahuga täidetud hiiglasel kere alt ukerdas värske õhu kätte leeklambi hoidja koopia. Nähes neid kahte skulptuuri, ilma käsku saamata, lõpetasid pritsimehed üheaegselt oma äkkrünnaku. Hirmsad vandesõnad lendasid kõrgelt autoninalt üle mere kodumaa poole.

Rohkem võõrastele tähelepanu osutamata arutasid mehhaanikud isekeski midagi. Siis ronis neist üks Broneviku kabiini ja seiskunud mootor startis meeletult musta tossu tagant välja puhudes, milline peagi valgeks auruks muutus. Sõnalausumata hakkasid päästemeeskonnad kokku kerima oma pikki voolikuid. Eemaltvaates oli Bronevik kui sädeleva harjaga lumeäe tippus.

Mundris ja mundrita ülemused kogunesid, et leida ühine lahendus kogemata tekkinud ekstreemsele situatsioonile. Tollimehed asusid tööle kolhoosi "Punane Partisan" veoki plommide kallale ja spetsiaalsete näpistangidega lahti murdma kolmesada seitsekümmend kuut plommi. Sündmuspaigale olid kohale jõudnud ka esimesed kaameramehed ja trügijad ajakirjanikud. Kärсахaisu oli tunda kõikjal.

Ott, Johtaja, Yritäjä ja Urkuri sõnulesid kõvasti Peatolluriga. Mitte kusagil ei

---

Ja hanuri soita .... ----- Ja siis saab jälle lõõtsa mängida.

Juhannus saapu ..... ----- Jaanipäev saabub alles poole aasta pärast.

olevat kirjas, kuidas maksustada riiki sissetoodud Jõulupuid. Viimases hädas soovitas Johtaja oma maa ametimehel üle lugeda kõik kuuseokkad ja siis presidendilt nõu küsida, millega Peatollur ka päri oli. Kuid lahendus saabus hoopis mujalt.

Puupõlemislõhna tundsid juba kõik, isegi voolikute kerimist lõpetavad vahumehed. Selleks ajaks olid plommimurdjad jõudnud oma tegevusega niikaugemale, et koorma puldankate tõmmati juba pealt. Värskeltn hapniku juurde voolanud, prahvatas kuusekoorem sädemeid pildudes ja praksudes ereda leegiga põlema. Kolhoosi "Punane Partisan" läikivat veokit eemaltvaadatuna tundus, nagu ta uhke punatukaline soeng oli hirmust püsti tõusnud.

Veri tarretus pea et kõigil sündmustjälgivatel kohalviibijatel. Päästemeeskonna pealik taastus koos kaamerameestega koheselt ja tormas esimese raidkujust voolikukerija juurde. Teised kiivrimehed toibusid ka ja jätkasid kiirustades oma tegevust vastupidises suunas. Suured veekaared joonistusid päikesetõusu ootaval taevataustal ja lõikasid kui kääridega veoki hullunult rabelevat punatukalist soengut.

"Nu vot kino!" imestas Frits.

* * *

Nagu taolistel puhkudel ikka, jätkas elu oma loomuliku rada. Pärast pritsimeeste lahkumist ronis kolhoosi sugulusmeeskond veokasti ja püüdis kindlaks määrata õnnetuse kahjustusi. Veokile ja puldankatele kuumus olulisi muutusi ei olnud tekitanud, kuid seevastu kogu puitosa hakkas juba tasakesi jäätuma. Hinnalisi taimi võis ainult ettekujutuses identifitseerida. Tollimehed lahkusid väljakult enam mittemingisugust huvi saadetise vastu tundmata. Seevastu kaameramehed ja fotograafid püüdsid innuga jäädvustada enneolematut ajaloolist sündmust. Kohalerutanud politsei piiras väljaku laia kollase lindiga sisse ja sellega jäid platsile ainult otseselt bisnessiga seotud tegelased. Laada avamiseni oli jäänud ainult paar tundi.

Selgeks sai tehtud, et kaks tuhat viissada taime olid jäägitult riknenud ja neid võidi viia ainult prügimäele, milline lähim neist asub umbes kolmekümne kilomeetri kaugusel. Tõrvaaugu koorma avasid mehed ise ja kõigi rõõmuks, nagu oreliviled, lebasid seal korralikult mitmevärviliste lintidega kokkupakitud kaunid Jõulupuud. Käigupealt sai plaanid muudetud. Otsustati, et masinad ehitakse pidulikult. Mõlemad veokijuhid saadetakse pessu ja riietatakse Jõuluvana kostüümi. Täpselt kell kaksteist saabuvad koormad laadaplatsile, kus pidid ootama linnapead koos prouadega. Televisioonile ja kogu kirjutavale ja rääkivale pressile olevat kutsed saadetud täpselt nädal tagasi.

"Kaksteist ja n.n...n..ull n...n...ull," kokutas Kallutaja.

* * *

Kõige ees sõitis punaste ja siniste vilkuritega politseiauto. Selle järel kaunist ehitatud veokipaar ja lõppus jälle vilkurid. Hügelmasin oli sissemähtiud punaste, siniste ja roheliste lintidega. Läikiv "Partisan" väreles täis tuledesäras. Mõlemat veokit roolisid ei keegi muud, kui JõuluVanad ise. Herru kõrval astmelaua, talvekülmale mingit tähelepanu osutamata, seisis käega läbi avatud juhiakna kinnihoidev, naeratav ja käbidega kuuseoksakesega lehvitatav kauboikostüüm Rihchardt Kull. Mida laadaplatsile lähemale, seda rohkem rahvast palistas teeääri. Enne vasakpöört oli seisatud kogu liiklus, sealhulgas trammid. Nähes kolonni lähenemist, tõstis pasunakoori üldjuht käed ja pritsimeeste suurearvuline läikivates

kiivrites orkester mürtsus tervitusmarssi, taamal punaniklilised uhked tulekustutusmasinad. Veokid keerasid iseseisvalt neile ettenähtud vabadele kohtadele rahvahulgas. Pöörde peal märkas Herru, et terve õhtune seltskond seisis ühes grupis nagu fotol. Pildi lõpetas maasikakasvatust naaber, punane lõõts üle õla rippu. Koormajuht tervitas neid kui oma sugulasi laia naeratusega, millele vastati rõõmsalt “Hei! - Hei!”

Johtaja käskis masinad peatada väikese poodiumi kõrvale. Seal seisis mikrofonide rivi taga hulk hästiriidetatud tähtsaid tegelasi. Siis andis ta Herrule käega suurelt märku, et see oma võimsa diisli lülis välja, kuid tabanud eksitust, keeras lihsalt selja. Samaaeg jäi mootor vait.

“Mis teha,” ütles Vana ja koos Kauboiga hüppasid rõõmsalt rahvasekka. Hoobilt piirasid lehe- ja kaameramehed Herru ja Riksi sisse. Kahe käega oma uhket laiaäärset kaabut kinni hoides, vastas tähelepanu keskpunkti sattunud staar kõikidele küsimustele, ise külmast sinine. See tonaalsus aga tõi esile tema kaunite valgete hammaste read. Kogu portree meenutas uudistajatele aastaid kestva TV seebiooperi peakangelast.

Sõna võtsid linnapead ja siis nende proud. Rahvale tehti teatavaks, et viimased viis aastakümnet on vaadatud siit kaldalt lõunasuunas nagu pimedusse. Nüüd on saabumas aeg, mil sajandeid kestnud läbikäimine võib isegi taastuda. Selle esimeseks märgiks on lõunamaarahvas saatnud tuhandeid Jõulupuid ehtimaks meie kodusid. Vastutasuks on meie ühiskondlikud organisatsioonid korjanud üle maa kokku hulgaliselt tarbeesemeid ja kingitusi. Arvesse on võetud lõunamaalaste rasket majanduslikku seisut. Naaberlinnapea proua lisas veel, et teine koorem saadetakse otsejoones nende linnarahvale.

Selle märguande peale ronis Päkapiikkude parv Herru võimsa masina turjale ja hellalt tõsteti värviliselt kinniseotud kuused oma ettenähtud kohtadele. Lindid sõlmiti lahti ja iga paksuoksalise kuuse sees paistis olevat veel midagi. Imestusega päris Johtaja, mida see tähendab. Herru vastas oma valge habeme tagant, et kogu külarahvas oli pannud sinna ka veel väikese kingituse.

“Mida keegi oskas!”

* * *

Koosolek viidi läbi vabas õhus eemal rahvast ja tüütutest lehemeestest. Kui kuused mahavõetud, siis Herru sõidab Linnapea ja Johtaja järel kaubalattu, kus humanitaarkoorem ootamas. Kallutaja juhib oma sädeleva veoki ida suunas tagasi “ESSO” bensiinjaama lähedasse prügilasse. Kokkusaamise paigaks määrati juhtidele teadaolev tankla.

Otil oli tükk tegemist Johtaja, Yritäjä ja Urkuriga, et selgitada lepingu täitmise tingimusi. Suurriigi saatkonnast on helistatud, et seadused olevat vahepeal muutunud ja kõik rahalised tehingud peavad toimuma ainult läbi Impeeriumi Pealinna panga. Sellepeale näitas Johtaja ka vastavasisulist vapiga telegrammi. Seal oli tõesti kirjas, et raha tuleb kiiremas korras saata “**VNESHEKONOM PANKA**” loodusressursside kasutamise eest. Teisel pikal paberilindil oli Bossi ja Petroffi ähvardav korraldus järgida määrust.

“Mis teha,” ohkas Ott ja ronis kabiini oma kohale.

Herru juhtis Jõulumasina läbi elava rahvahulga. Taamal paistis tuttav suguvõsa imetlemas kaunist Jõulupuud. Kuskilt kasti leidnud ja seda isteks kasutanud, tõmbas Maasikamees vägevalt lõõtsa. Mürina ja aurupilvede seest ei kostunud Herruni ühtegi heli. Kõigil jätkusid oma tööd ja tegemised.

“Kuule Jõuluvana. Näe sellel seal samasugune pill kui sinul,” tabas Vaaderpass kümnesse.

Vneshekonom pank. (v.k.) ----- Välisökonoomika pank.

“Mis teha,” vastas Herru ja pööras rooli nii, et eessõitev linnapea tagaaknast ehmunult eemale tõmbus.

* * *

Virvendav Partisan otsis jällegi tuntud teed tagasi. Seekord läks libedamalt. “ESSO” tuli kätte lenneldes. Mehed olid vait. Riks oli siiski kõigist kõige targem. Öine teekond oli kättenäidatud üheselt.

“Kui näed silti **“SEPPO ROMULA”**, siis mine nende juhatuse järgi,” oli kaunitar ta viisakalt teele saatnud. Päevavalges paistsid need sildid kaugele.

“Kuulge poisid,” avastas Riks taskust ununenud rahapaki.

“Kolm tuhat. Kolm tuhat viissada. Neli tuhat kakssada. Viis tuhat seitsesada kaheksakümmend viis.”

“Ja null null,” vihastas Kallutaja jällegi.

“Sinu perekonnanimi on Kala. Jaaahh!? Kas sa oled kuulnud, kuidas kala laulab?” küsis seepeale Riks.

“L.....l.....aulab küll!”

Kiskus riiuks.

“Täna sa pugeja peaks lausa kriiskama hakkama. Tobu? Selle eest ostame Suurelt Maalt terve autokoorma,” teadustas ärimees.

Kui vahetuskurss puurahaga võrreldud, siis see tulemus vastas tõesti tõele. Riks surus rahapaki põue. Eemalt paistiski “SEPPO ROMULA” kodune paik.

Päevane pilt oli hoopis teistsugune kui öine. Igasuguseid mehhaaniku moodi mehi liikus mööda platsi. Kes veeretab rattaid, kes keeras mutreid. Ühed tulid, teised läksid.

“Nagu Kuu tagakülg,” iseloomustas Riks seda nägemust.

Vaevalt peatunud, lähenes Proff ettevaatlikult hommikusele tööobjektile. Mehed ronisid kabiinist välja ja astusid sõbramehelikult keevitajale vastu. Proff tõmbus vähekene tagasi, nagu tahaks putku pista.

“Me oleme jälle siin,” naeratas Riks.

“**Mitäs nyt**,” pobises Proff.

“Näe, kuused põlesid ära!”

“**Radiosta juuri sanoti... Auto on ju kunnosa!**”

“Kunnossa. Kuid kuused on kaputt,” täiendas Pöder.

Presendi avanud, haigutas vastu jäätunud tahmamägi. Igast kastinurgast rippusid alla pikad jääpurikad .

“**Paljonko maksa?**” päris Proff õnnetult.

“Me tahame need kuused pois. Pois noh!” seletas Riks juba käsi appi võttes.

“**Tonne**,” viibutas mehhaanik käega prügimäe suunas.

Seppo Romula. ----- Seppo isiklik autode kalmistu.

Mitäs nyt? ----- Mis nüüd?

Raadiosta juuri sanotti ..... ----- Raadiost just öeldi. Auto on ju korras!

Paljonko maksa? ----- Palju maksab? (raha.)

Tonne. ----- Sinna.

Nähes, et asi võtab kahtlase pöörde, oli õhtune gaasilaenaja tulnud julgestuseks Profi seljataha.

“Hetkinen. Paljonko tä presenti maksa,” küsis Proff järsku uudishimulikult.

“Money - money,” nipsutas Riks sõrmedega. Kallutajale aga pörutas, et kalal on vara laulma hakata.

“Parisen tonnia maksan,” tegi hinnapakumise Romula boss, **“...aga to peräkärri,”** jätkas ta.

“Koos ilutulestikuga palju - palju,” tabas äripartner.

“Odota,” ja keeras maja poole, kus asus ka tuttav saun. “Kymppi,” tuli ta tagasi laadaplatsile.

“Vähe - vähe,” vangutas Riks.

“Noh kymppi tonni. Perkele,”

Nüüd jäi Riks tummaks. Ta otsis abipaluvalt Kallutajalt silmadega nõu, kuid see laulis kui kala.

“Yesssss..... ,” sisises kahtlane vastus.

“Myyt ko tä ratti,” tuli uus pakkumine.

“Kaksi,” kehtas Riks õlgu arusaamata, mida tähendas “RATTI?”

“Nyt kahville,” kamandas Proff.

Sel ajal kui ärimed kohvi jõid, tegelesid töölised kolhoosi “Punane Partisan” lipulaeva lahtimonteerimisega. Lisaks osteti ka rattapaar, sest tagumised teljed vuravad niigi ilma topelduseta ja koormata kolhoosi tagasi. Raha loeti mitu korda üle ja sooviti, “Hyvä matka.”

“K...k...k.urradi k..k.urrat. Ainult laternad jäid alles,” nukrutses Kallutaja nutmapuhkemise äärepeal.

“Anna gaasi. Muidu mõtlevad veel ringi,” hirmutas Pöder.

“R...ool nagu muna. K...k..üll kurved väljavõtame.”

* * *

Kolhoos “Punane Partisan” esimehe suguvõsa oli juba mitu korda käinud kaunitari juures kohvil. Poest osteti kõike mis silma hakkas. Ainult Riks sisenes vaid kord ja üliviisakalt teretas iludust, kes talle vastuseks vaid õlgu kehtas.

“Loll. Ta on sinusse kõrini armunud,” julgustasid sugulased kui järjekordsed pakid jõuga uhkest sõiduriistast järelejäänud nukrasse juhikabiini suruti. Kauboi jõllas ainult üksildaselt kaugusesse ja laulis kui kala.

* * *

Võimas veok oma raske kandamiga pööras aeglaselt diiselkütuse pumba juurde. Herru aetas voolikuotsa paaki ja sõnas Otile, et üle saja liitri ei ole vaja võtta. Ott maksis arve ja päris müüjatarilt, kas ta ei ole näinud nende teist masinat. Kaunitar vaatas kurvast pärijale otsa ja nagu läbi pisarate ainult silmadega öeldes: “Seal eemal nad ju seisavad!”

Suurt õnnetust aimates lähenesid Tõrvaugu mehed Partisani vraki juurde.

* * *

Hetkinen..... ----- Hetke veel! Palju see present maksab?

Parisen tonnia .....----- Paar tuhat maksan... Aga see järelkäru?

Odota. ----- Oota.

Kymppi. - ----- Kümme. Kümme tuhat.

Yesssss? ----- Jaaaahhh?

Myyt ko tä ratti? ----- Kas sa müüd ka selle rooli?

Päris pikalt peeti arvestust ja keegi ei jäänud tühja taskuga. Pood osteti seinteni kaubast lagedaks ja kogu see kraam pressiti kuidagimoodi Metsakombinaadi koormasse sisse. Seekord sõitis Herru ees. Kaasasõitjatele oli antud ülesandeks mitte kaotada silmist õnnetut järelkihutajat. Ainult banaanikast mahtus veel Herru võimsa veoki kabiini. Enne viimast kohvipausi kooriti hulga kuldkollaseid vilju ja ajaviiteks unistati kojujõudmise hetkest.

* * *

“Terve. Terve,” võttis kohviku peremees sisenejad lahkelt vastu. Nähes, et arve ei olegi eriti suur, hõiskas kostitaja: **“Taloo tarjoo!”** Samas võttis ta paksu ajalehe ja pani selle laia naeratusel viimase mehe kandikule, kelleks osutus Jõulueelse kuuma sündmuse peaprototüüp ise.

“TALOO TARJOO!”

“RICHARDT KULL TÕI LÖUNAST KAUNID JÕULUKUUSED!”

Tuhandet kuused kaunistavad meie kodusid!

Esikülje keskel naeratas vastu läikivavärviline kuusetooja portree. Taamal oli näha kaks Jõuluvana, kes kangesti meenutasid Herrut ja Kallutajat. Suure kuusevirna tagant paistis väiksel Tõrvaaugu võimas metsaveok.

“Eeei teaaaa .....? Kes need kingitused kokku panid .....?” küsis Herru imestanult.

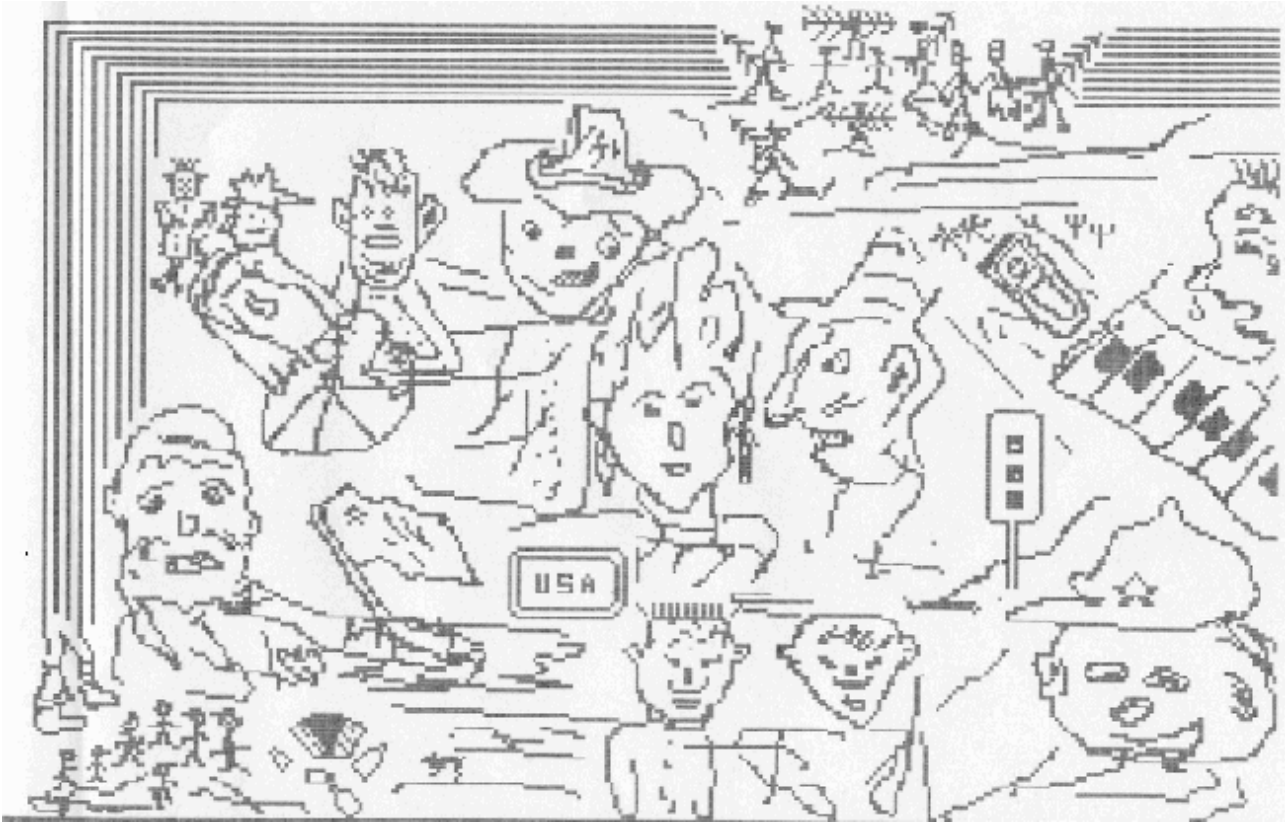

Taloo tarjoo! ..... Maja maksab!

Järehtüie

Kõigutamatult tallab Ajalugu mööda igavikuspiraali, kuid alles tulevikkus saab teada, mis juhtus tegelikult täna. Iial ei oska arvata, mil Suurhõimlastel tärkab järjekordne himu näidata väikeveljede peal oma mehelikke võimeid. Ja üldse – kas on mõtet kloonida ellu möödaniku dinosauruseid ja nende tegusid?

Lõunakalda jäätunud rahvas sulab aeglaselt. Ainult vähestel on jätkunud jõudu leida üles oma esiisademaal kasvanud kuusikuid, et siis süüdata ajatões õigustatud lootuseküünlaid. Eks kunagi taandu ka Suurhõimlaste poolt levitatud haiguseviirus ja andku Taevaisa tuge, et see ei halvaks veel enne oma lõpliku hävingut **Väikerahva** veres ja meeltes seda viimast, mis aastatuhandetega on raskelt kätte võidetud. Kõverad metsateed aga jäägu neile, kellel julgust ja tahtmist riskeerida ohtlikel kurvetel. Ja kui häda jälle käes, siis vennakesed võtavad sõjanuiad, et kaitsta kasvõi hanede lennuteed.

TEGELASED

- Kill. Noorsootööorganisaator. - Puurib (omastab) kusagilt naftat ja hoiab(varjab) arveid Shveitsi pangas. Tihti elab ka sünnimaal.
- Boss. Bürooesimees. - Pärast Suurriigi järjekordset lagunemist omab ärialast ja kultuurialast konsultatsioonifirmat.
- Voldemar Petroff. Volli. Kultuuristaabi peajuhataja. K.K. - Tegeleb kusagilt puuritud nafta edasitoimetamisega.....?
- Pearaamt Maara. - Ühe kohaliku naftaministeeriumi peaarvepidaja.
- Herru. Herman Mets. Diplomaat. - Vedas nõõriotsas kohale kolhoosiveoki. Pärast suuri sekeldusi sai peremeheks oma vanaisademaadel. Nüüd on tal viis poissi ja viis lõõtsa.
- Riks. Richardt Kull. - Omab elektroonikakauplust, kus müügil maailma viimane tehnika.

- Kallutaja. Mart Kala. - Tegeleb võidusõidutsiklitega. Ostis paar uhiuut transiitveokit ja kamandab neid.
- Artist. Frits. Vello Vaaderpass. - On "Super Telejaama" teleprogrammide filmitoimetaja.
- Ronija. Rein Pöder. - Jändab suures kaubanduskeskuses pappkastidega.
- Jaak.. Näts. Alfred. - Said tagasi oma endised elukutsed.
- Jura. Bajanist. Kultuuristaabi peajuhataja ase...täitja.. - Jätkab igavesi õpinguid intsrumendi valdamiseks
- Välisminister. Fotograaf. - Juhatab rikka mehena koduparaadi.
- LinnaValitsuseKomiteeJuhataja. - Peab ennast edukaks poliitikute juhiks.
- RaeDirektor. - Raedirektor.
- Bussijuht. Ettekandja. - Kadus talunikuks ja avastab uut põllumajanduses.
- Üliinteligentne orkestridirektor. - Kaotas kõik oma võimed ja lahkus igaviku teele.
- Lõunakalda tollurid. - Jätkavad tegevust ja ei tee saatuslikke vigu.
- Ülem. Autokontroll. - Kontrollib kõiki maailma automarke.
- Üleliigsed metsnikud. - Ületasid mitu korda merelahe ja on lõpuks maharahunenud.
- Komisjoni kaupluse juhataja. - Avas vabaõhu kaupluse ühel mikrorajooni avaral väljakul kuhu igapäev saabub massiliselt ülelahe kaubatundjaid.
- Natasha. Tema abiline. - Lahkus USA-sse.
- Mustavuntsilised Nahkjoped. - Saabuva Raua ajastuga sattusid hiigel metallhammasrataste vahele ja osa neist puhkavad tinaset und.
- Sekretärid Ninel ja Staliina. - Tegelevad sadamaturul lihamüügiga.
-
- Johtaja. - On saanud suure saetööstuse omanikuks.
- Yritäjä. - Üritab pidevalt edasi.
- Urkuri. - Maailmakuulus organist.
- Hessu ja ta pere. - On käinud mitmed korrad Tõrvaaugul külas.
- Maasikakasvatataja. - Kasvatab maasikaid.

- Kalle. Bensiinijaama omanik. - Alustas pärast vahepuhkust uuesti bensiinimüügiga.
- ESSO müüjatar. - Võttis mehe Lõunakaldalt.
- Seppo Romula. Proff. - Müüs kogu oma Romula (kalmistu) üle idapiiri.
- Põhjakalda tollurid. - Austusega pensionil.
- Linnapead ja nende prouad. - Tegelevad riigiasjadega ja puhkavad Lõunameredesaartel.
- Nadezda. Lumekuninganna. - Lahkus USA-sse.
- Ment. Liiklusekorraldaja. - Põgenes hirmuga kui kohtas kojusõitvat killavoori. Sai kangelaseks.
- Krässu ja ta naine. Hotelli "Valveteenistus". - Võtsid rendile suurhotelli keldrikorruse.
- Mustvunts – Helevunts. Revolutsioonihälligiidid. - Tegelevad ka rauast hammasratastega. Ja kui naine ei ole jäänud nende hammaste vahele, siis nad saadavad sinna kedagi.....?
- Seersant ja ta koer. - Ülendati Läänepiiripunkti ülemaks.
- Mammi ja Papi. Sõjavõitjad . - Said tasuta uue "Zapaka" ostuloa.
- Vasja ja Kolja. Sopariütliid. - Jätkavad igapäevast tegevust.

* * *

Täielik lõpp!

